

ନିହା ମାୟା

ଅଗସ୍ତ୍ୟ ରମାଣ

Anil Kumar Panigrahi

21
RD

ଜାନ୍ତର ଓ ହନୁ ବିଚାରଧାରୀ ଭାବ-ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ

ଏହି ଚିତ୍ର ଶ୍ରବଣ-ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଶୁଣି ସାଧକ
ପାଳନ କରିପାରନ୍ତି, ପ୍ରକାଶ କର ଶୁଣି ଶୁଣି
କଣ୍ଠାପାଳନ କର କର ଜାତକରେ ଭାବ-ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ
ମନୁଷ୍ୟ ଶୁଣିପାରନ୍ତି । ତେଣୁ, ଭାବ-ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ
କରିଲେ କଥା କହାଏ ?
ଏହା ଦେଖିବା ଶକ୍ତିର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ, ଯାହା ପଳରେ
କରିଥାଏ । ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପଦ ସ୍ଥାପନ କରିପାରେ ।
ଠିକ୍ ସେଇପରି କର୍ମମାନ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଲେ : ତମେ ଏହି ବସ୍ତୁ
ପରିଚିତ ହେଲେ, ଜାତକ ଓ ହନୁ ତମ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବ-ଆଦାନ
ପ୍ରଦାନ କରୁଅଛନ୍ତି ।
ସ୍ୱର — ସେତେ ଅଦମ୍ୟ ଦେଖିବା ଲାଗିଲେ, ତା'ର

ନିଜର ସ୍ଥାନ ସମ୍ପର୍କରେ କରେଇବ । ଅନ୍ତ ପ୍ରଦାନ,
କରିବାର ନାହିଁ, ବରଂ ଆଦାନ ମିଳିଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ 'ଗୋଲ' ନାହିଁ ହାତ
ନିଜରେ ଆଦାନ ଥିବାର ସନ୍ଦେହ ମିଳେ : ଏ ଦେଖ
କୁଲିବାଟା ୧୦୦ ମିଟର ଦୂରକୁର ସନ୍ଦେହ, ଏ ଦେଖ
କୁଲିବାଟା ୧୦,୦୦୦ ମିଟର ଦୂରକୁର ସନ୍ଦେହ । ଅନ୍ତ
ପ୍ରଦାନ ଆଦାନ ମିଳିଥିବା ସ୍ଥାନ ସୁଯୋଗସୁଖେ ଥାଏ, ତେଣୁ
ମନୁଷ୍ୟ ନିଜ ଓପରକୁ କର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନାହିଁ ।
କୋଇ ଦୃଷ୍ଟିରେ କିଛି ଜାଣେ, ସେଥିପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ-ମୁଣ୍ଡର
କୋଇ କୋଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମନୁଷ୍ୟର ଶରୀର ଅବସ୍ଥିତି,
ସେଥିରୁ ଜଣାପଡେ । ସ୍ଥାନର ବା ଅନେକ ମନୁଷ୍ୟମାନେ
ଏହି ନାହିଁ ହାତ ନିଆ-ବସା ସବାଣେ ଅବସ୍ଥିତ ସ୍ଥାନ
ସମ୍ପର୍କରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତି ।

ଏହି ହନୁ ଶ୍ରବଣରେ କିଛି କିଛି କରପାରେ ।
କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅମେରିକାରେ ମିଳୁଥିବା ଚିତ୍ତାଘାତ ବାନର
(howling monkey)ର ନିଆଁଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶ୍ରବଣ ଅଛି ।
ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ତାଘାତ ଦେଖିଲେ, ତାଙ୍କ ଦଳକୁ କୌଣସି
ପ୍ରକାରର ଅନ୍ଧକାର କିମ୍ବା ଅନ୍ଧକାର ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ।
ଅନ୍ତ ଏକ ପ୍ରକାରର ମାନବ ଦେଖିଲେ, 'ଆଦାନ ପାଉଁଶ
ପାଇଁ ଏହି ବାଟରେ ଆସ' । ଅନ୍ତ ପ୍ରକାର ମଧ୍ୟରୁ
କୌଣସି ନର-ବାନର ଅସମ୍ଭବ ଦର୍ଶାଏ, ତେଣୁ ବାସ୍ତବ
ଚିତ୍ତାଘାତ କିଛି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ।
ପେରୁମାନେ ନିଜର ଅନ୍ତ ୦୨...୦୨...୦୨, ପଥ
ବାଟେଇ, ଏପରିକି ସଙ୍ଗୀତ ଧୂଳିରେ ସନ୍ଦେହ ହୁଏ ।
ପେରୁ ସଙ୍ଗୀତରେ, ଗାଁର ପେରୁ-ବନ୍ଦ ଠାରୁ କାବକୀ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଶିଳ୍ପ ବନେଇବା ଓ ଗାଁଗାଁର ଶବ୍ଦ କାହିଁକି
ଘଟିବ ଧୂଳି ସମାବେଶ ଥାଏ । ଏକ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସସମ୍ମାନ
ପାଟେଣ୍ଟାଲ-ପେରୁ (burrowing-owl) ଲାଗିଲେ ସାପ

(rattlesnake)ର ଶବ୍ଦ-ସନ୍ଦେହ ସମାନ ସର୍ପଧୂଳି
ବାଟେ । କାଠ-ପେରୁମାନେ (wood owls) ପେରୁ
ନିଜର ନୂତନ ମୁଣ୍ଡକୁଆଁ, ନାହିଁ ଓ ଡିଆଁ ।
ଆସ୍ତାସ୍ତା ସବାଣେ, ସେମାନେ ନିଜର ପର ପରିଚୟ,
ତେଣୁ ଅନ୍ତ ମେଲେଇ, ତାଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଆକାଶରେ କରନ୍ତି
ଅନ୍ତ ଅନ୍ତ ୦୨...୦୨ କରନ୍ତି । କିଛି ଦେଖି, ଏହି
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟାବଳୀରୁ ଶୁଣି ଦେଖିଲେ, କିଏ ବା ନ ତରବ ?
ମନୁଷ୍ୟର ନାହିଁ, ଅନ୍ତ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଆଦାନ ମିଳିଥିବା

ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ସୃଷ୍ଟି ଶାବ୍ଦ ନାହିଁ, ଏହି
କରିବାର । ଏକ ନିଶ୍ଚୟ ଜାତୀୟ ଠାରୁ ଅନ୍ତ କର,
ସ୍ୱର ପ୍ରକାରର କିଛିଦୃଷ୍ଟି ଓ ପରିସରୀ, ଏପରିକି ସ୍ୱର
କିଛି ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ...ସମସ୍ତେ ଭାବ-ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ
କରନ୍ତି । ସେଥି ସବାଣେ ଶବ୍ଦ, ଠାରୁ, ହାତରୁ/କାହିଁକି,
କେ, ଶବ୍ଦ, ବାଟ/ବସ୍ତୁ — ଏପରିକି କିଛିନିଶ୍ଚୟ ମଧ୍ୟ
କିଛିମାନେ କରପାରେ ।
ଦେଖିବାକୁ ସଲେ, ଏକ କିଛିପ୍ରାଣୀ ପ୍ରାଣୀ ହୁଏତ

ହୁଏତ, ପରିସରୀମାନେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ନ କର ପାରନ୍ତି...
କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଦୃଢ଼ କିଛି ବାଟ କରବାରେ ସମର୍ଥ
ହୁଅନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।

ଆପଣଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ସୁରକ୍ଷା ସବାଣେ ଜାତକ
ବାମା ହିଁ ସବୁଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ, ସୁନିଶ୍ଚିତ
ଭାଷା । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକ ଜାଣନ୍ତୁ ।

1983

WORLD COMMUNICATIONS YEAR

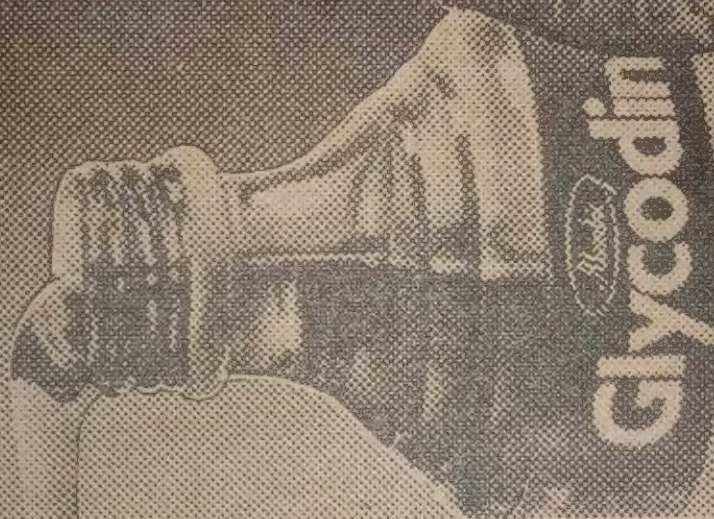

ଲିଭିଙ୍ଗ୍ ଇନ୍‌ସିଡିରେନ୍ସ
କର୍ଯୋରେଶନ ଅଫ ଇଣ୍ଡିଆ

କାଶକୁ ଶୁଦ୍ଧକରିବା ଗ୍ଲାଇକୋଡିନ

And Kumar Panting

ଶୁଦ୍ଧକରିବା
ଶୁଦ୍ଧକରିବା
ଶୁଦ୍ଧକରିବା
ଶୁଦ୍ଧକରିବା

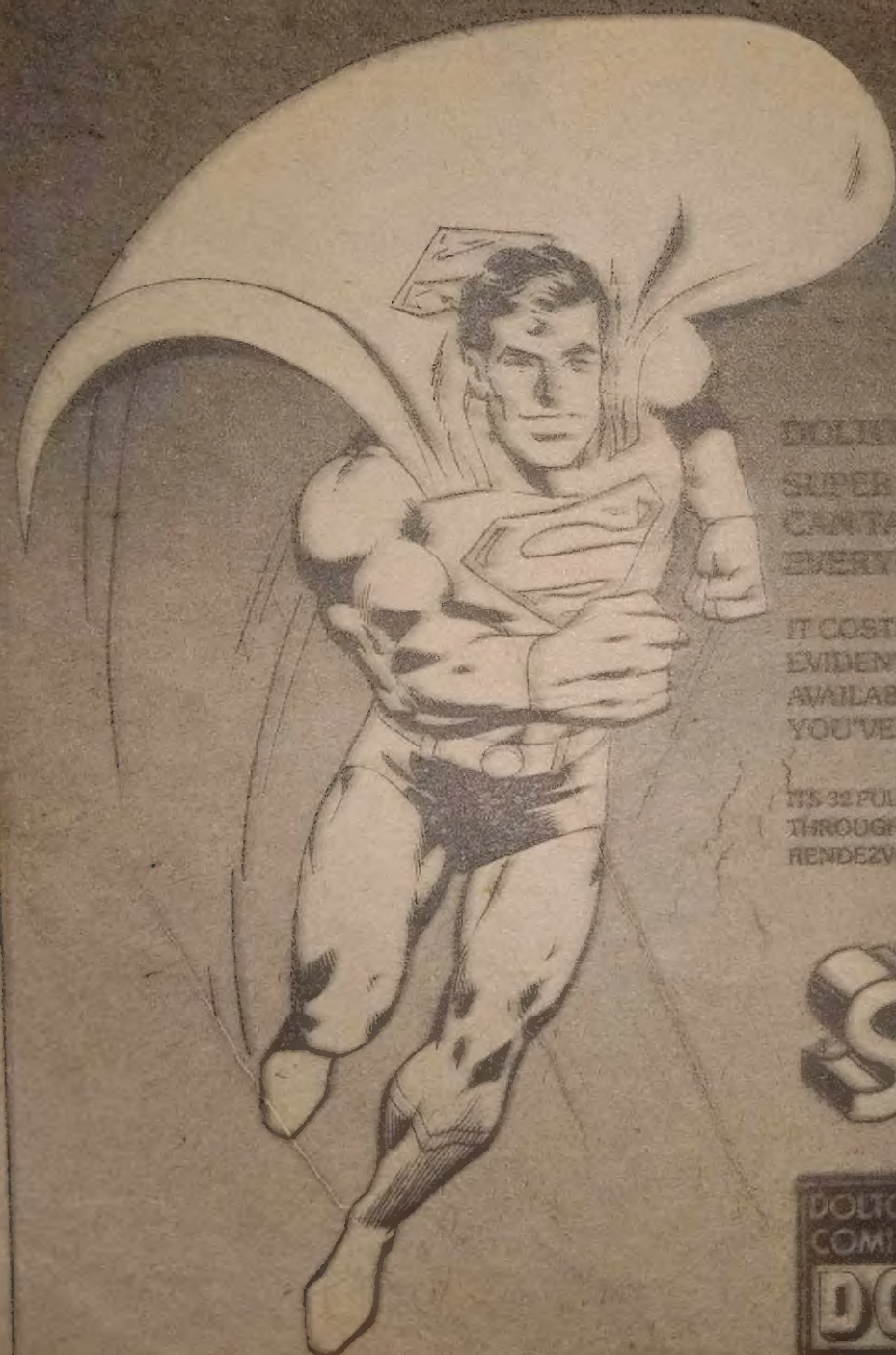
- ଆପଣଙ୍କ ମସ୍ତିଷ୍କର କାଶ-କେନ୍ଦ୍ରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ ।
- ଆପଣଙ୍କ ଗଳା ଗତଗତ ହେବାଠାରୁ ଆରାମ ଆଣେ ।
- ଆପଣଙ୍କ ଛାତିର ମାନ୍ଦ୍ରାୟକୁ ଆରାମ ଆଣେ ।
- ଆପଣଙ୍କ ଫୁସ୍‌ଫୁସରେ ଜମିଥିବା ଶ୍ଳେଷ୍ମା ଦୂର କରେ ।

ଗ୍ଲାଇକୋଡିନ-
ଠିକ୍‌ସ୍ଥଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ
କାଶ-ଉପଶମକାରୀ

ଶାନ୍ତ୍ୟା ଡ୍ୟାଗନୋଷ୍ଟିକ୍, ଏକ ନୂତନ ଆରାମ ନେଇ ।

LIKE TO FLY INTO
THE EXCITING
WORLD OF
ADVENTURE AND
HUMOUR?

DOLTON

**SUPER COMICS
CAN TAKE YOU THERE
EVERY FORTNIGHT!**

IT COSTS ONLY Rs.2.00 A COPY -
EVIDENTLY THE MOST EASILY
AVAILABLE COMICS MAGAZINE
YOU'VE EVER READ.

ITS 32 FULL COLOUR PAGES TAKE YOU
THROUGH MYSTERY AND EXCITEMENT TO A
RENDEZVOUS WITH THE SUPER HEROES...

SUPERMAN

BATMAN

DOLTON PUBLICATIONS
MADRAS 600 026

Chandamama
24/7/83

ଜହ୍ନମାନୁଁ

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗି ରେଡ୍ଡୀ

ଏ ସଂଖ୍ୟାର ବେତାଳ କାହାଣୀ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ନିଜେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଯିବା ପରେ ଅନ୍ୟ
ପ୍ରତିଷ୍ଠାବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯେତେ ସମ୍ମାନ ଦିଅନ୍ତି, ପ୍ରତିଷ୍ଠା
ପାଇ ନଥିବା ପ୍ରତିଷ୍ଠାବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେ ସମ୍ମାନ
ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଯିଏ କୌଣସି ବିଶେଷ ଆସନରେ
ରହିବ, ସେ ଉଦାର ଓ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ ସବୁ
ବିଷୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅମର କାଣୀ

ଜାତସ୍ୟ ନୟାଣାରେ ତସ୍ୟାପି ତୃଣସ୍ୟ ଜନ୍ମସାପଲ୍ଲମ୍ ।
ଯତ୍ ସଲିଲମଜ୍ଜନାକୁଲଜନହସ୍ତାଲମ୍ବନମ୍ ଭବତି ॥

ନରକଳରେ ବଢ଼ିଥିବା ଗୋଟିଏ ତୃଣର ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ସାର୍ଥକ
ହୁଏ—ଯଦି ନରରେ ଭୁବିଯାଉଥିବା ଲୋକଟାଏ ତାକୁ ଧରି
ପକାଇ ବଢ଼ିଯାଏ ।

ବର୍ଷ : ୧୭

ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୮୩

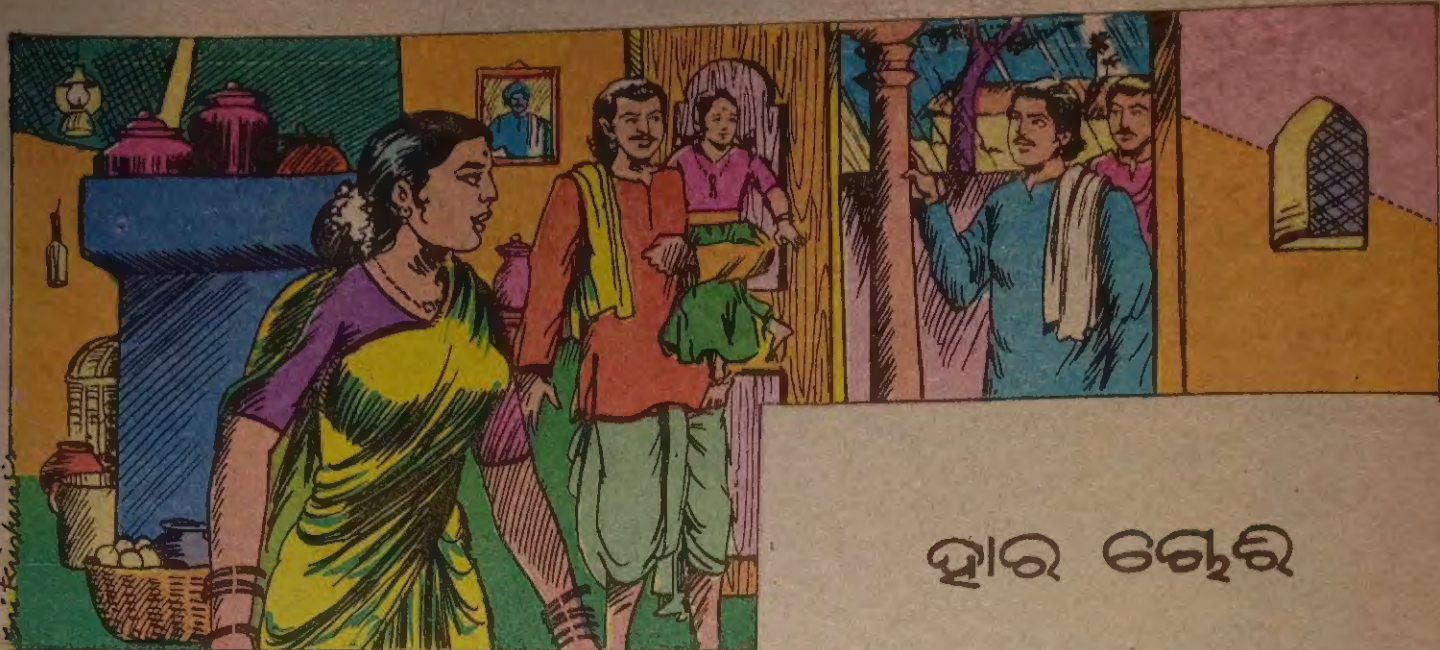
ଅଙ୍କ : ୩

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା : ଟ ୨.୦୦

:: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୨୪.୦୦

ହାର ଚୋର

ରାତି ମାସ ପହରେ ହୋଇଛି, ଖୁବ୍ ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଦାମୋଦର ତା' ଘରର କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ଭିତରକୁ ଆସିଲେ । ଖିଆପିଆ ସହଜ ସହଜ ହୋଇଗଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଗାୟତ୍ରୀ ଜନସପସ ରଖା ରଖି କରୁଥାଏ । ଦାମୋଦର ତା' ଟିକି ହିଅ ଉର୍ମିଳାକୁ ନେଇ ଶୋଇବାକୁ ଗଲା ।

“ବାପା, ଗଲୁ କୁହ । ନହେଲେ ଡର ଲାଗୁଛି ।” ବାହାରେ ଘଡ଼ଘଡ଼ ଶୁଣି କାନରେ ଅଙ୍କୁଳ ଦେଇ ହିଅ କହିଲା ।

“ଆରେ ହିଅ, ମୁଁ ସବୁଦିନେ ଏତେ ଗଲୁ କେଉଁଠୁ ଶିଖିବି ଯେ ତୋତେ କହିବି ?” ଦାମୋଦର କହିଲା ।

“ସତୁମାମୁଁ ଏତେ ଗଲୁ କେମିତି ଶିଖିଲେ ?” ଉର୍ମିଳା ପଚାରିଲା ।

“ସତୁମାମୁଁ ଅନେକ ବହୁପସ ପଡ଼େ । ମୋତେ ଏତେ ପଡ଼ିବାକୁ ବେଳ କାହିଁ ? ଶୋଇପଡ଼ । ସତୁମାମୁଁ ଆସିଲେ ଗପ କହିବ ।” ଦାମୋଦର କହିଲା ।

ସେତିକିବେଳେ ଦରଜାରେ କିଏ ଶବ୍ଦ କଲା । ଦାମୋଦର କବାଟ ଖୋଲି ଦେଖିଲା ଓଦା ହୋଇ ସତ୍ୟବ୍ରତ ଠିଆ ହୋଇଛି । ତା' ପଛରେ କେହି ଜଣେ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ।

“ସତୁ ! ତୁ ଶହେ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚୁ । ଉର୍ମିଳା ବର୍ତ୍ତମାନ ତୋତେ ଝୁର ହେଉଥିଲା । ଗଲୁ ନ ଶୁଣିଲେ ଶୋଇବ ନାହିଁ ବୋଲି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ତତେହିଁ ମନେ କରୁଥିଲା ଓ ଗଲୁ ପାଇଁ ଜିଦ୍ଦର ବସିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏ ବର୍ଷାରେ କୁଆଡ଼େ ?” ଦାମୋଦର ପଚାରିଲା ।

“ଯାଉଥିଲି ସହରକୁ । ବର୍ଷା ଯୋଗୁଁ

ପୁରୁଣା ବସ୍ତ୍ର କଳ କବ୍‌ଜା ବସିଛି ଗଲ
ଏଇ ପାଖ ବଜାର ଭିତରେ । ବସ୍ତ୍ର ଭିତରେ
ସାରାରିତ କାହିଁକି ବସି ରହନ୍ତି ? ଚାଲିଆସିଲ ।
ମୋ ପାଖରେ ଇଏ ହେଲେ, ଯଦୁ ରାୟ ।
ଏହାଙ୍କ ଘର ସହରରେ ।”

“ଏଠିକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ ଭଲ କଲେ ।”
ଦାମୋଦର ଯଦୁ ରାୟଙ୍କୁ ସଙ୍ଗୋଳି କହିଲେ ।

ଗାୟତ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କିଛି ଖାଦ୍ୟ
ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ସତ୍ୟବ୍ରତ ଦାମୋଦରର
ସହପାଠୀ ଥିଲା । ଦୁହେଁ ଅତି ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ ।
ଗାୟତ୍ରୀ ସତ୍ୟବ୍ରତକୁ ନିଜ ବଡ଼ ଭାଇ ଭଳି
ଦେଖୁଥିଲେ । ଗାୟତ୍ରୀ ତତ୍ପରତା ଦୁଇ
ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ ପାଇଁ ରନ୍ଧାବତ୍ତା କଲେ । ଖାଦ୍ୟ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଇବା
ଘରକୁ ଡକା ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଉର୍ମିଳା ଆଉ
ଶୋଇ ନଥାଏ, ସତୁମାମୁଁ ଗଲୁ ଶୁଣିବ
ବୋଲି ତାଙ୍କ ପିଣ୍ଡୁ ଧରିଥାଏ ।

ଦୁଇ ଆଗନ୍ତୁକ ଖିଆପିଆ କରି ସାରିବା
ବେଳକୁ ଦାମୋଦର ଦାଣ୍ଡ ଘରେ ଦୁହେଁଙ୍କ
ସକାଶେ ଚିତ୍ତଶା କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଉର୍ମିଳା
ଗଲୁ ଶୁଣିବ ବୋଲି ଜିଗର କରି ସତ୍ୟବ୍ରତଙ୍କ
ପାଖରେ ଶୋଇଲା । ତେବେ ସତ୍ୟବ୍ରତ
ଗଲୁଟିଏ ଅଧା କହିବା ବେଳକୁ ସେ ନିଦରେ
ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ସତ୍ୟବ୍ରତ ମଧ୍ୟ ବହୁତ କାନ୍ଦୁ

ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ ଓ ସହଳ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ସକାଳେ ସତ୍ୟବ୍ରତ ଉଠି ଦେଖନ୍ତି
ଯଦୁ ରାୟ ସହରକୁ ଯିବା ସକାଶେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହୋଇ ସାରିଲେଣି । ଉର୍ମିଳା ଉଠିଲେ ତାଙ୍କୁ
ସହଜରେ ଗୁଡ଼ିବ ନାହିଁ ଜାଣି ସତ୍ୟବ୍ରତ ମଧ୍ୟ
ବିଳମ୍ବ ନକରି ଯଦୁ ରାୟଙ୍କ ସହ ବାହାର
ଚାଲିଗଲେ ।

ସେ ଦୁହେଁ ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଯିବାର
କିଛି ସମୟ ପରେ ଉର୍ମିଳା ଉଠିଲା ।
“ସତୁମାମୁଁ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ?” ସେ ଉଚ୍ଛ୍ଵସିତ
ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“ଚନ୍ଦା କର ନା । ସତୁମାମୁଁ ଦୁଇଦିନ

ଉତ୍ତରୁ ସହରରୁ ଫେରି ଏଇ ବାଟେ ଘରକୁ ଯିବେ । ତୋ ପାଇଁ ଖେଳଣା ନେଇ ଆସିବେ ବୋଲି କହି ଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ଆସିଲେ ମନ ଇଚ୍ଛା ଗପ ଶୁଣିବୁ ।” ଗାୟତ୍ରୀ ଏହା କହି କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଝିଅକୁ ଗାଧୋଇଦେବା ନିମନ୍ତେ ବାଡ଼ି ପଛ ପଟକୁ ନେଇଯାଇ ଝିଅ ଦେହକୁ ଚାହିଁ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । ଝିଅ ବେକରେ ଥିବା ସୁନାହାର ଗଲ କୁଆଡ଼େ ? ଝିଅ ନଜେ ବି କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଆସି ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ସୁନାହାର କଥା ପଚାରିଲେ । “କେଉଁଠି

ପଡ଼ିଯାଇଥିବ” କହି ସେ ନିଜ ଖଟ ଉପରେ ଏବଂ ପରେ ଝିଅ ଯାଇ ସତ୍ୟବ୍ରତ ପାଖରେ ଶୋଇଥିବା ଦେଖି ତା’ ଶେଯ ଝୁଡ଼ାଝୁଡ଼ି ଜଳେ । କିନ୍ତୁ ହାର ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

“ସବୁ ହୁଏତ ହାରଟି ପାଇ ନିଜ ପକେଟରେ ପୁରାଇଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ପରେ ଆମକୁ ଦେବାକୁ ଭୁଲିଯାଇଛି !” ଦାମୋଦର କହିଲେ । ଯାହାହେଉ, ଅପେକ୍ଷା କରିବା ଛଡ଼ା ସେ ଦିଗରେ ଆଉ କିଛି କରିବାର ନଥିଲା ।

ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ସତ୍ୟବ୍ରତ ଆସି ସବୁ ଶୁଣିଲେ । ସେ ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲେ, “ବୁଝିଲ, ଇଏ ସେଇ ଯଦୁବୟାବ କାମ । ତା’ର ସେପରି ବଦଭ୍ୟାସ ଅଛି ବୋଲି ଆଗରୁ ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ବାସ କରୁ ନଥିଲି । ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ବାହାରେ ବେଶ୍ ଭଦ୍ର ଓ ଭିତରେ ନାନା କୁପ୍ରବୃତ୍ତି ସବୁ ଥାଏ ।”

“ଯଦୁବୟାବ କ’ଣ ଚୋର ?” ଦାମୋଦର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“ତା’ ସହ ମୋର ବଶେଷ ପରିଚୟ ନାହିଁ । ତେବେ ଶୁଣାଶୁଣିରୁ ସନ୍ଦେହ ହେଉଥିଲା, ତା’ର ଚୋରି ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି । ଝିଅ ବେକରେ ହାର ମୁଁ ବି ଦେଖିଥିଲି ।

ସେ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଶୁଭରେ ଆଉ କେହି
ପଶି ନାହିଁ । ତାର ଚେତେ ଯିବ କୁଆଡ଼େ ?”
ସତ୍ୟବ୍ରତ କହିଲେ ।

“ଛାଡ଼ !” କହିଲେ ଦାମୋଦର ।

“ନା, ଏତେ ସହଜରେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ
ଚଳିବ ନାହିଁ । ତାର ଉଦାର କରିବା
ନିମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉ । ମିଳିଲେ ମିଳିବ
ନ ମିଳିଲେ ନାହିଁ ।” ସତ୍ୟବ୍ରତ କହିଲେ ।

ଏହାପରେ ସତ୍ୟବ୍ରତ ଦାମୋଦରଙ୍କୁ
ଫାଗରେ ଧରି ସହରକୁ ଗଲେ ଓ ହଠାତ୍
ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଯଦୁରାୟ ଘରେ । ଏପରି
ଅସମୟରେ ଓ ଅସ୍ପଷ୍ଟାଶିତ ଭାବରେ ଏମାନେ
ଦୁଇଜଣ ପହଞ୍ଚିବା ଦେଖି ଯଦୁରାୟ ଟିକିଏ
ଅଚମତ ହେଲେ ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ।

“ଆସନ୍ତୁ ଆସନ୍ତୁ ।” ଯଦୁରାୟ ସ୍ବାଗତ
କରିଲେ ।

ସତ୍ୟବ୍ରତ କହିଲେ, “ଦାମୋଦରର
ଭଣ୍ଡୋଇ ଏଠାରେ ପୋଲିସ ବିଭାଗର ବଡ଼
କର୍ମୀ । ତାଙ୍କଠି କାମ ଥିଲା ବୋଲି
ଆସିଥିଲୁ । କହିଲି, ଆପଣଙ୍କ ସହ ଦେଖା
କରିଯିବା ।”

“ଭଲ କଲେ । ଭଣ୍ଡୋଇଙ୍କଠାରେ କି
କାମ ଥିଲା ?” ଯଦୁରାୟ ଟିକିଏ ଦୋ ଦୋ
ଗାଞ୍ଜ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“କ’ଣ ଆଉ କହିବା ଭାଇ, ମୋ ହିଅ
ବେଳରୁ କିଏ ସୁନାହାର ଚୋରାଇ ନେଇଛି ।
ସେଥିରେ ଶ୍ମିକ୍ତସ୍ତକ ପ୍ରତିକୃତି ଥିବା ଲକେଟ
ଥିଲା । ପୁଣି ଲକେଟ ପଛ ପଟରେ ଗୋଟାଏ
ସ୍ୱସ୍ତିକ ଚିହ୍ନ ଥିଲା । ଭଣ୍ଡୋଇଙ୍କୁ ସବୁ
କହିବାରୁ ସେ ହସ୍ତତ ଦେଇ କହିଛନ୍ତି,
ଚୋର ଜନ୍ମର ଧରା ପଡ଼ିଯିବ, ଦେଖାଯାଉ ।
ହଁ, ଗୋଟାଏ କଥା । ଚୋର ଯିବା ଦିନ ଆମ
ଘରକୁ ଯେଉଁମାନେ ଆସିଥିଲେ, ପୋଲିସ
ସମସ୍ତଙ୍କ ନାମଧାମ ଟିପି ନେଇଛି । ହୁଏତ
ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ କି ପଚାରିବେ । ଆପଣ
ବରକ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ ।” ଦାମୋଦର

କହିଲେ ।

ଯଦୁରାୟର ମୁହଁ ଶେଷା ପଡ଼ିଲେ । ସେତିକିବେଳେ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଚରଚରରେ ପଶି-
ଆସି ଅତିଥୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖି ଅନ୍ୟ
କୋଠକୁ ଯଦୁରାୟକୁ ଡାକି ନେଇଲେ ଓ
ଯଦୁରାୟ କହି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ତେଜିତ
କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ଝିଅ ଦାଣ୍ଡରେ ଖେଳୁ-
ଥିଲା । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ଦୁଇଦଣ୍ଡା ହେଲା ଦେଖା
ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ପିଲାମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଜଣେ
ଦାଢ଼ିଆ ଲୋକ କିଏ ତାକୁ କୁଆଡ଼େ ଡାକ
କରି ନେଇଗଲା । କଥା ହେଲା ତମେ ସେ
ଦିନ ଯେଉଁ ସୁନାହାର ଆଣି ଦେଇଥିଲ, ଝିଅ
ସେ ଖଣ୍ଡିକ ପିନ୍ଧିଥିଲା । ମୋର ସନ୍ଦେହ ସେ
ହାର ହସ୍ତଗତ କରିବା ସକାଶେ କେହି ତାକୁ
ଭୁଲାଇ ନେଇଯାଇଛି । ତମେ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଯାଇ ପୋଲିସରେ ଖବର ଦିଅ । କହିବ,
ହାରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଛବି ଥିବା ଲକେଟ ଅଛି
ଓ ପଛ ପଟେ ସ୍ୱସ୍ତିକ ଚିହ୍ନ ଅଛି ।”

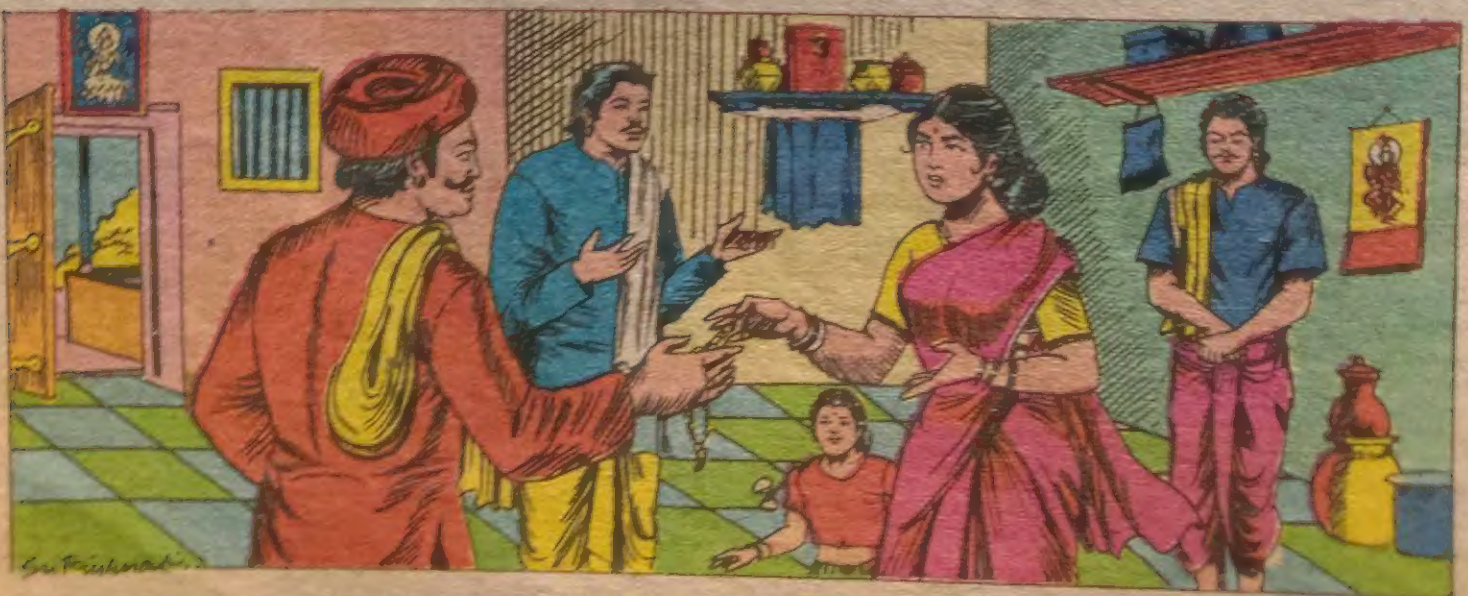
“ଠୁପ୍, ଠୁପ୍ !” ଯଦୁରାୟ ବଳଳ
ଭାବରେ କହିବାର ଶୁଣାଗଲା ।

“କାହିଁକି ? ଏଥିରେ ଠୁପ୍ ହେବାର ଅଛି
କ'ଣ ?” ତା ସ୍ତ୍ରୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ
ପଚାରିଲା ।

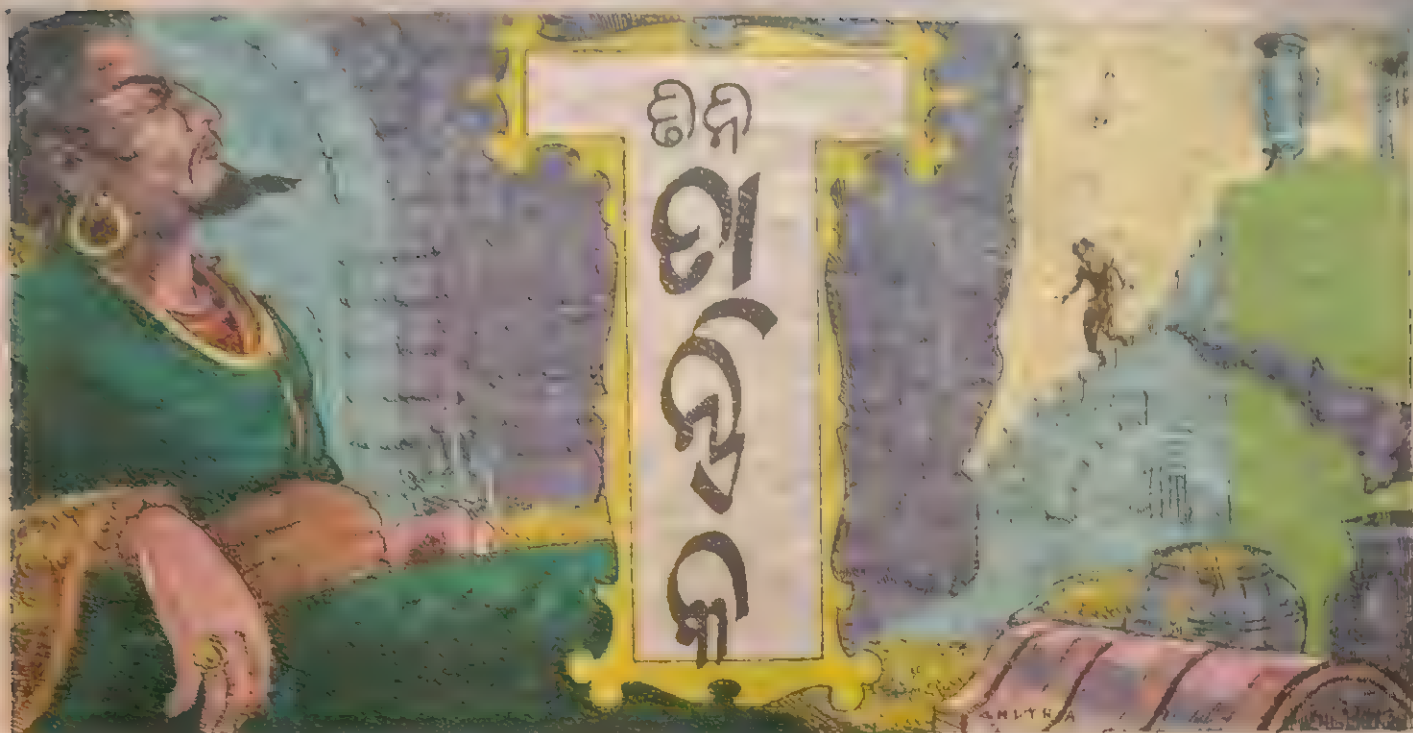
ଯଦୁରାୟ, ଦାମୋଦର ଓ ସତ୍ୟବ୍ରତ
ବସିଥିବା କୋଠରୁ ଭିତରକୁ ପଳାଇ
ଆସିଲେ ଓ କଣ୍ଠସ୍ୱର ନମ୍ନ କରି କହିଲେ,
“ଆଜ୍ଞା, ସବୁ ତ ବୁଝି ପାରୁଥିବେ ।
ଦଇବ ମୋତେ ଧରଇ ଦେଲା । ଯଦି ଝିଅ
ସତରେ ଶ୍ରେୟ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ି ନଥିବ,
ତେବେ ମୁଁ ହାର ଫେରାଇ ଦେବି । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ
ଓ ଆପଣଙ୍କ ଭଣୋଇ ଯେପରି ନ ଜାଣନ୍ତି ।
କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।” ତା ଆଖି ଛଳ ଛଳ
ଦିଶିଲା ।

ଝିଅକୁ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ ଲୋକ
ନେଇଯାଇଥିଲେ । ଝିଅ ଫେରିଆସିବା
ମାତ୍ରେ ଯଦୁରାୟ ତା ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା, “ଦେଖ,
ସେ ହାରଟି ବଦଳରେ...

“ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିଛି ।” କହି ସ୍ତ୍ରୀ ହାରଟି
ଖୋଲି ଦାମୋଦରଙ୍କ ହାତରେ ଦେଇ
ଦେଲା ।

[୨]

[ସୁବକଥା : ଅବନ୍ତୀନଗରରେ ରହୁଥିଲେ ଜିନି ଭାଇ । ଥରେ ସବା ସାନଭାଇ ପିଙ୍ଗଳ ମାଛ ଧରିବାକୁ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ଅଜଣା ସରୋବର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ମଣ୍ଡନ ନାମକ ଜଣେ ଲୋକ ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଅଲୁକ ଅନୁରୋଧ କଲା । ସେ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରି ପିଙ୍ଗଳ ସହରକୁ ଯାଇ ସେ ବାବଦରେ କାଶିନ ମିଶ୍ର ନାମକ ବେପାରୀଠାରୁ ଜଣେ ମୋହର ପାଇଲା । ତା'ପରେ—]

କାଶିନ ମିଶ୍ରଠାରୁ ନିଜର ପ୍ରାପ୍ୟ ନେଇସାରି ପିଙ୍ଗଳ ଶୁଣି ମନରେ ଭର ମୁହଁ ଧରି ବନ୍ଧି କରିଛ ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି ।
 ଫେରିଲା । ବାଟରେ ଯେଉଁ ଦୋକାନରୁ ସେ ଦୋକାନୀ ଆଶୁଆଁ ହୋଇ କହିଲା ।
 ତେ ଦିନିକିନି ଧରି ବାଜିରେ ସଉଦା ପିଙ୍ଗଳ ତା'ର ଅଲୁକ ଅଭିଜ୍ଞତା କଥା
 ନେଉଥିଲା, ସେଠାକୁ ଯାଇ ଦୋକାନୀର କାହାକୁ ହେଲେ କହି ପକାଇବାକୁ ଘେନିରେ
 ସମୁଦାୟ ପ୍ରାପ୍ୟ ପରିଶୋଧ କରିଦେଲା । ଭିତରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଲୋଭ

“ଜହମାମୁଁ”

ପୟରଣ କରି ସେ କହିଲା, “ହଁ ଭାଇ, ଆଜି କହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ମାଛ ଜାଲରେ ପଡ଼ିଲେ । ବନ୍ଧି କରି ବେଶ ଦୁଇପଇସା ବେକଗାର କରିଛି ।”

ଏହାପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସଜଡ଼ାପଡ଼ା ଧରି ସେ ଘରକୁ ଲେ । ଦୁଇ ବଡ଼ ଭାଇ ବେକାର ବଢ଼ିଥିଲେ ।

ପିତାଳ ମା ହାତରେ ସଜଡ଼ା ଦେଇ କହିଲା, “ମା, ଶୀଘ୍ର ରନ୍ଧାରନ୍ତ କର । ଲେଖ ଲାଗିଲଣି ।”

ମା ଯଥାଶୀଘ୍ର ରେଷେଇ କଲେ । ତରକାରୀ ବଣି ତିଆରିଆ କଲେ । ଦୁଇ ବଡ଼ଭାଇ ଜବଦର ଓ ଲମଦର ଖାଇନାରି

ଦୁଇବାଡ଼ି ବାନ୍ଧି ପିଆଜୁ ଚିତା ମୋହରକ ଦେଖି କା’ରା ହାତରେ ଲେଇ ।

ଆସୁଥି ମହାଲ ମ ଦୁଇଭାଇ, “ହୁଏ, ଏତେ ମୋହର କେଉଁଠାକୁ ପଇସା !” ଯାହାକି ସବୁ କଥା ସେତେଇ । ମ ଦୁଇଟି ସବୁ ଚାହିଁ ରି ଚିତାରେ କହିଲେ, “ପିଆ ଜଣେ କରିଛି । ଆଉ ଏତିକି ସେ ସେତେବେଳେ ପଇସା ଦିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

“କହିଛି ମ, ଏଥିରେ ଡରକର ଅଛି କ’ଣ ? ସେ ଲେକ ତ ନିଜ ଛାତରେ ସେଠାରେ ଡର ମଲା ! ତେବେ ଏକଥା କାହାକୁ ନ କହିଲେ ହେଲା ।” ପିତାଳ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଲା ।

“ତୋ ଦୁଇ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ଦୁଇଟି ଟୋଟେ ଭଲ ଭାବରେ ମାଲମ ଅଛି । ସେମାନେ ପେପରି ଏ ଘଟଣା ମୋଟେ ନ ଚାହିଁ ।” ମା ବୁଝାଇଲେ ।

ଦଶଦିନ ପରେ ସେଦିନ ରାତିରେ ପିତାଳ ଭଲ ଭାବରେ ନିଦ୍ରାଗଲା । ପରଦିନ ସକାଳେ ଜାଲ ଧରି ସେ ସେହି ନିର୍ଜନ ସରୋବର କୂଳରେ ପଡ଼ିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁଇବଡ଼ର ଯାଏ ଖୋଜା କରି ମଧ୍ୟ ମାଛ ଧରିପାରିଲ ନାହିଁ । ସେ ଫେରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଛି, ଦୁଇଟି କେନ୍ଦୁ ଜଣେ ଘୋଡ଼ା ସେମାଇ ତା’ ଅଡ଼େ ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ଗମକ ଉଠିଲା । କାରଣ ଘୋଡ଼-
ସବାର୍ ମଣ୍ଡଳ ଭଳି ହେଉଥିଲା । ସେ ଲୁହଲୁ,
ସରୋବରରେ ବୁଡ଼ି ମରିବା ମରେ ପ୍ରେତ
ରୂପରେ ମଣ୍ଡଳ ତା' ଆଗକୁ ଆସୁଛି !

ଆଉ ସମୟ ଭିତରେ ଘୋଡ଼ସବାର୍ ତା'
ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ଓ ହସି କହିଲା,
“ପିଙ୍ଗଳ, ତମେ ମୋତେ ଗୋଟାଏ କାମରେ
ସାହାଯ୍ୟ କର ।”

ପ୍ରଥମେ ଡରିଯାଇ ତା'ପରେ ପିଙ୍ଗଳ
ଭଲକରି ଦେଖି ବୁଝିଲା, ଏ ଲୋକ ଦେଖିବାକୁ
ମଣ୍ଡଳ ଭଳି ହେଲେ ବି ତା'ଠାରୁ ବୟସରେ
ଟିକିଏ କମ୍ । ତା'ଛଡ଼ା ଏହାର ଘୋଡ଼ା
ମଧ୍ୟ ଭଲ ।

“ମୋ ନାମ ଆପଣ କିପରି ଜାଣିଲେ ?
କି ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡୁଛନ୍ତି ?” ପିଙ୍ଗଳ
ପଚାରିଲା ।

ଘୋଡ଼ସବାର୍ ଉଚ୍ଚକଣ୍ଠରେ ହସିଲା ଓ
କହିଲା, “ପିଙ୍ଗଳ ? ତମ ନାମ ମୁଁ କେମିତି
ଜାଣିଲି, ସେକଥା ତମ ପାଖରୁ ଗୋପନ
ନାହିଁ । ତମଠୁଁ କି ସାହାଯ୍ୟ ଚାହେଁ, ସେକଥା
ବି ତମେ ଜାଣିଛ । ଶୁଣ । ମୋ ନାମ
ଅନୁରୂପ । ଗତ କାଲି ଯାହାକୁ ସାହାଯ୍ୟ
କଲ, ସେ ମଣ୍ଡଳ ମୋ ବଡ଼ ଭାଇ । ଆଜି
ମୋତେ ସେହି ଏକାଭଳି ସାହାଯ୍ୟ କର ।”

“ମଣ୍ଡଳ ତେବେ ତୁମ ଭାଇ ? ସେ
କାହିଁ ?” ପିଙ୍ଗଳ ପଚାରିଲା ।

ଅନୁରୂପ ସୁଖି ପାଟି କରି ହସିଲା ଓ
ସରୋବର ମଝିକୁ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ କହିଲା,
“ମଣ୍ଡଳ ସେଇଠି କେଉଁଠି ଥିବ ପରା ! ଆଜି
ତା' ପାଖରେ ଆମର ଦେଖା ହେବ ନାହିଁ ।”

“ଓଃ, ତୁମେ ତେବେ ସତରେ ସବୁ
ଜାଣ !” ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା ।

“ହଁ, ସବୁ ଜାଣେ । ତମଠୁଁ ମୋର
ଲୋଡ଼ା ଏକା ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ।”

“ବେଶ୍ । କିନ୍ତୁ ସତ୍ତ୍ୱ ହେଲା, ଏଥର
ମୋତେ ଦୁଇଗଡ଼ ସୁନା ମୋହର ଦେବାକୁ
ହେବ ।” ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା ।

ଅନୁରୂପ ଅଛଡ଼ାସ୍ୟ କରି କହିଲା, “ତମେ
ଏହିପରି ସତ୍ତ୍ୱ ଦେବ ବୋଲି ପ୍ରଥମରୁ ମୁଁ

ଜାଣିଥିଲି । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ କାଞ୍ଚନ ମିଶ୍ରକୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଦେଇ ଆସିଛି—ସେ ତୁମକୁ ଦୁଇଟି ହୁନା ମୋହର ଦେବ । ତେବେ ମୁଁ ସବେ-ବରକୁ ଜବନ୍ତ ବାହାର ଆସି ପାରିବି ନାହିଁ ବୋଲି ତମେ କାହିଁକି ଧରି ନେଉଛ ? ମୋ ଅବସ୍ଥା ମଣ୍ଡଳ ଭଳି ନହୋଇ ପାରେ ।”

ଏହାପରେ ପିଙ୍ଗଳ ଦଉଡ଼ି ଦ୍ଵାରା ଅନୁରୁପର ହାତଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧିଲା । ତାକୁ ସରୋବର ଭିତରକୁ ଫୋପାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁରୁପ କହିଲା, “ପିଙ୍ଗଳ, ମନେ ରଖିଥିବ—ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଜଳ ଭିତରକୁ ଦେଖାଗଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜାଲି ପକାଇ ମୋତେ ପାଣିରୁ ବାହାର କରି ଆଣିବ । ଯଦି ମୋ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ଦେଖାଯିବ,

ତେବେ ତମେ ଯଥାସ୍ଥଳ ଯାଇ କାଞ୍ଚନ ମିଶ୍ରଠାରୁ ତମ ପ୍ରାଣୀ ଅନ୍ତର କରିନେବ ।”

ପିଙ୍ଗଳ ଅନୁରୁପକୁ ପାଣି ଭିତରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଜାଲି ଧରି ଅପେକ୍ଷା କଲା । କିନ୍ତୁ ମନରୁ ଜାଣୁ ପାଣି ଭିତରକୁ ବୁଲୁ ଉପର ଉଠିଲା ଓ ଅନୁରୁପର ପାଦ ଦୁଇଟି ଦେଖାଗଲା ।

“ବିଗୁର ମଲା !” ପିଙ୍ଗଳ ଏହା କହି ଅନୁରୁପର ଘୋଡ଼ା ବେ ବଢ଼ିଲା ଓ ଆଉ ପଛକୁ ନ ଅନାଇ ଯିବା ସହର ଆଡ଼େ ଚାଲିଲା । ତାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ କାଞ୍ଚନ ମିଶ୍ର କହି ପକାଇଲା, “ହାସ୍ତରେ ଲେଉ !” ତେବେ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପିଙ୍ଗଳ ହାତକୁ ଦୁଇଟି ମୋହର ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ।

“ତମେ କାହା ଲେଉ କଥା କହୁଛ ? ତମେ ଜାଣି ମୋତେ ଦୁହେଁଯାକ ଯାହା କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ମୁଁ ତାହାହିଁ କରିଛି ମାତ୍ର । ତେଣୁ ମୋର ଦୋଷ କେଉଁଠି ? ମୁଁ ବରଂ ବିପଦରେ ପଡ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନଙ୍କ କହିବା ମତେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ମୁଁ ପରିଶ୍ରମ କରି ଯାହା ଉପାର୍ଜନ କଲି, ସେଥିରେ ଲେଉ କେଉଁଠି ରହିଲା ?” ପିଙ୍ଗଳ ଟକିଏ ଗରମ ହୋଇ ଜେରା କଲା ।

କାଞ୍ଚନ ମିଶ୍ର ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ କହିଲା, “ମୁଁ ସେ ମୂଢ଼ ମୁହଁକୁ ଭେଲି ପଡ଼ିଥିବା ଦୁଇ ଘାଇକ ଲେଉ କଥା କହୁଛି । ତେବେ ତମ

ଭିତରେ ବି ଲେଉଟ ଦେଖା ଦେଇନାହିଁ,
ସେକଥା କହିପାରିବ କି? କାଲି ଶେଢ଼େ
ମୋହର ପାଇଥିଲି । ଆଜି ଦୁଇଟି ପାଇଁ
ମନ ବଳାଇଲି । ଏହା ଲେଉଟ ନୁହେଁ । ଆଜି
ତମେ ଯାହା କରୁଛ ତାହା ପ୍ରଘଟ ହୋଇଗଲେ
ତମ ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେବ ଭାବ ପାରୁଛୁଟି?”

“ଶୁଣ । ଆଗାମୀ କାଲି ମୁଁ ତନିଟି
ମୋହର ଦାବା କରିବି । ନହେଲେ ମୁଁ
ଏଭଳି କାମ କରିବାକୁ ରଜି ହେବି କାହିଁକି?”
ଏହା କହି ପିଙ୍ଗଳ ତା’ ଘର ଆଡ଼େ ଚାଲିଲା ।

ପୁରୁଷ ଦିନ ଭଳି ଏଥର ବି ମା’କୁ ଟଙ୍କା
ଧରାଇ ଦେବାରୁ ମା କହିଲେ, “ପୁଅ,
ମୋତେ ଭୟ ଲାଗୁଛି । ତୁ ଆଜି ସେ
ସରୋବର ପାଖକୁ ଯାଆ ନା ।”

“ମା, ଭୟ କରୁଛ କାହିଁକି? ଯେ
କୌଣସି ଲଭଜନକ କାମରେ ବିପଦର ଭୟ
ଥାଏ । ସେଥିରେ କ’ଣ ଅଛି? ମୁଁ ପୁଣି
ଆହୁରି ଅଧିକ ଉପାର୍ଜନ କରି ପେରିବି ।
କେହି କିଛି ନ ଜାଣିଲେ ଗଲା!” ପିଙ୍ଗଳ
କହିଲା ।

ପରଦିନ ସକାଳେ ବି ପିଙ୍ଗଳ ସେ
ସରୋବର ଆଡ଼େ ବାହାରିଗଲା । ସରୋବର
ଭିତରକୁ ସେ ଜାଲ ପକାଇଥାଏ ସତ, କିନ୍ତୁ
ତା’ ଆଖି ପ୍ରାନ୍ତର ଆଡ଼େ ରହିଥାଏ ।

ଦୁଇପହର ବେଳକୁ ସେ ଦୂରରେ ଥିଲା
ଉଡୁଥିବାର ଦେଖିଲା । ଗୁଡୁଁ ଗୁଡୁଁ ଜଣେ

ଘୋଡ଼ସବାର ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ
ଓ କହିଲା, “ପିଙ୍ଗଳ, ମୋ ନାମ ହେଉଛି
ପଦ୍ମପାଦ । ମୋତେ ଗୋଟାଏ କାମରେ
ସାହାଯ୍ୟ କର ।”

“ସାହାଯ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ କରିବି । ଏ ସରୋ-
ବରରେ ପ୍ରାଣ ହାରିବାକୁ ଆସୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ
ସେ ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ହେଲା ମୋ
କାମ । କେବେ ମୋତେ ମୋ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ପାଇଁ
ତନିଟି ମୋହର ଦେବାକୁ ଦେବ ।” ପିଙ୍ଗଳ
କହିଲା ।

“ଇଏ ଏମିତି ବିଶେଷ ବଡ଼ କଥା କ’ଣ?
ମୁଁ ମରିଗଲେ କାଞ୍ଚନ ମିଶ୍ର ତମକୁ ତମ
ପାରିଶ୍ରମିକ ଦେଇଦେବ । ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଁ

କରି ଆସିବୁ । ଦୁଗଳ ତମ ଅବସ୍ଥା ସ୍ୱାସ
ବଦଳିବି !” ଏହା କହି ଦୁଗଳ ପଦ୍ମପାଦ
ଘୋଡ଼ାକୁ ବଢ଼ିତ ଘୋଡ଼ା ପିନ୍ଧାଇ ହାତରେ
ଦେଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ସେ ଘୋଡ଼ାରେ ତା’ ହାତଗୋଡ଼
ବାନ୍ଧିଲା ଓ ତାକୁ ଟେକି ନେଇ ସରୋବର
ଭିତରକୁ ଗୋପାଡ଼ିଦେଲା ।

“ବେଗ ମଲା !” ଏହା କହି ସେ ଘୋଡ଼ା
ପାଖକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ସେ ସରୋବର
ଭିତରକୁ ଅନାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କଲା
ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ସରୋବର ଆଡ଼ୁ ଶୁଭିଳ, “ପିଙ୍ଗଳ !
ଇଏ କ’ଣ ? ଶୀଘ୍ର ଜାଲ ପକାଇ ମୋତେ
ଭଜାଇ କର !”

ପିଙ୍ଗଳ ଘୋଡ଼ାରେ ଉଠି ଉଠିଲା ।
ତେଜେ ଘୋଡ଼ାକୁ ଚାଲି ଦେଲା ଓ ଘୋଡ଼ା
ପାଖରେ ଘୋଡ଼ାକୁ ବଢ଼ିତ ଘୋଡ଼ା ପିନ୍ଧାଇ ।
ପଦ୍ମପାଦ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ଉଠିଲା
ନେକଟର । ଘୋଡ଼ାରେ ଉଠିଲା ଓ ଘୋଡ଼ା
କୁମ୍ଭୀର କଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ସେ କୁମ୍ଭୀର କଲା ବିଷୟକୁ
କିଛି ପଚାରିବାକୁ ଲାଗିଲା ହେବା ବେଳକୁ
ପଦ୍ମପାଦ ଯାଇ ତା’ ଘୋଡ଼ା ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିଲା । ଘୋଡ଼ା ଥିଲା ଭିତରେ ଥିଲା
ପାଟରେ ଥିଲା କୁମ୍ଭୀର କଲାକୁ ଭିତ୍ତି କରି
ପାଟରେ ମୁହଁ ବଦଳି ଦେଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ପଦ୍ମପାଦ ଆଡ଼େ ବିସ୍ମୟ ଭାବ
ଆଖିରେ ଥରେ ଅନାଇ କହିଲା, “ପଦ୍ମପାଦ,

ତମେ ବଡ଼ ଶୃଙ୍ଗାରୀ । ନଦେବେ କି
ବଞ୍ଚିଥାନ୍ତି ? ଆଜ୍ଞା, ମୋ ଚାନ୍ଦ୍ରମାସ ପ୍ରାୟ
ତନିଗଡ଼ ମୋହର ଏବେ ମୋତେ କିପରି
ମିଳିବ ?”

ପଦ୍ମପାଦ ପିଙ୍ଗଳକୁ ଆନନ୍ଦରେ କୁଣ୍ଡାଇ
ପକାଇ କହିଲା, “ପିଙ୍ଗଳ, ତନିଗଡ଼ କାହିଁକି,
ତମକୁ ତନି ହଜାର ବା ତନିଲକ୍ଷ ମୋହର
ଦେବାକୁ ମୋର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । ତୁମକୁ
ମୁରଜରେ ସବୁଠାରୁ ଧନୀ ବନାଇ ଦେଇ
ପାରେ । କିନ୍ତୁ ମୋ ସହ ତୁମକୁ ଭଲ୍ଲୁକ
ପବତକୁ ପିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

“ଭଲ୍ଲୁକ ପବତ ! ବାପରେ ! ମୋ ମା
ଓ ଅନ୍ୟ ପୁରୁଣା ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ସେ
ପବତ ବସୟରେ କେତେ କଥା ଶୁଣିଛି ।

ମୋତେ ତ ସେ ନାମ ଶୁଣିବାକୁ ହିଁ
ଲାଗୁଛି । ସେ ପବତ ପରା ହେବ ପିଙ୍ଗଳ
ବାସ ସୁଖୀ ?” ପିଙ୍ଗଳ ଏହି କଥାକୁ
ପଚାରିଲା ।

“ପ୍ରୋତ ପିଣାତ ତୁମର କ’ଣ କଥା
ପାରିବେ ? ଏ ସ୍ଵପ୍ନରେ ତନିଗଣ ବଡ଼
ଚାନ୍ଦ୍ରମାସ ଅଲେ । ସେହିଭଳି ତୁମକୁ ତମେ
ନିଜେ ସଲ୍ଲୁକ ସମାଧି ଦେଇଛ । ତୁମକୁ
ଜଣକ ମୁଁ ନିଜେ । ବୁଝିବ ?” ପଦ୍ମପାଦ
କହିଲା ।

“ମୁଁ ତିନି ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ।” ପିଙ୍ଗଳ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା ।

ପଦ୍ମପାଦ କହିଲା, “ମୁଁ ଯେତେବେଳେ
ତମଠୁଁ ସାହାଯ୍ୟ ଆଗା କରୁଛି, ସେତେ-

ବେଳେ ସବୁ କଥା ତମକୁ କହିଦେବା
ଭରିତ । ଶୁଣ ।”

ଏହାପରେ ସେ କହିଲା : ଆମେ ତନିଆଁ ।
ଆମ ବାପା ଜଣେ ମହା ତାନ୍ତ୍ରିକ ଥିଲେ ।
ତାଙ୍କ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରୟୋଗ କରି ସେ ଅନେକଙ୍କର
ପେଟର ହୃଦ କରିଥିଲେ, ସେହୁପରି କେତେକ-
ଙ୍କର ଅନ୍ତରାଳ ବି କରିଥିଲେ । ସମେ-ସେ
ବୁଝ ହେଲେ । ଆମ ତନିଆଁଙ୍କୁ ସେ ଅନେକ
ବିଦ୍ୟା ଶିଖାଇଲେ । କାହାପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତ
କରୁ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନିଜର ସବୁଠାରୁ
ଗୋପନ ତାଙ୍କ ବିଦ୍ୟାମାନ ସେ ଯେଉଁ
ଖାତାରେ ଲେଖି ରଖିଥିଲେ, ସେ ବହୁ
କାହାକୁ ନ ଦେଇ ଖାଲି ଏତକ କହିଲେ କି
ଆମ ଭିତରେ ଯିଏ ଶ୍ରେଣୀଲୀ ହେବ ସିଏ
ସେ ଖାତାଟି ପାଇବ ।

ବାପାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଆମେ ତନିଆଁ
ପରସ୍ପର ସଙ୍ଗେ କରବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଖାତାଟି
ଆସୁଥିବା କରବା ନାମନ୍ତେ ଆମେ ମନ୍ଦିତଲେ

ଦ୍ଵାରା ପରସ୍ପରକୁ ହାତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
କଲୁ ।

ଯେତେବେଳେ ଆମେ ନିଜ-ନିଜର
ସର୍ବାଙ୍ଗ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ, ସେତେବେଳେ
ଆମ ବାପାଙ୍କ ଚିତ୍ରରୁ ଆସି ଆମ ଘରେ
ଅତିଥି ହେଉଥିଲେ । ଆମୁନିକ ଆଗରେ
ତାଙ୍କ ବହୁତ ଦୁଃଖ ଦେଲା । ତନିଆଁଙ୍କୁ
ବୋଧ ସେ କହିଲେ, “ତମେମାନେ ସେ
ଖାତା ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣ ନାହିଁ । ତମ
ଭିତରୁ ଯିଏ ବେଶି ଶ୍ରେଣୀଲୀ ହେବ ସିଏ
ସେ ଖାତାର ଅଧିକାର ହେବ ବୋଲି ସେ
କହିଥିଲେଟି ? ସେ ଖାତାରେ ଲେଖିଥିବା
ତାଙ୍କ ବିଦ୍ୟା ଆସୁଥିବା କରିବାକୁ ହେଲେ
ପୁରୁଷ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ନିଜକୁ
ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେ ସୁଦ୍ଧା ବଢ଼ାଇଦେବା
ନାମନ୍ତେ ଆମେମାନେ ରୁହୁଛି ଅନୁରୋଧ
କଲୁ ।

(୧୨୩୫)

ଦୁଇ ମହାର କବି

ନିଆ ଶେରୁଆସ । ତୁମକୁ ତୁମ ବର୍ଷା
 ଦେଖିଥାଏ । ବାରମ୍ବାର ବେଳୁନି
 ମଝିରେ ଶୁଣିଥାଏ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରପଦକ ରଖି ତଥା
 ଅଗ୍ନିଶିଖାଳୀ ଅଟକାସ୍ୟ । ବିଜୁଳି ହେଲକରେ
 ଦିଶିପାରିଥାଏ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ସୁଫଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରଜା କହନ ଜଳେ ମଧ୍ୟ ବେଳକ
 ବୋଧ ନକରି ପୁନର୍ବାର ଦୃଷ୍ଟି ପାଶକୁ
 ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଏବଂ ହୁସୀବେଦଣ କରି
 ଶବ୍ଦକୁ ଉଚାର ଆଣିଲେ । ତା'ପରେ ତାକୁ
 କାନରେ ପକାଇ ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ପଥ
 ଅବସ୍ଥା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ
 ବଦଳିତ ବେତାଳ କହିଲା, "ରଜା ! ତୁମେ
 ଯେଉଁଲି ପାହୁଣ୍ଡ ଓ ମେଘ ପରଦାୟା
 ଦେଖାଇଛ, ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ । କିନ୍ତୁ
 ଅଧିକାଂଶ ରଜାଙ୍କ ହାତରେ ଏଭଳି ରୂପମାନ
 ନଥାଏ । ଯେମାନେ ଜଳାଦି ଶକ୍ତିଦୂର୍ବଳ

ବେତାଳ କଥା

ମାର୍ଗରେ ଜନସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇବା
ଦିଗରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । କେହି କେହି
ନିଜେ କାନ୍ଦା କହୁଥିବା ବୁଝୁ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ
ଦରବାରରେ କହିମାନଙ୍କୁ ଯୋଗଣ କରି
କାନ୍ଦାକଲର ସମୟଦ୍ୱାରା ବୋଲନ୍ତି । ଫଳରେ
ମାମୁଲି କବ ମଧ୍ୟ ମହାକବି ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି
ପାଇଥାନ୍ତି । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ସ୍ୱାମୀ ରଜା
ଜୟବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କାହାଣୀ କହୁଛି । ଶୁଣ ।
ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମସ୍ତର ଲବର ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଶ୍ରୀମତୀ : ମାଳବ ରଜା
ଜୟବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଦରବାରରେ ସବୁଦିନେ କିଛି ନା
କିଛି ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେଉଥାନ୍ତା ।
ଦିନେ ଦୁଇଟି ଆସିଥିବା ଜଣେ କବିଙ୍କ

ଉପସ୍ଥାନ ପରେ ଦରବାରରେ ଥିବା
କବିଙ୍କ, “ଆଜିକାଲି ଦରବାରରେ କବିଙ୍କ
ଆସି ଯାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ନାହିଁ ? ଆଜିକାଲି
ଦରବାରରେ କବିଙ୍କର ସ୍ଥାନ କେଉଁ ?”

କବି କହିଲେ, “ମହାରଜ, ଆଜିକା
ବୁଦ୍ଧିଗମ୍ଭୀର କବିଙ୍କ ଦେଖି କହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀ
କିପରି କେହି କବି କାହିଁ ? କେହି କେହି କବି-
ତାକୁ ଓ କାଳ ମିଶ୍ର କେହି କବିତା କବିତା
ପଦି କୁହନ୍ତି, କେବେ ଆପଣ ନିଜର
ଅଭିମତ ହେଉ ପାଆନ୍ତୁ । ଆଜିକାଲି
ଦରବାରରେ କବିଙ୍କର ସ୍ଥାନ ନିଜର ପ୍ରାଧିକାର
ହେଉ ସମ୍ଭବ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଜିକା
ଦରବାରରେ ସ୍ୱାମୀ କାହାଙ୍କୁ କିଛି କଥାକୁ
ବୁଝି ଆସିବା ସମ୍ଭବରେ ହେବ ନାହିଁ ।
ଗଙ୍ଗେଶ୍ୱର ଓ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ନିଜ ନିଜ ପ୍ରେମରେ
ଦୂର କରା ନେଇଛନ୍ତି, ସଜ ନୁହେଁ ପାଇଁ
ନୁହେଁ । ତଥାପି ସେମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସ୍ୱଚ୍ଛଳ
ନୁହେଁ । କେହି ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ
ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା କେହି ।”

ରଜା କହି ପରଦିନ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ବାହାରେ
ପଠାଇ ଉଭୟ ଗଙ୍ଗେଶ୍ୱର ଓ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାକୁ
ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ପଠାଇଲେ । ଦୁହେଁ ଆସି
ରଜାଙ୍କ ଦୁଇ ଅଟ୍ଟଳ ଭବନରେ ରହିଲେ ।

ରଜା ସେମାନଙ୍କର ଯତ୍ନକ୍ଷେତ୍ର ଚର୍ଚ୍ଚା
ସକଳେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ ଓ ଅନ୍ତରା
ଅନ୍ତରା ସମୟରେ ନିଜେ ଦୁଇ କବିଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚା

ଯଦି ଏକାନ୍ତରେ କବିତା ଶୁଣିଲେ ।
ସେ ଅନ୍ତର ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ । ଦୁଇଜଣ
ତେଜ କବିତା ତାକୁ ଅସୁବ ଲାଗିଲା ।
ଦୁଇଜଣ ଭିତରେ ବଡ଼ କବି କବି, ତାହା
ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ କୌତୁହଳ ଜାଣିଲା ।

ସତା ତାଙ୍କ ଦରବାରର ବ୍ୟାଜମାନଙ୍କୁ
ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର କିଛି କିଛି କବିତା ପଢ଼ିବାରୁ
ହେଉ କିଏ ବଡ଼ କବି ତାହା ଠେରୁଇବାକୁ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ବ୍ୟାଜମାନେ
କହିଲେ, “ମଣିମା, ଶମା କରନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ
ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର
ହେବ ନାହିଁ । ଦୁହେଁ ବଡ଼ ।”

ସତା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଇଏ ତ ବଡ଼
ଅନ୍ତର ପରସ୍ପିକ! ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ
ବଡ଼ ସେଇଆ ତେବେ କିପରି ଜାଣିବା? ନ
ଜାଣିଲେ ମୁଁ ଗାନ୍ଧି ପାଇବି ନାହିଁ ।”

“ମହାରାଜ, ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଅସାଧାରଣ
କବି । ଏ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷଠାରୁ ବଡ଼ କବି ବା
ସାହିତ୍ୟ-ରସିକ ଆମ ଜାଣିବାରେ କେହି
ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ସେହି-
ମାନେହିଁ ଦେଲେ ଦେଇ ପାରିବେ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ
କହିଲେ ।

ସତା ଜଗଦୀଶଙ୍କ ମନରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥା
ରେଖାପାତ କଲା । ସେ ଗଙ୍ଗେଶ୍ୱରଙ୍କ ଲେଖା
ଏକ ଗୁଳ୍ମ କବିତା ନେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଦେବଙ୍କୁ
ଦେଖାଇ ନିଜ ସମସ୍ୟା ନିଶ୍ଚୟରେ କହିଲେ

ଓ ସେ କବିତା ଗୁଳ୍ମ ଉପରେ ତାଙ୍କ ନିରପେକ୍ଷ
ମତ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

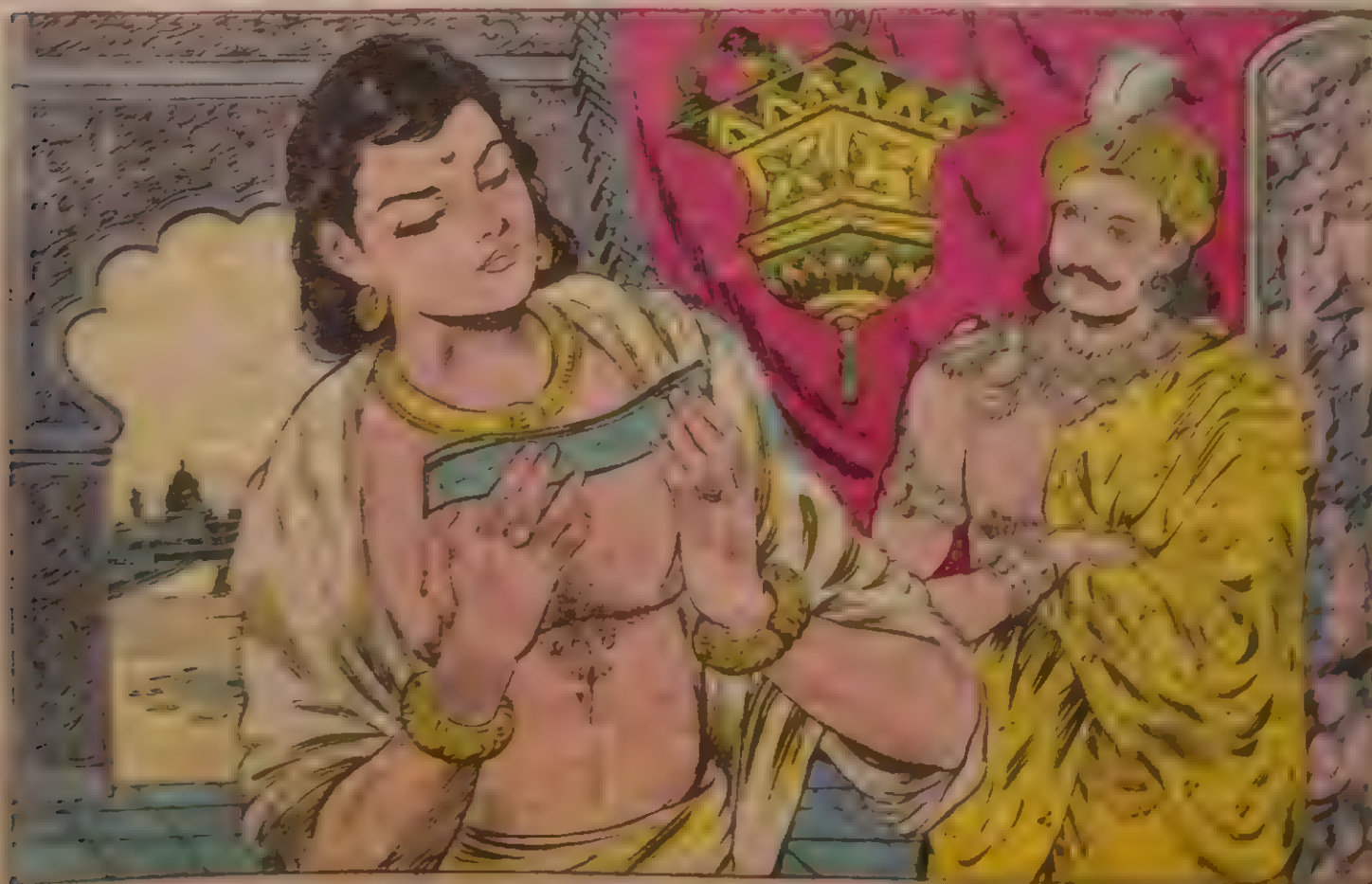
ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ କବିତାତଳ ପଢ଼ି କହିଲେ,
“ମହାରାଜ! ଏ କବିତାଗୁଳ୍ମ ଅତୁଳନୀୟ ।
ଗଙ୍ଗେଶ୍ୱର ମୋ ଚୁଲନାରେ ବଡ଼ କବି ।”

ସତା ଚନ୍ଦ୍ରଦେବଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରଣା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହେଲେ । ସେ ଚନ୍ଦ୍ରଦେବଙ୍କର ଏକ ଗୁଳ୍ମ
କବିତା ନେଇ ଗଙ୍ଗେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ପଢ଼ାଇ ତାଙ୍କ
ମତ ପଚାରିଲେ । ଗଙ୍ଗେଶ୍ୱର କହିଲେ,
“ମହାରାଜ, ଦେବା ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ବରପୁତ୍ର
ନହେଲେ ଏଭଳି କବିତା ଲେଖିବା
ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ କେଡ଼େ
ବଡ଼ କବି!”

[illegible]

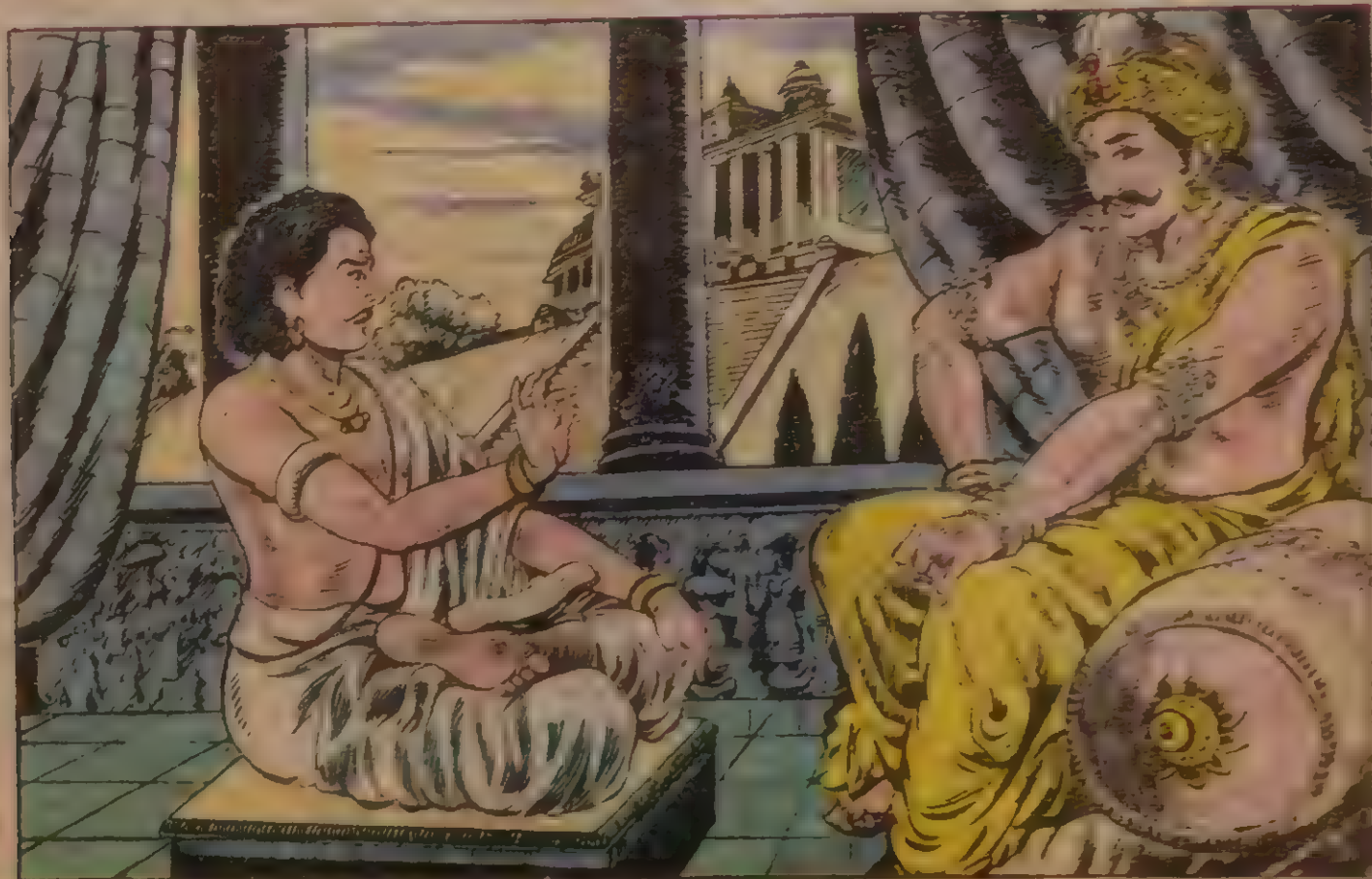
କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର୍ମକ୍ରମ ସମ୍ପର୍କରେ
 ଓ କହିଲେ, “ମହାଦେବ, ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କ ସହିତ
 ଚାଲି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୁମ୍ଭଙ୍କ ସହିତ ଚାଲି ଚାଲି ଚାଲି
 ମୁଁ ଏଥିରେ ଦେଖିନାହିଁ ।”

ଆମିନେ ଏ ମଲ୍ଲିକ୍ ସବୁ କଥା କୁଣ୍ଡଳ
 ଦେଖିବେ କହିଲେ, “ମଲ୍ଲିକ୍ ! ଏହି
 ମଲ୍ଲିକ୍ ଚୋରମାନେ ସେ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କୁ କେ
 କେ ? କାହିଁକି ସେ କେ, କେହି କେହି
 କେ କେହିକି କିଛିକି !”

“ନା ମହାରାଜ, କବି ଦ୍ଵିପାଦରେ ଭଜନ
 ଗେୟମାନ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗୁଣ ଗଣନ
 ସମକଷ, ଏକଥା ତ ପ୍ରମାଣ ହୋଇ ଯକ୍ଷ ।
 ଆମେ ମଣିଷ ଦ୍ଵିପାଦରେ କିଏ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗୁଣ
 କରୁଛୁ କରୁଥିଲୁ । ଯେଉଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
 କବିତାକୁ ଗେୟମାନ ହୁଏ ସେହି କବି
 ଦେଉଥିଲେ, ସେହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କବିତାକୁ
 ଜଣେ ନୂଆ କବିତା କବିତା ବୋଲି ଗୁଣ ପ୍ରତିପା
 ମନଦେଇ ନପକ ହେଉଥିଲେ କେହି । ଏହି

ତାଙ୍କ ବାନ୍ଧୁମିତ୍ରତାକୁ ନେଇ । ଏହା ସ୍ୱଳ୍ପ
 ସେ ଯେ ଜଣେ ପ୍ରତିଭାବନା କବିରାଜ୍ୟର
 ମଧୁ କହୁଥିଲେ, ସେହିପରି ଶ୍ରୀ ଲେ ନାହିଁ ।
 ଅପର ପକ୍ଷରେ କେହିକି ପ୍ରଭୁ ପ୍ରଭାବ
 ପୁରକ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା । ସେ କହୁ
 ଯଦି ଯୋଗୁଁ ଦୁଇଟି, କଥାରେ ଯୁଦ୍ଧ ଯୋଗୁଁ
 କବିତାର ଆଦର କରିବା ଲେଖ । ଅନ୍ୟ
 ସେ ମହାନ କବି ଥିବା ଉଦ୍ଦମ ମଣିଷ । ମନ୍ତ୍ରୀ
 ମନ୍ତ୍ରଣା ଦେଲେ । ତେଣୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିଜାନ୍ତ
 ମାନିନେଲେ ଓ ଯେ ଦେବକୁ ବିଦ୍ୱାନ୍ତରାଜ୍ୟ
 ଜଣାଇ ରାଜକବି ଭାବରେ ବରଣ କଲେ ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲ,
 “ରାଜା ! ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧୁରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ
 ହେଉଛି । ଯଦି ଉଭୟ କବି ମହତ୍ତ୍ୱ ବୋଲି
 ପ୍ରମାଣ ହେଲା, ତେବେ ଯେ କୌଣସି ଜଣକୁ
 ରାଜକବି କଲେ ତଳିଆନ୍ତା । ଉଭୟଙ୍କ
 ଭାବରେ ଭଲ ମଣିଷ କିଏ, ସେକଥା ବିଚାର
 କରିବା ଦରକାର କ’ଣ ଥିଲା ? ପାରିଲେ

ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । କବିରାଜ୍ୟ
 ଏହି ସ୍ୱଳ୍ପ ପଦ ନିବନ୍ଧ ଲେଖି, ଉଭୟ
 ତମ ଶାର ହେବ ଦୁଇଟି ।”

ସ୍ୱଳ୍ପ ଶ୍ରୀ ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ନିକଟ ବାଟ
 ଦେଲେ, “ମିତ୍ର ରାଜକବି ଆଦରରେ ବ୍ୟବ,
 ସେ ଶାଳ ନିକଟ କବି କବି ହେଲେ ତଳିଆ
 ନାହିଁ । ସେ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ରାଜା କବିମାନଙ୍କୁ
 ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଦର । କାହିଁକି ତାହାହିଁ ବିଚାର
 ଉପରେ ଅନ୍ୟମାନେ ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ପୃଷ୍ଠ-
 ପୋଷଣେ ପାରିବେ ବା ନ ପାରିବେ ତାହା
 ନିର୍ଭର କରୁଛି । ସେ ଭଲ ମଣିଷ ହୋଇ
 ନଥିଲେ ଉପହାସକାରୀ ଭାବରେ ବା ଚାହିଁ
 ବା ଲାଜି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ପ୍ରଭୁର ରାଜାକୁ
 ହତାହତ କରିପାରେ !”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନ ତେ ହେବା ମାତ୍ରେ ଏକ
 ମହା ବ୍ୟସ୍ତିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ ବାହାର
 ଶୈଳୀର ପ୍ରାନ୍ତର ସ୍ଥାନରେ ଶୁଣି
 ପଡ଼ିଲା । (କବିତ)

କମ୍ବଳର ମୂଲ୍ୟ !

ଠେକରସର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଗାଁ । ପାଖରେ ବଜାର । ଗାଁ ଓ ବଜାର ଭିତରେ ଲାଲ୍ ଦୋକାନ । ସେ ଘୁରୁଣା ଜନସମାଜ ବଢ଼ାକଣା କରେ ।

ଦିନେ ଭଗୁଦାସ କାଶରେ ଶକ୍ତି ଏ କମ୍ବଳ ଜାକି ଦୋକାନ ଭିତରେ ପଶି ଲାଲ୍ ପଞ୍ଜୁରିରୁ, “ନୂଆ କମ୍ବଳର ଦାମ କେତେ ?”

“ନୂଆ କମ୍ବଳରେ ମୋର କ’ଣ ଅଛି ? ମୁଁ କେବଳ ଘୁରୁଣା ଜନସ ବଢ଼ି କରେ, ଏକଥା କ’ଣ ତମେ ଜାଣନା ?” ଲାଲ୍ ପଞ୍ଜୁରିରୁ ।

“ହଁ, ଜାଣେ । କେବେ ସିଏ ଘୁରୁଣା ଜନସ ବଢ଼ି କରେ, ସିଏ କ’ଣ ଆଉ ନୂଆ ଜନସର ଦାମ ଜାଣି ନଥିବ ?” ଭଗୁଦାସ ପଞ୍ଜୁରିରୁ ।

“ହଁ ଭାଇ, ଜାଣେ, ଜାଣେ । ନୂଆ କମ୍ବଳର ଦାମ ଆଜିକାଲି କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ହେବ । ମୁଁ ଘୁରୁଣା ଜନସ ଏକ ଟଙ୍କା ଟଙ୍କା ଦାମ ଦେଇ କଣେ । ଯେତେକ ଦାମରେ କଣେ, ସେ ଦାମ ଉପରେ ମାତ୍ର ଏକ ଟଙ୍କା ଟଙ୍କା ଲାଭ ରହି ବଢ଼ି କରେ ।” ଲାଲ୍ କହିଲା ।

“ତା’ର ମାନେ ଏ କମ୍ବଳ ଶକ୍ତିର ଦାମ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ହେବ ବୋଲି କହୁଛ ?”

ଭଗୁଦାସ ଟଙ୍କିଏ ଆଖୁଥି ଖୋଲି ପଞ୍ଜୁରିରୁ ।

“ଦେଖେ—ତମ ଜନସ କିପରି !” ଲାଲ୍ ଏହା କହି କମ୍ବଳ ଉପରେ ଆଖି ପକାଇଲା ଓ କହିଲା, “ଆରେ ଭାଇ, ଏହାର ତ ରକ୍ତ ବଳୁକୁଳ୍ ଉଡ଼ି ଗଲାଣି । ଏହାର ଦାମ ତେଜାରୁ ବେଶି ହେବ ନାହିଁ ।”

“ମାତ୍ର ତେଜାରୁ ? ତିନି କଡ଼ ? ଆଉ ଥରେ ଭାବିବୁ କୁହ ।” ଭଗୁଦାସ କହିଲା ।

“କଟକର କହୁବ? ଦେଖିବା, କହୁଲଟି
 ଖୋଲିକର ଦେଖିବା!” ଲଲ୍ଲ କହୁଲ
 ଖୋଲିଲ ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହୁଲ,
 “ଆରେ, ଏହାର ତ ଅବସ୍ଥା ଦିଗଣ୍ଡା
 ଦିକଟା । ଦୁଇ ଟଙ୍କାରୁ ବେଶି ଦାମ ଲାଭିପାରି
 କିଏ ଦେବ?”

ଭରୁଦାସ ନିଜ ମକେଟରୁ ଅଡ଼େଇ ଟଙ୍କା
 ବାହାର କରି ଲଲ୍ଲକୁ ଯାଚିଲା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
 ହୋଇ ଲଲ୍ଲ ପଚାରିଲା, “କିଏ କ’ଣ?
 ମୋତେ କାହିଁକି ଟଙ୍କା ଦେଉଛ? ଟଙ୍କା ତ
 ମୁଁ ତମକୁ ଦେବା କଥା!”

“ଲଲ୍ଲ! ଏ କମ୍ବଳ ତୁମର ଦୋକାନର ।
 ବାସ୍ତବରେ ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ଖୋଲି ନେଇ
 ଆସିଲ । ତମେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କଲ
 ଦୁଇଟଙ୍କା । ତମେ ଯେତକ ଦାମରେ ବିନିଷ୍ଟ
 କରି, ତାହା ଉପରେ ଏକତରୁଆଁଟ ଲଭ
 ରଖ ବୋଲି କହିଲ । ତେଣୁ ଅଡ଼େଇ ଟଙ୍କା
 ନିଅ ।” ଭରୁଦାସ କହିଲା ।

“କହୁ ଏ କମ୍ବଳ ଦେହାଳି ଦାମ ଲେଖା
 ଦେଲା ଯେଉଁ କାଗଜ ମତ୍ତ ହୋଇଥିଲା ତାହା
 ଗଲ କୁଆଡ଼େ?” ଲଲ୍ଲ ପଚାରିଲା ।

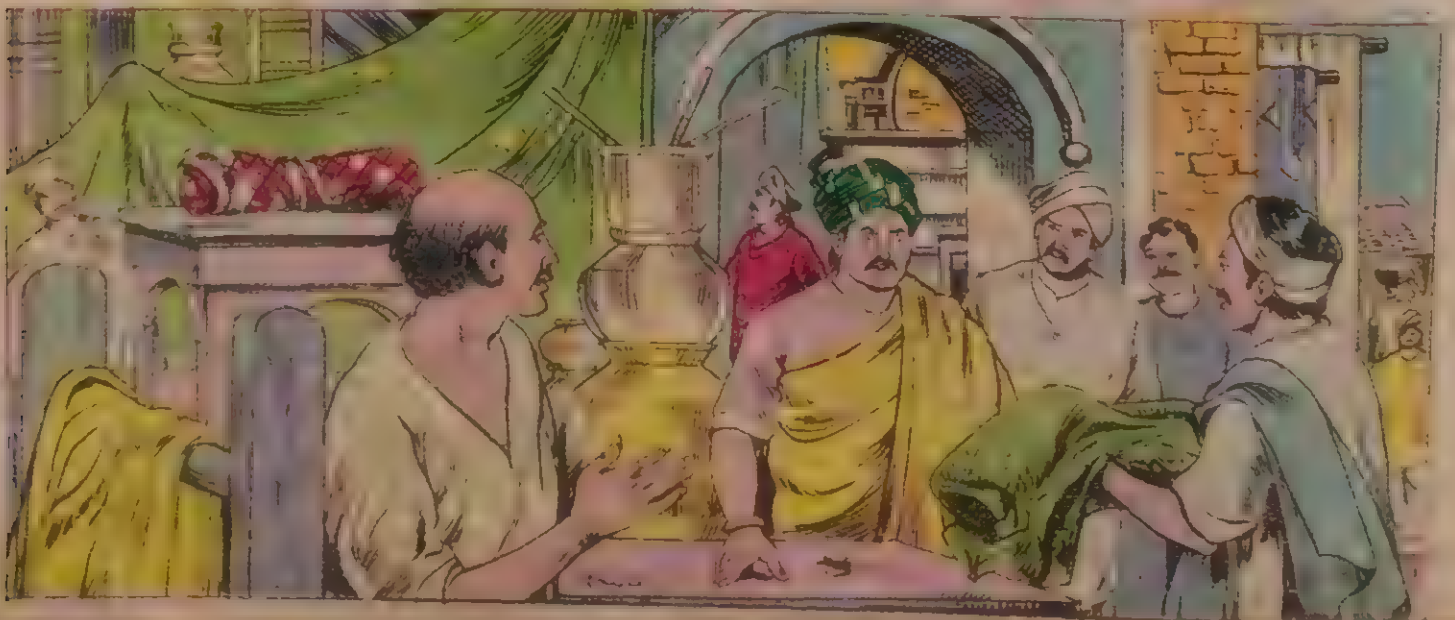
“ତମ ଶକ୍ତିକ ଶାସି ପଡ଼ିଥିଲା । ମୁଁ ମୋ
 ଅଳରେ ଚୋରି ।” ଏହା କହି ଭରୁଦାସ
 କାଗଜ ଶକ୍ତିକ ବାହାର କଲା । ସେଥିରେ
 ଦାମ ଲେଖାଥିଲା ଦଶଟଙ୍କା ।

“ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ତ ଲେଖା ଅଛି!” ଲଲ୍ଲ
 ଧତମତ ହୋଇ କହିଲା ।

“ସେକଥା ମୁଁ ଜାଣେନା । ତମେ ଯାହା
 ଦାମ ଠିକ୍ କରିଛ, ତାହାର ଉପରେ ତମ
 ଲଭ ଦେଇ ମୁଁ ନେବି ।” ଭରୁଦାସ କହିଲା ।

ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାହ-
 ମାନେ ଭରୁଦାସକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ । ଲଲ୍ଲ
 ଅଗତ୍ୟା କହିଲା, “ହଉ, ହେଲା । ତମେ
 ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ଗଲ!”

ଅଡ଼େଇ ଟଙ୍କା ଦେଇ କମ୍ବଳ ଧରି ଭରୁଦାସ
 ଚାଲିଗଲା ।

ତୀର୍ଥଯାତ୍ରାର ଫଳ

ବୋଲପୁର ଗ୍ରାମରେ ଗଗନ ଓ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ନାମରେ ଦୁଇଜଣ ଧନୀ ଧନୀ ରହୁଥା'ନ୍ତି । ଜମି କଣିକା ସ୍ୱପକ୍ଷରେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ଘଟିଥାଏ । ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଅନୁଚର ଥା'ନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ କଥା ନେଇ ମଝିରେ ମଝିରେ ଝଗଡ଼ା ଲାଗିଯାଉଥାଏ । ଗ୍ରାମରେ ଦୁଇପକ୍ଷ ସବଦା କଳିଚକ୍ରାଳରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଲେ । ସେହି ଗ୍ରାମର ସୀମାନ୍ତରେ ଥିବା ନଦୀକୂଳରେ ରହୁଥା'ନ୍ତି ଜଣେ ସାଧୁ । ଏମାନଙ୍କର ବାଦ-ବିବାଦର ଖବର ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବରବର ପହଞ୍ଚୁଥାଏ । ଦୁଇଦଳର ଲୋକ ଭଲ ଭଲ ସମୟରେ ଯାଇ ସାଧୁଙ୍କୁ ଅନ୍ୟଦଳ ବିରୁଦ୍ଧରେ କହୁଥା'ନ୍ତି । ସାଧୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମର ବାତାବରଣ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ବାଦବିବାଦରେ ନଷ୍ଟ ହେଲା ।

କେତେ ସାଧୁ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ଦୁଇ ଦଳକୁ ଡକାଇ ଅନେକ ବୁଝାଇଲେ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ବିବାଦ ଲାଗି ରହିଲା ।

ଥରେ ଗଗନ ଗୁହଁଲା ତା'ର ଅନୁଚର-ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ତୀର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ଯିବ । ତା'ପରେ ସେ ସାଧୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା, “ସାଧୁ ମହାରାଜ, ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଶିଷ୍ୟବର୍ଗଙ୍କୁ ନେଇ ଆମ ସହିତ ଆସିଲେ ଖୁବ୍ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।”

“ତୀର୍ଥଯାତ୍ରା ପାଇଁ ମୋର କୌଣସି ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ତମେମାନେ ଯାଅ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

ଗଗନ କହିଲା, “ସାଧୁବାବା, ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଖଟ ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ଆପଣ ଗୁଲୁକୁ ସବୁ ଖଟ ମୁଁ ତୁଲାଇବି ।”

କହୁ ଶୁଣୁ ଭବିଷ୍ୟତ ସାଧୁ କହିବେ ଶୁଣି
ନେଇ ଆସି ଗଗନକୁ ଡେଇଁ ଚଢ଼ିଲେ, “
ସୁଧାଞ୍ଜଳୀ ତୁମ ଅନ୍ତରାତ୍ମାକୁ ଶୁଣିବେ ।
ଯେଉଁ ଶୁଣି କହିବ ସଞ୍ଜାତ ସତ୍ୟ କହିଲେ
ମରେ ବୁଝାଇ ଆଣିବ । ତେଣୁ ତୋର ଆତ୍ମା
ମୋତେ ସୁଲକ୍ଷଣକୁ ସୁଖୀ ପାରିବେ ।”

ଗଗନ ସୁଲକ୍ଷଣ ପଳାଇ ଦିନିକି । ଏ
କାଶୀର ଉଦ୍ଧାତ ପରେ ନିଜାମଦ୍ଦିନ ଆଜି
ସାଧୁଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ସାଧୁଜୀବା
ମୁଁ ମୋର ଅନ୍ତରାତ୍ମାକୁ ନେଇ ଉଦ୍ଧାତ-
ଭାବକୁ ଜାଣିପାରି କରି ହିମାଳୟ ଯିବି ।
ମୁଁ ବୁଝେ ପଦ ଆପଣ ଦୟାକରି ଆପଣଙ୍କ
ଶେଷବର୍ଗଙ୍କ ସହଚ ମୋ ମହିତ ଜାଣି
ପର୍ଯ୍ୟଟନ କରିବାକୁ ଯିବେ ତେବେ ମୁଁ ନିଜକୁ
ଉଦ୍ଧାତାନ୍ ମନେ କରୁଛି ।”

“ତୁମେ କହିବା ପୁରୁଷ ଗଗନ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍
ଏଇ କଥା ମୋତେ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୋ
ମତରେ ଜାଣିପାରି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକୃତରେ ବିଶେଷ
କିଛି ଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

ସାଧୁଙ୍କ ଉଦ୍ଧାତରେ ନିଜାମଦ୍ଦିନ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଓ କହିଲା, “ସାଧୁଜୀ ପରେ
ସେକଥା । କିନ୍ତୁ କହନ୍ତୁ ଗଗନ ବି ତ ଜାଣି-
ପାରିବାକୁ ଗଲା । ମୁଁ ତା’ଠାରୁ ଅନ୍ତର ଦୂର ଦୂର
ହାନକୁ ଯିବି । କୁହନ୍ତୁ ମୁଁ ତା’ଠାରୁ କେଉଁ
ଗୁଣରେ କମ୍ ? ଆପଣ ଦୟାକରି ଆମମାନଙ୍କ
ସହଚ ରହ ଆମକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ସାଧୁ ଅଳ୍ପବୟସୀ କହିଲେ, “ତୁମର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ
ଭକ୍ତି ଦେଖି ମୋ ମନ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଛି ।
କିନ୍ତୁ ଜାଣିପାରି ରେ ଯେ କୌଣସି ବିଶେଷ ମୂଲ୍ୟ
ଅଛି ସେ କଥା ମୁଁ ବିଚାର କରେ ନାହିଁ ।”

ଏ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ଧାତ ସାଧୁଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ଵ ଶୁଣି
ଚେନ କହିଲା, “ଆପଣ ତ ସବୁ, ଆପଣଙ୍କୁ
ବି ମୁଁ କ’ଣ ଅଧିକ କହିବି ? କିନ୍ତୁ ଆପଣ
କ’ଣ ଛିରିଛାଡ଼ିବେ ଯେ ଜାଣିପାରିର କିଛି
ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ?”

ମହର୍ଷି ମାତ୍ର ବିଳମ୍ବ ନକରି ସାଧୁ
କହିଲେ, “ତମେ ମଧ୍ୟ ଜାଣି ବୁଲି ଯୋରାସ
ମୁଁ ସବୁ ବୁଝାଇ ଦେବି । କିନ୍ତୁ ତମେ ମୋ
ପାଇଁ ଗୋଟିଏ କାମ କରିଦେବ ।” ଏକଥା

“ତମେ ବହୁତ ଶ୍ରଦ୍ଧାହୀନ, ସବୁକି ସମାନ ଭାବୁଛ, ତୁମକୁ ନିଆଡ଼େ କରନ୍ତା ତେଣୁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖିତ । ତେଣୁ ତମେ ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ କାମ କରି । ମୁଁ ତ ଯାଇ ପାରୁଛି । ମୋ ବଦଳରେ ପୁରୁଲଟିଏ ମୁଁ ଦେଉଛି ସେଇଟି ସାଥରେ ଦେଇଯାଅ । ସବୁ ଜାଣି ବୁଲଇ ଆଣି ପୁଣି ସେଇଟି ମୋତେ ଫେରାଇ ଦେବ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

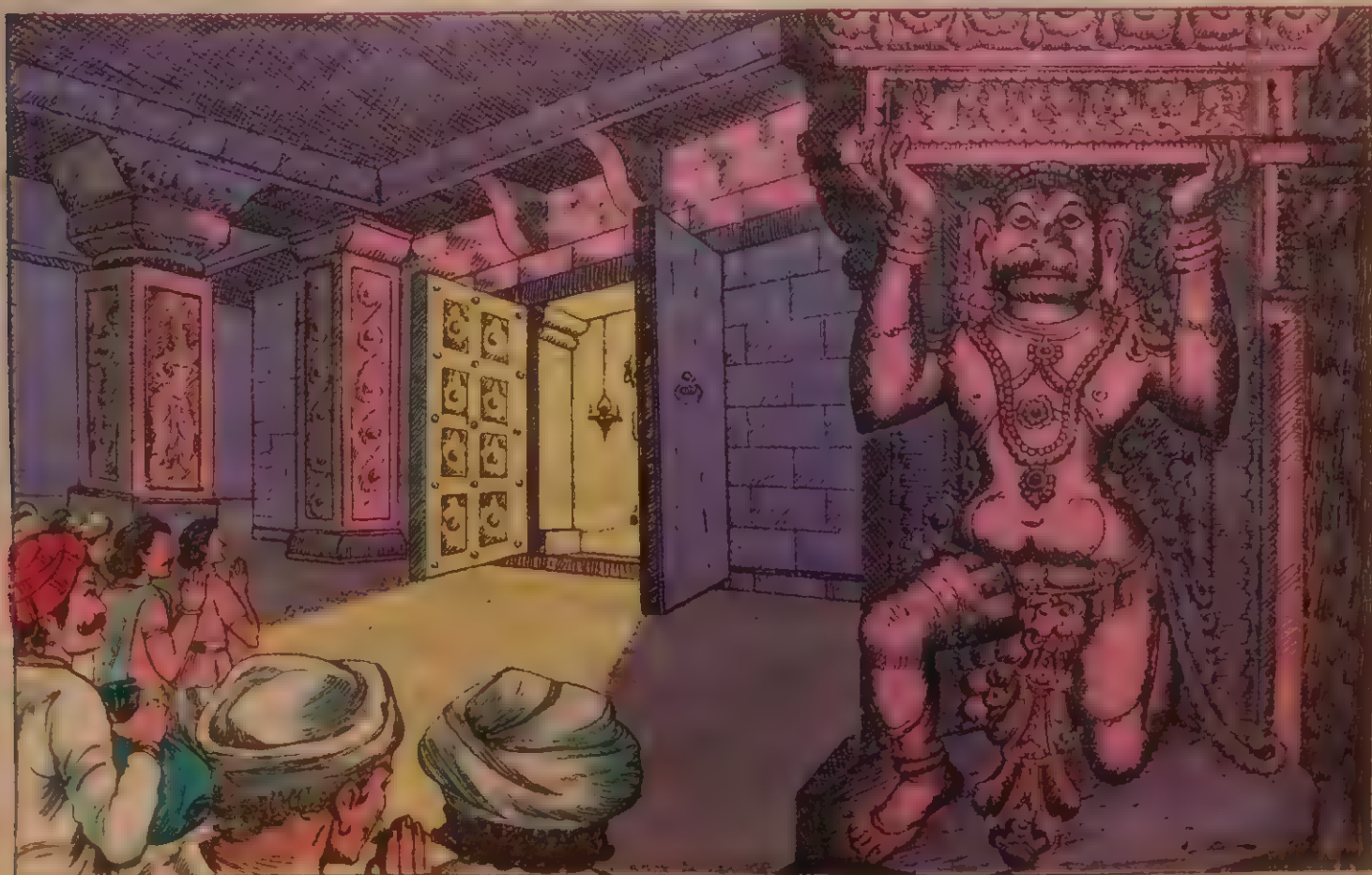
“ଯାହା ଆପଣଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ।” କହିଲା ନିଜାନନ୍ଦ ଓ ସାଧୁ ଦେଇଥିବା ପୁରୁଲଟି ହାତରେ ଧରି ଚାଲିଗଲା ।

ଗଗନ ଓ ନିଜାନନ୍ଦ ଦୁହେଁ ଜାଣିଯାହା କରିବାକୁ ଗଲେ । ଛମାସ ପରେ ଦୁହେଁ ଫେରିଆସି ଦୁଇପୁରୁଲ ସାଧୁଙ୍କୁ ଫେରାଇଦେଲେ ।

ଗଗନ ଓ ସାଧୁ ଫେରିବା ବେଳା କର ଦୁଇଦିନକୁ ଆଗରେ ନିଜାନନ୍ଦ କଲେ । ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ନିଜାନନ୍ଦ ଦୁଇପାଖ ଦେଇ ବସିଲେ । ସାଧୁ ନିଜାନନ୍ଦଙ୍କୁ ବହୁତ କଲେ ଶାନ୍ତ ପରିଚିତ ପାଇଁ । ମନୁ ପ୍ରକାର ଶାନ୍ତ ଅଟନ୍ତି ସୁସ୍ଥାକୁ ହୋଇଛି । ଦୁଇଦିନ ସାଧୁଙ୍କର ପ୍ରଶଂସାରେ ଶତମୁଖ ।

ଏଇ ସମୟରେ ସାଧୁ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତୁମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷ ଏକପ୍ରକାରର କ୍ଷୀର ତିଆରି କରାଯାଇଛି । ତମେ ଯଦୁ ଖାଇ ସାରିଲେ ସେଇଟା ଦିଆଯିବ ।”

ଖାଇବା ବେଳେ ହୋଇ ଆସିବା ବେଳକୁ ବିଶେଷ କ୍ଷୀର ପରଷା ଗଲା ସାଧୁଙ୍କ ନିକଟରେ । ସମସ୍ତେ ଥରେ ମାତ୍ର ମୁହଁରେ

ଦେଇ ଆଉ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ସାଧୁ ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ ମୀର ସ୍ବାଦ ଲାଗୁନାହିଁ?”

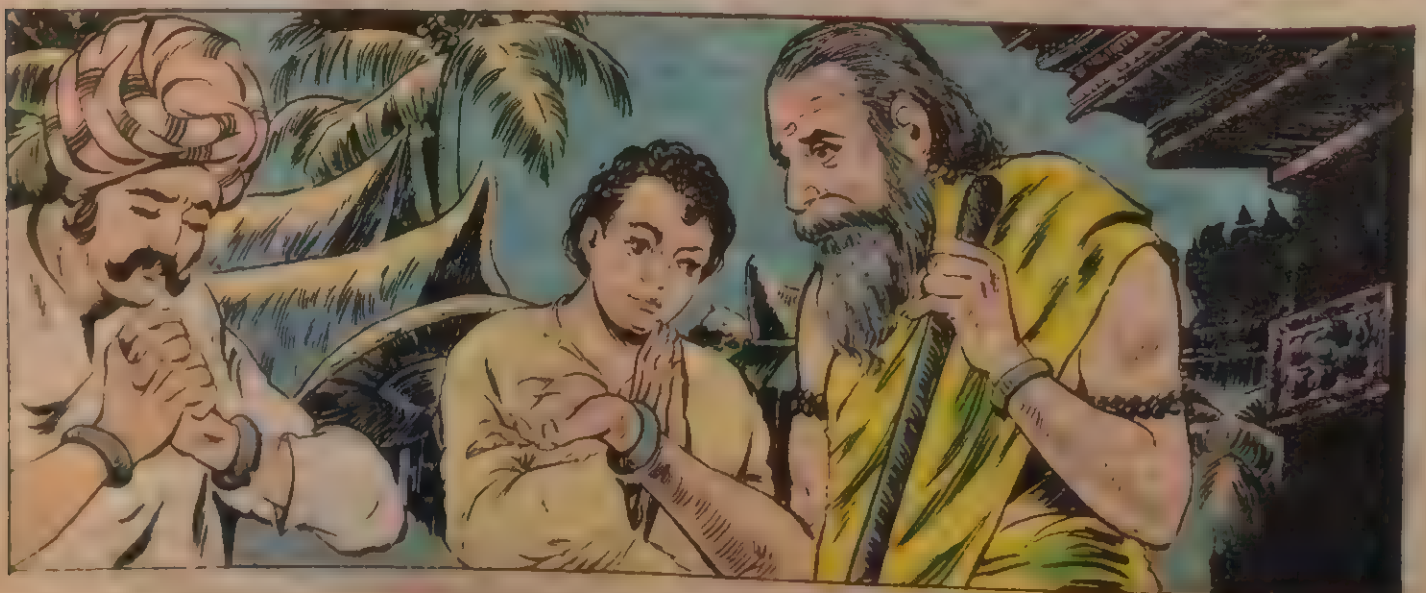
ସମସ୍ତେ ଏକସ୍ବରରେ କହିଲେ, “ସ୍ବାଦ ଲାଗିବ କ’ଣ, ପିତାରେ ମୁହଁରେ ଦେଇ ଦେଉନାହିଁ ।”

ସାଧୁ କହିଲେ, “ତେବେ ଶୁଣ, ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ଏଇ ଶୀର କଲରରେ ତଥାରି ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଶୁଖିଲା କଲର ସବୁ ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ ଉର୍ଥଯାସା କରି ଫେରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଦେଇଥିବା ଧୂଆଁ ଦୁଇଟିରେ ସେମାନେ ଥିଲେ । ମୁଁ ଭାବିଥିଲି କି ଉର୍ଥଯାସା ଯୋଗୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତକ୍ର ସ୍ବାଦ ମଧୁର ସ୍ବାଦରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବ ।”

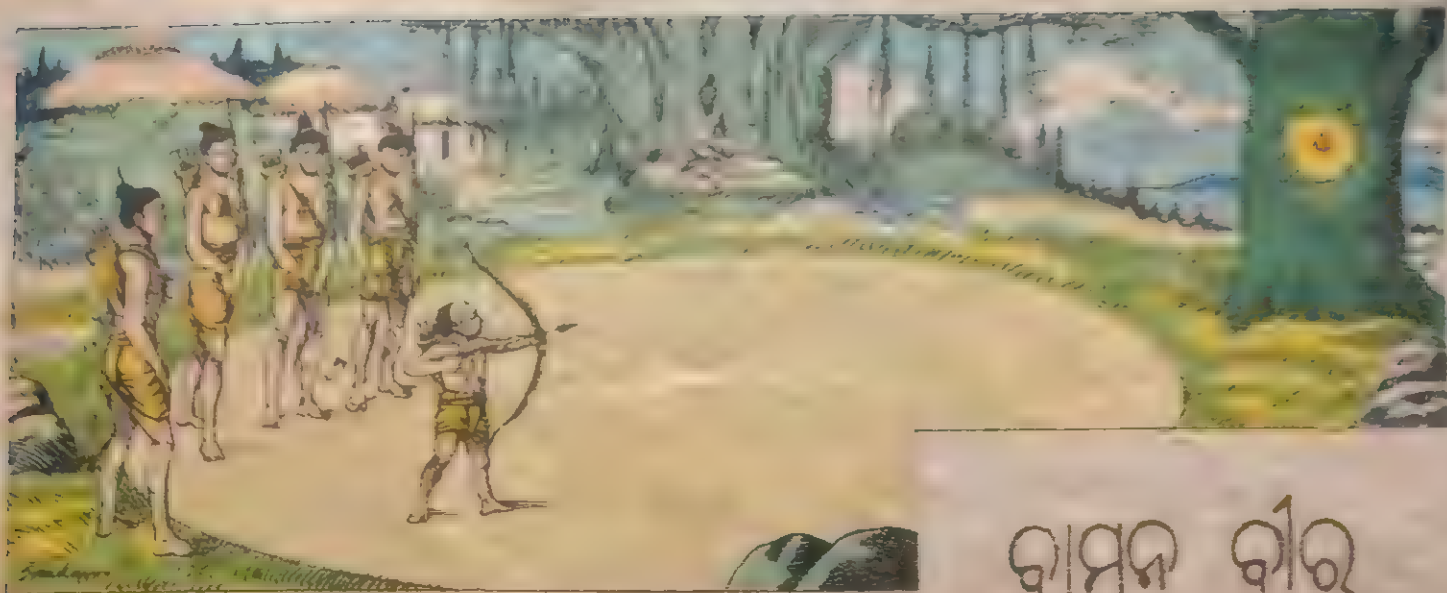
ସାଧୁଙ୍କ କଥାର ମର୍ମାର୍ଥ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଦୁଇଦଳ ହାତଧୋଇ ଆସି ସାଧୁଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ । ସାଧୁ ବୁଝାଇଲେ, “ଶୀର ସେଇ ଉର୍ଥାଂଶରୁ ଫେରିଥିବା କଲର-ଗୁଡ଼ିକରେ ତଥାରି ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ ତା’ର

ପିତାଗୁଣଟି ଏବେ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ବୋଲି ଜଣେମାନେ ନିଜ ଅନ୍ତଃକର୍ମକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ । କଲର କଡ଼ିପକାଅଁ ବୋଲି ଜଣେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପରେ ମଧ୍ୟ ତା’ର କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲାନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷଙ୍କ କଥା ଭିନ୍ନ । ଅନ୍ତଃକର୍ମ ଦ୍ବାରା ଆମେ ବହୁତ କିଛି ବୁଝିପାରୁ । ମୋର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ବାସ ଯେ ତୁମମାନଙ୍କ ଉପରେ ଉର୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିବ ଓ ତୁମ ଭିତରେ ବଡ଼ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ଦେଇଥିବ ।”

ଏଥର ସାଧୁଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ବ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝିପାରି ଗଲେ ଓ ନିଜମାନଙ୍କ ଦୁହେଁ ଦୁହେଁକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ଓ ସାଧୁଙ୍କୁ ଦୁହେଁ ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ତୁ ଆମ ଭିତରେ ଆଉ କେତେ ରହିବ ନାହିଁ । ଆମ ଭିତରେ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଭିତରେ ସବୁଦିନୀ ଭାବୁଛୁ ବୁଝୁଛୁ ରହିବ ।” ସାଧୁ ଆଶ୍ଚିକାଦି କରି କହିଲେ, “ଉର୍ଥାଂଶର ପ୍ରକୃତ ଫଳ ଏଇ ।”

ବାମନ ବୀର

ସେତେବେଳେ କାଶୀରାଜ୍ୟରେ ରାଜା ବ୍ରହ୍ମଦତ୍ତଙ୍କର ଶାସନ ଚାଲିଥାଏ । କାଶୀରାଜ୍ୟର ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ ବୋଧହୁଏ ଜନ୍ମ ନେଲେ ଜନ୍ମରୁ ସେ ଛେଟିଆଟିଏ । ବଡ଼ ହେବାରୁ ଜଣାଗଲା ସେ ବାମନ । ତେଣୁ ଆଉ କିଛି ନାମ ଦିଆଯିବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ବାମନ ବୋଲିହୁଁ ଡାକୁଥା'ନ୍ତି । ଟିକିଏ ବଡ଼ ହୋଇଯିବା ପରେ ସେ ତକ୍ଷଶିଳକୁ ଯାଇ ଗୁରୁକ୍ରମାରୁ ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା କଲା ଓ ସେଥିରେ ପ୍ରବୀଣ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ଭାବିଲା ଏଇ ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟାକୁ ନେଇ ମୁଁ ଜୀବିକାକ୍ଷୀନ କରିବି, କିନ୍ତୁ ଯେତେ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲା ସମସ୍ତେ ତା'ର ବାମନ ଗଠନକୁ ଦେଖି ତାକୁ ଫେରାଇଦେଲେ; କୌଣସି ଗୁରୁ ଶାସନ ମିଳିଲାନାହିଁ ।

ଦିନେ ସେ ସହରର ଗୋଟିଏ ଗଳିରେ ବୁଲୁଛି ଦେଖିଲା ଜଣେ ବିରାଟକାୟ ଲୋକ

ବସି ତନ୍ତରେ ଲୁଗା ବୁଣୁଛି । ତ' ପଛକୁ ଯାଇ ବାମନ କହିଲା, “ହେ ଘର ତୁମ ନାମ କ'ଣ? ଆଉ ତୁମେ ଦେଖିବ କୁ ଏତେ ବଡ଼ ହୋଇ ଲୁଗା କାହିଁକି ବୁଣୁଛୁ?”

ଲୋକଟି କହିଲା, “ମୋ ନାମ ହନୁମେନ । କିନ୍ତୁ ଲୁଗା ବୁଣିବା ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି କାମ ଜାଣେନା ବୋଲି ଏଇକାମ କରୁଛି ।”

“ଆଜ୍ଞା କିଛି ଭଲ କାମ ପାଇଁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଉପାୟ କହିଦେବି, ତମେ ମୋ ସହିତ ଆସିବ?” ବାମନ ପଚାରିଲା ।

“ହଁ ନ ଆସିବି କାହିଁକି?” ଏକଥା କହି ଭ୍ରମସେନ ବାମନ ସହିତ ଲେ । ଦୁହେଁ ଦୁଇଦିନ ଚାଲି ଚାଲି କାଶୀରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ବାମନ କହିଲା, “ଭାଇ ଏବେ ତୁମେ ରାଜଦରବାରକୁ ଯାଆ ଓ କୁହ ଯେ ତମେ

ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଓ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ବ
ରୂପ ।”

“ମୁଁ ତ ଆଦୌ ଧନୁ ଧରିବା ବି ଚିନ୍ତନାହିଁ,
ଆଉ ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ବୋଲି ମିଛ
କମିତ କହୁବ?” ଭ୍ରମସେନ କହିଲା ।

“ଆରେ ତମେ ଯାଇ କୁଡ଼ । ତୁମର
ତେହେରା ଦେଖି ରାଜା ତାମ ଦେବେ ।
ତା’ପରେ ମୁଁ କୁହୁଛି । ମୁଁ ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟାରେ ଶୁଭ
ପ୍ରଦାତା । ମୁଁ ତମକୁ ସବୁ ଶିଖାଇଦେବି, ତମର
ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ୟାଧିଷ୍ଠାତା ହେବନାହିଁ । ମୋତେ ତୁମର
ସେବକ ଭାବରେ ରଖିବ ।” ବାମନ କହିଲା ।

ଭ୍ରମସେନ ତା’ କଥା ମାନିଗଲା । ରାଜ-
ଦରବାରରେ ତା’ ପହଞ୍ଚି ନିଜ କଥା କହିବା

ମାତ୍ରେ ରାଜା ତା’ର ତେହେରା ଦେଖି
ତାକୁ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଦୀ ବନ୍ଦୀ ଦେଲା ।
ମାତ୍ରେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଦୀ ଦେଲା । ବାମନ
ତା’ ପାଖରେ ସେବକ ଭାବରେ ରହିବା
ପାଇଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣରେ ବାଣୀନିଗ୍ରହ ଉପରେ ଏକ
ଅନୁନୟନ ବନ୍ଦୀ ଆସି ପଡ଼ିଲା । କହୁଁ ଏକ
ମହାବଳ ବାଘ ଆସି ବାଣୀର ନିକଟରେ
ଜଙ୍ଗଲରେ ରହି ବହୁତ ମଣିଷ ମାର
ଟାଳିଲାଣି । ବାଣୀଦେବୀ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲା
ଭ୍ରମସେନକୁ କହିଲେ, “ପା.ଅ ଶିଳ ବାଘକୁ
ମାର ନେଇ ଆସ ।”

ଭ୍ରମସେନ ବାଣୀଙ୍କ ନାଦେଶ ଫୁଲେ ଚରି
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାମନ ପାଖକୁ ଯାଇଲା ।
ସେ ବାମନକୁ ଦେଖି କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ
କହିଲା, “ବେଟ, ତୋ ବୁଦ୍ଧିରେ ପଡ଼ି ମୁଁ ତ
ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲି ଓ ଗୁରୁତ୍ବ ପାଇଲି । ଏବେ
କରେ କ’ଣ ଓ ଯାଏ କୁଆଡ଼େ? ମୋତେ
ଏ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରି ନହେଲେ ମୁଁ ଲୁଚିକରି
ଏ ରାଜ୍ୟ ଗୁଡ଼ି ପଲାଇବି ।”

“ମୋ କଥା ଶୁଣ । ତୁମେ ଏକେଇ
ବାଘକୁ ମାରପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ନରେ
ବାହାରକୁ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ କହି
ହଜାରେ ଲୋକ ଏକତ୍ର କର । ତା’ପରେ
ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ପଶି ପାରିଲେ
କରିବେ ବାଘ ବାହାରେ । ସେମାନେ

ବାଘକୁ ମାରିବେ । ସେତେବେଳେ ତମ
ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ା ତଳେ ଲୁଚିଯିବ । ବାଘ
ମଠି ସାରିଲେ ବୁଢ଼ା ଫୁଲକୁ ହାତରେ ଏକ
ଲଟା ଧରି ବାହାରିବ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କୁ
ଗାଳିଦେଇ କହିବ, “କିଏ ଏ ବାଘକୁ ମାରିଲେ
ବୁଢ଼ ତ ।

ରଜାଙ୍କର ନାଉଁଶୀ ଫୁଲ ସୁଁ କଅନ୍ତା
ତାକୁ ବାନ୍ଧି ନେଇଥାନ୍ତି । “ବେ ରଜା
ସାରିବେ ଓ ବାଘକୁ ମାରିଥିବା ଲୋକର
ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେବ ।” ତା’ପରେ ଦେଶର
ଭୟରେ କେନ୍ଦ୍ର ସେ କଥା ଆଉ କହିବେ
ନାହିଁ । ତମେ ଯାଇ ରଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇବ ଯେ
ତୁମେ ବାଘକୁ ମାରିଛ ।

ଗ୍ରାମସେନ ଠିକ୍ ସେଇସ୍ଥାନରେ ସବୁ କଲ ।
ବାଘ ମଲ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଭୟଭୀତ
ହୋଇ କେନ୍ଦ୍ର କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ, କେବଳ
ପରସ୍ପର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ, ଗ୍ରାମସେନ ଯାଇ
ରାଜଧାନୀରେ ପହଞ୍ଚି ରଜାଙ୍କୁ ଶବର ଦେଲ
ଯେ ସେ ବାଘକୁ ମାରି ଦେଇଛି ।

ରଜା ଗ୍ରାମସେନର ପରୀକ୍ଷାରେ ମୁଗ୍ଧ
ହେଲେ । ଏ ଶବର ଗୁରୁଆଡ଼େ କ୍ୟାପୀ ଗଲ
ଓ ଗ୍ରାମସେନକୁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଶଂସା କରିବାକୁ
ଲାଗିଲେ । ପ୍ରଶଂସାର ମାତ୍ରା ଏତେ ଅଧିକ
ହେଲା ଯେ କ୍ରମେ ଗ୍ରାମସେନ ଛବିବାକୁ ଲାଗିଲେ
ଯେ ସେ ସତରେ ଜଣେ ମହାନ୍ ବୀର ।
ତେଣୁ ସେ ବାମନକୁ ଅନାଦର କରିବାକୁ

ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ବାମନ ସେ କଥାରେ କିଛି
ନ କହି ତୁପ୍ତ ଥାଏ ।

ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଅଗ୍ନିନିର ଜାଣି-
ରାଜ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ପତଙ୍ଗାଣୀ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ
କଲ । ପତଙ୍ଗାଣୀ ରାଜ୍ୟର ରଜା ସୁତ
ହାତରେ ଶଠ ଦେଇ ପଠାଇଲେ କି,
“ତୁମେ ମୋର ଅଧିନତା ଗ୍ରୀକାର କର ବା
ଯୁଦ୍ଧ କର ।” ଜାଣିରାଜ କେନ୍ଦ୍ରଜୀବ ଗ୍ରାମ-
ସେନକୁ ଡକାଇ ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ତୁମେ
ଆବଶ୍ୟକ ସୈନ୍ୟ ନେଇ ଉକ୍ତ ରଜା ସହଚ
ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାକୁ ପରାଜିତ କରି ନେଅଯ ।”
ଗ୍ରାମସେନକୁ ଯୋଦ୍ଧାର ପେଟରେ ସଜ୍ଜିତ
କରି ହାତରେ ଧନୁରେ ଧରଇ ହାତ ଚକ୍ରରେ

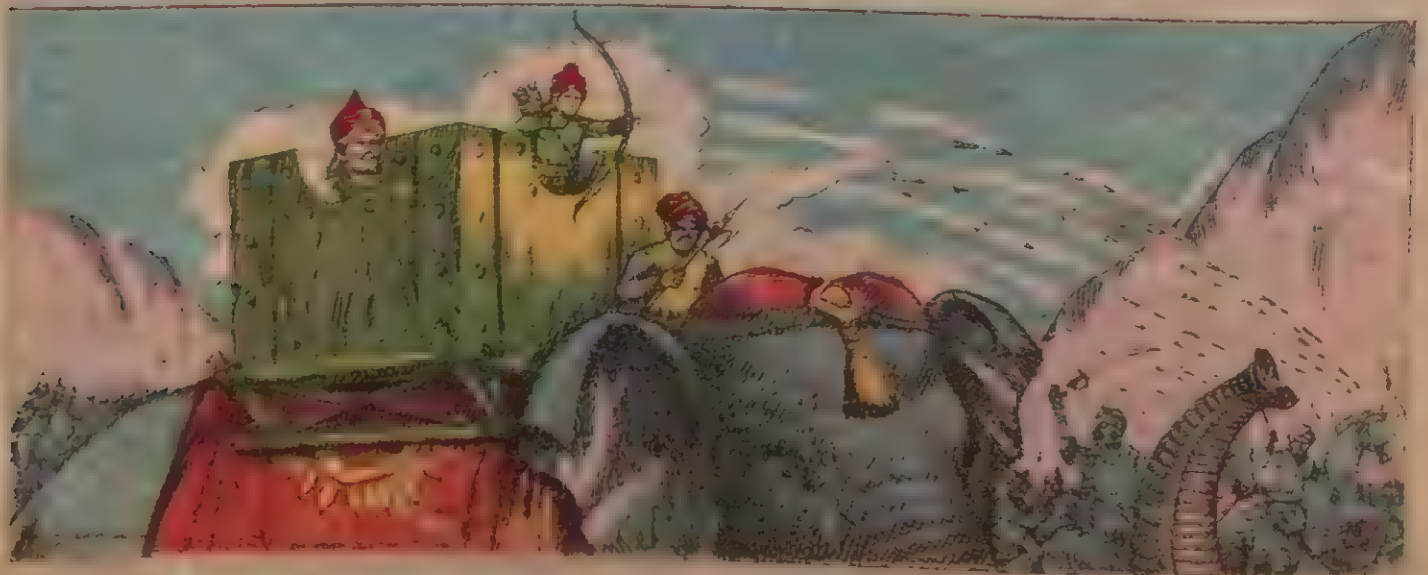
ବସାଇ ଦିଆଗଲା । ତା'ପରେ ସେ ହାତୀକୁ
ନେଇ ସୈନ୍ୟମାନେ ଯୁଦ୍ଧଭୂମିକୁ ଗଲେ ।

ବାମନ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ଜାମସେନ ବାପଦରେ
ପଡ଼ିଲାଣି । ତାକୁ ତ ଧନୁରେ ଧରି ବ
ଆସେନାହିଁ କେଣୁ ସେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହାତୀ
ଉପରେ ବସି ଧନୁରେ ଧରି ଭ୍ରମସେନର
ହାତୀ ପଛେ ପଛେ ଲେ । ସାଙ୍ଗରେ ଅନେକ
ଘୋଡ଼ାସବାର ଓ ପଦାତକ ସୈନ୍ୟଦଳ
ସବୁ ଥା'ନ୍ତି ।

ଯୁଦ୍ଧଭୂମିରେ ଶତ୍ରୁସୈନ୍ୟମାନେ ଧାଡ଼ିବାନ୍ତି
ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି
ଭ୍ରମସେନ ତନ୍ତ୍ରରେ କମିବାକୁ ଲାଗିଲା ।
ସେ ଚିତ୍ତ ଧରି ବେହେଲେ, ହାତରେ ଧନୁଧରି
ମଧ୍ୟ ପାଉଁ ନଥିଲା । ଭଲ ହାତ ଦିଠି ଉପରୁ
ଡେଇଁ ପଡ଼ି ପକେଇବ । ସେତେବେଳେ ବାମନ
ଆସି ତାକୁ ସେଠାରେ ନ ରେକିଥିଲେ ସେ
ଡେଇଁ ତଳେପଡ଼ି ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କ ଶୁଭ୍ର ତଳେ
ମରିଥା'ନ୍ତା ।

ଏବେ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ବାମନହିଁ
ଯୁଦ୍ଧର ନେତୃତ୍ବ ନେଲା । ହାତୀ ଉପରେ
ବସିଥାଏ ଭ୍ରମସେନ । ବାମନ ସେଇ ହାତୀ
ଉପରକୁ ଡେଇଁଲେ : ତଳେ ବସିଣି କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ
ହାତୀକୁ ଡେଇଁସେନା ମଧ୍ୟକୁ ନେଇଗଲା ଓ
ତୃତୀୟାଙ୍କ ପାଖରେ ଅବଳମ୍ବେ ପଡ଼ିଥିଲା ।
ଦୈତ୍ୟଧ୍ବଜା ହାତୀର ପାଦତଳେ କେତେକ
ସୈନ୍ୟ ଦଳ ହୋଇଗଲେ ଓ କେତେକ
ଛୁନିଛୁନି ହୋଇ ଇଆଡ଼େ ସିଆଡ଼େ ପଲେଇ-
ଗଲେ । ବାମନର ବିଚକ୍ଷଣ ଯୁଦ୍ଧ ଗୁଳନା
ଯୋଗୁ ଅବଶେଷରେ ତୃତୀୟାଙ୍କୁ ସେ ବନ୍ଦୀ
କରି ପାରିଲା ।

ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରୁ ସମସ୍ତେ ଫେରି ଆସିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରମଧ୍ୟରେ ଶବର ପାଇଥିଲେ
ପ୍ରକୃତ ଧନୁର୍ଦ୍ଧାର କିଏ । ରାଜା ବାମନକୁ
ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ସେନାପତି
ପଦବୀ ଦେଲେ । ବାମନ ଭ୍ରମସେନକୁ ଅନେକ
ଉପହାର ଦେଇ ଘରକୁ ପଠାଇ ଦେଲା ।

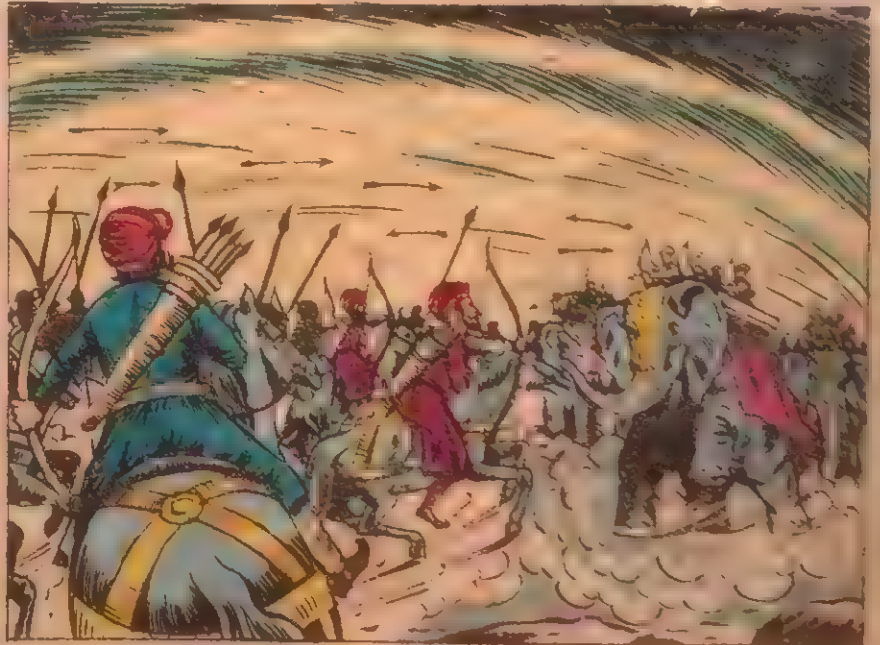

ବରତ ବାହାଣୀ

ବିଜୟୀ ଆକବର-୧

ହୁମାୟୁନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ତାଙ୍କ
ପୁଅ ଜଲାଲୁଦ୍ଦିନ ମହମ୍ମଦ ଆକବରଙ୍କ
ବୟସ ହୋଇଥିଲା ଚଉଦ ବର୍ଷ ।
ତାଙ୍କର ଅଭିଷେକ ହେଲା ଓ
ପିତୃବନ୍ଧୁ ବୈରମ ଝିଆଁ ତାଙ୍କ ଅବତରଣ
ହେଲେ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତରୁଣ ଆକବରଙ୍କୁ ଜଣେ
ପ୍ରତାପଶାଳୀ ପ୍ରତିଦ୍ବନ୍ଦୀଙ୍କୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ
ଭରଦାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେ ହେଲେ
ଶେର୍ ଶାହଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ
ସେନାପତି ହୁମୁ । ଦୁଇ ପ୍ରତିଦ୍ବନ୍ଦୀଙ୍କ
ଉତ୍ତରେ ପାଳିଷଥ ପ୍ରାନ୍ତର ଉପରେ
ଲଢ଼େଇ ହେଲା । ଇତିହାସରେ ଏହା
ହିମାୟୁ ପାଳିଷଥ ଯୁଦ୍ଧ ନାମରେ
ବିଖ୍ୟାତ ।

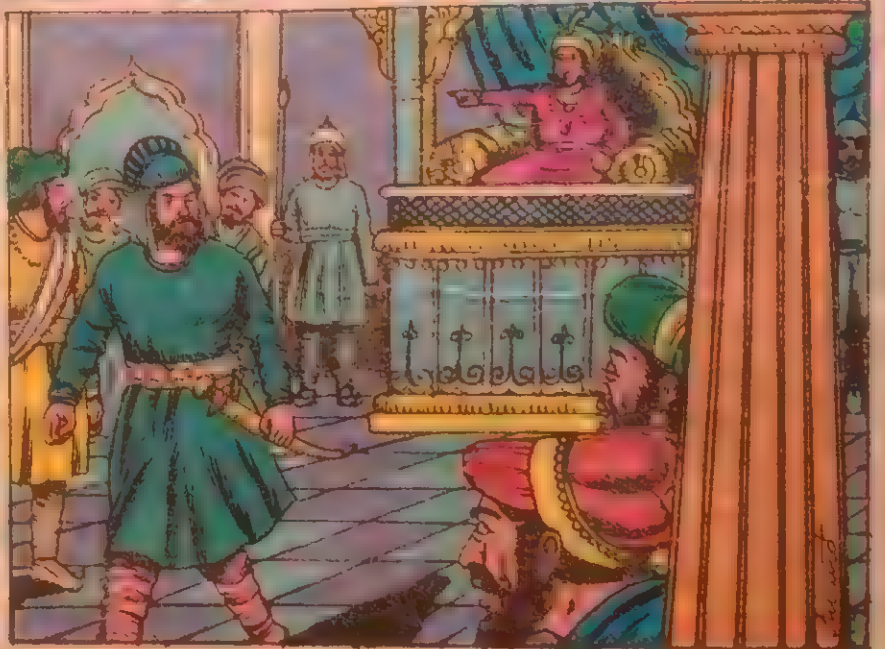
ହୁମୁଙ୍କ ବଶୀଳ ସୈନ୍ୟବାହନ ଆଗରେ
ଆକବରଙ୍କ ପରାଜୟ ପ୍ରାୟ ନିଶ୍ଚିତ
ହୋଇ ସମସ୍ତେ ଧରିନେଇଥିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ସାହସୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିଳା ସେନାପତି
ହୁମୁଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, ଗୋଟିଏ ଜଳ
ପାଇ ତାଙ୍କ ଦେହରେ ବାଜିଲା ।
ସେ ଘୋଡ଼ାକୁ ପରାବର୍ତ୍ତନ କରି
ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କଲେ ।
ଆକବରଙ୍କୁ କିଛି ସମୟ ।

ହୁଏ ବୋଲି କହିଲେ । ତାଙ୍କୁ
ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଜ୍ଞା
ଦେଇଥିଲା । ତା'ପରେ ସେ ବନ୍ଦୀ
କରିଛନ୍ତି କହିବା ନିମନ୍ତେ ଆକ୍ରମଣ
କରିଲେ । ଆକ୍ରମଣ କିନ୍ତୁ ଜଣେ
ଅସତ୍ୟକୁ ହେବାକୁ ହୁଏ କହିବାକୁ
ମନା କରାଗଲା । ବୈରାମ ଶ୍ରୀ
ସେଇଠୁ ନିଜେ ହସ୍ତୀକ ମୁଣ୍ଡ କାଟି
ପକାଇଲେ ।

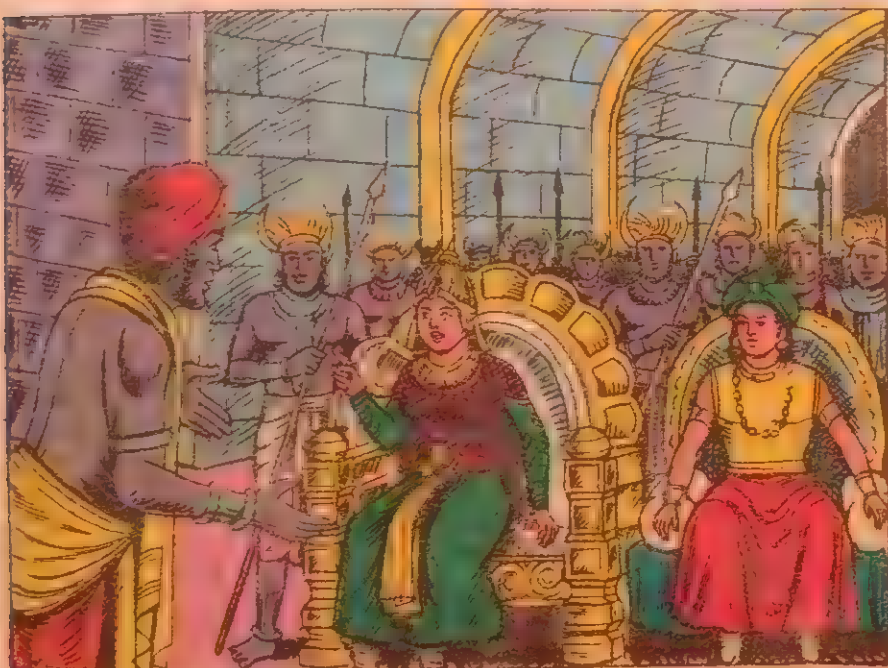
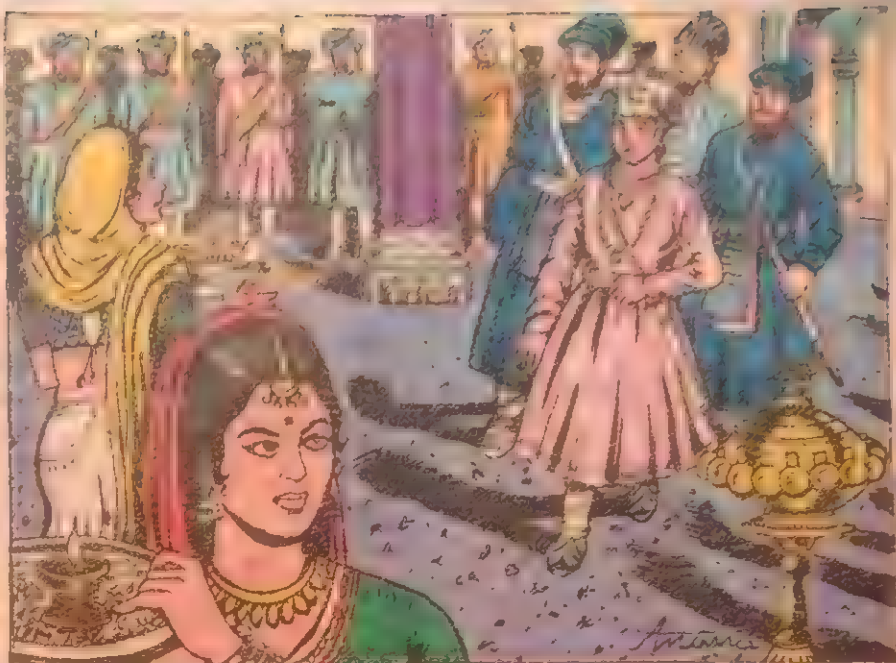
ଆକ୍ରମଣ ଓ ବୈରାମ ଶ୍ରୀଙ୍କ ଭିତରେ
ହୁଏ ମନୋହର ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଲେ
ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲା । ବୈରାମ ଶ୍ରୀ
ଆକ୍ରମଣ ଉପରେ ନିଜ ଆସତ୍ୟ
କାହିଁ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ହଠାତ୍
ଆକ୍ରମଣ ତାଙ୍କୁ ସବୁ ସମତା କାଟି
ଲେଲା । ସେ କହୁଥିବା କଥା ପରସ୍ତ
ଓ ବନ୍ଦୀ ହେଲା । ତେବେ ଆକ୍ରମଣ
ତାଙ୍କୁ ମକ୍କା ପିବାକୁ ଅନୁମତି
ଦେଲା ।

ବୈରାମ ଶ୍ରୀ ମକ୍କା ଯାହା କଲେ ।
କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଶତ୍ରୁ ଥିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ଆକ୍ରମଣ
କାହିଁ ଲୋକ ବାଟରେ ହତ
କରିଥିଲା । ସେ ବେଳେ ଉକ୍ତି ବୈରାମ
ଶ୍ରୀଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ି କଲା ଓ ତାଙ୍କୁ
ହତ୍ୟା କଲା । ବୈରାମ ଶ୍ରୀଙ୍କ ସହ-
ଯାତ୍ରୀମାନେ ଆସି ଆକ୍ରମଣକୁ ସେ
ସମ୍ମାନ ଦେଲେ ।

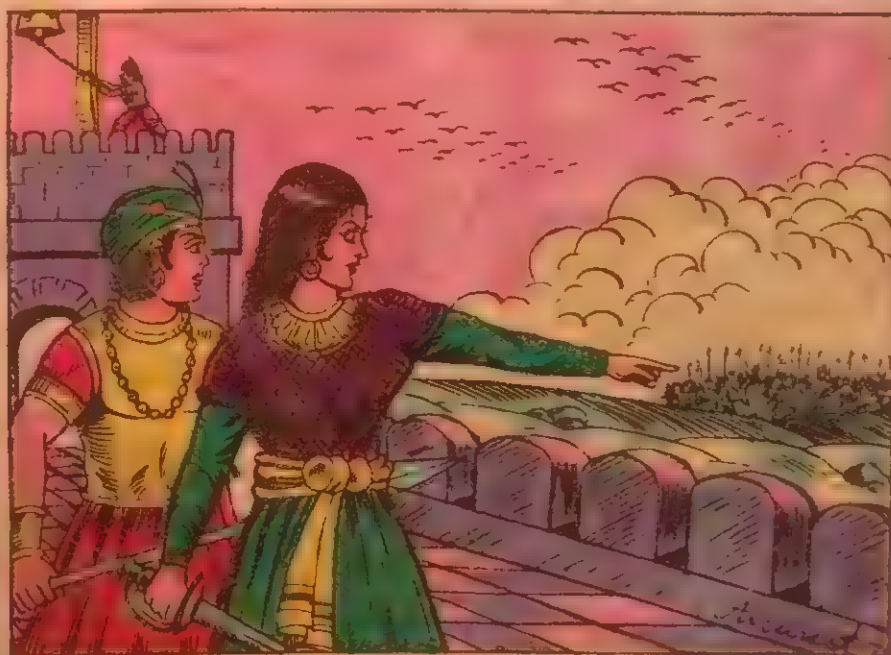

କିନ୍ତୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପ୍ରକଳେ କରୁଥିବା
କର ଆକରର ବହୁତ ଖ୍ୟାତ ଅଜନ
କଲେ । ତେବେ ସେଥିରେ ଗବ
ନକର ସେ ନିଜ ଶାସନରୁ ଦୂର
କରବାରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଶାଳୀ ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ସହ
ସେ ବହୁତା ସ୍ଥାପନ କଲେ । ଜୟ-
ସୁରର ରାଜା ବିହାରମଣ୍ଡଳ କନ୍ୟାକୁ
ସେ ବିବାହ କଲେ ଓ ତାଙ୍କ ନାତି
ମାନସିଂହକୁ ସେନାପତି କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିହାର ପାଇଁ ଆକ-
ରକର ପ୍ରବଳ ଆକାଂକ୍ଷା ଥିଲା ।
ଶାନ୍ତିଶୀଳରେ ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଗୁପ୍ତାନା
ଉପରେ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ।
ସେତେବେଳେ ସେ ରାଜ୍ୟର ରାଜା
ମରଯାଇଥିଲେ । ନବାଳକ ରାଜପୁତ୍ର
ବୀର ନାରାୟଣଙ୍କ ତରଫରୁ ରାଜ୍ୟ
ଶାସନ କରୁଥିଲେ ତାଙ୍କ ମା ମହାୟଶୀ
ରାଣୀ ଦୁର୍ଗାବତୀ ।

ଗୁପ୍ତାନା ଦଖଲ କରିବା ନିମନ୍ତେ
ଆକରର ତାଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦୀନ ସେନାପତି
ଆସପ୍ ଖାନ୍ ସଠାଇଲେ । ଆସପ୍ ଖାନ୍
ଆକର୍ଷକ ଭାବରେ ରାଣୀ ଦୁର୍ଗାବତୀଙ୍କ
ରାଜଧାନୀ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ରାଣୀ
ଦୁର୍ଗାବତୀ ପୁଅରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ ।
ସେ ଯାହାହେଉ, ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ
ନିମନ୍ତେ ତପୁର ହେଲେ ଓ ସେପାଇଁ
ନିଜ ସୈନ୍ୟବାହନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ।

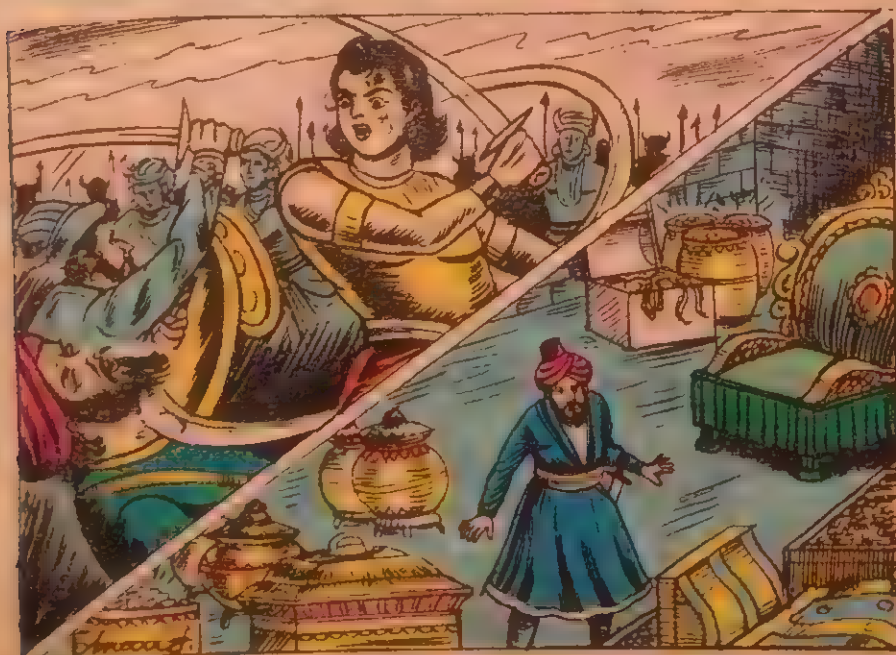
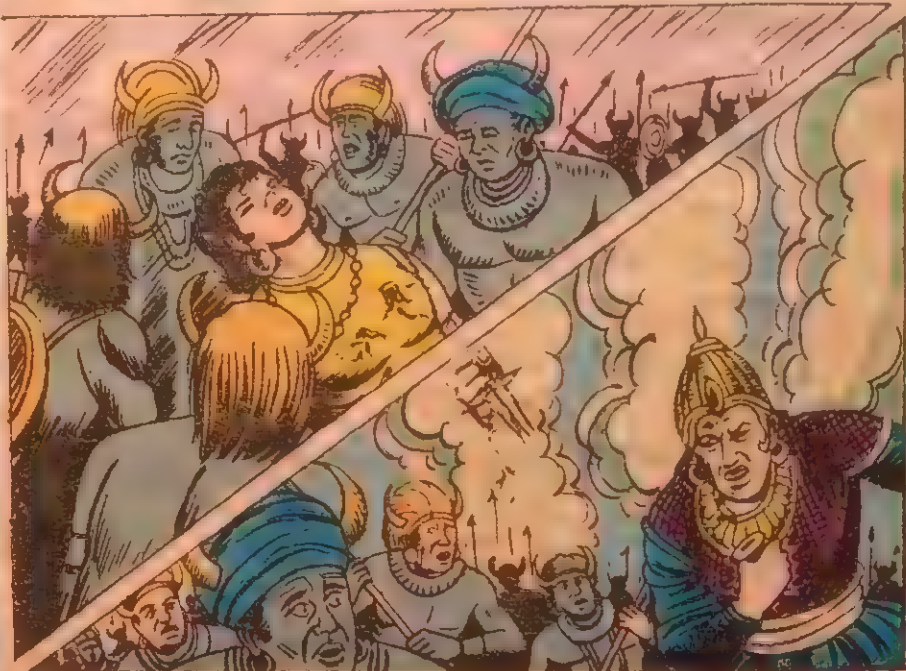

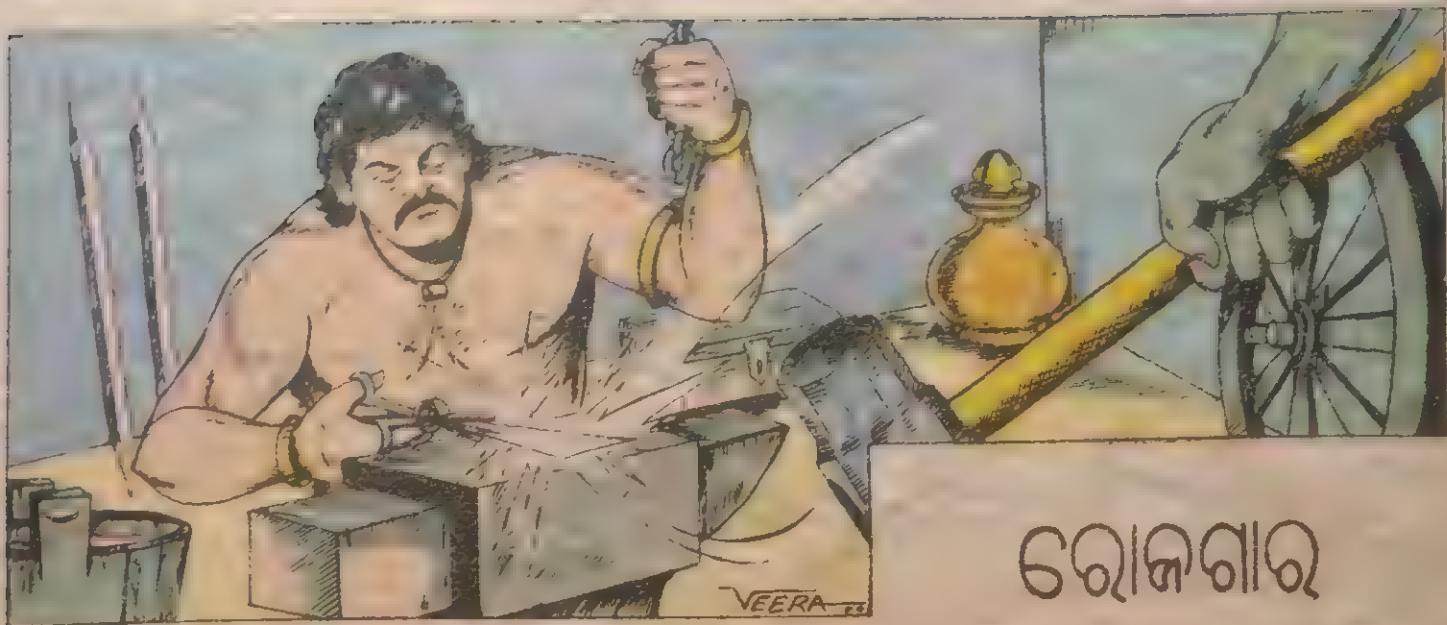
ରାଣୀ ଦୁର୍ଗାବତୀ ସ୍ୱୟଂ ସୈନ୍ୟବାହନର
ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ । ପରୁଷ ହତାର
ସୈନ୍ୟ ଦଶିକ୍ଷ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷକୁ ସେ ନିଜର
ପ୍ରବଣ ପରାକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଭୟଭୀତ
କରିଦେଲେ । ନାବାଳକ ରାଜପୁତ୍ର
ବୀର ନାରାୟଣ ମାଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଇ
ସୁଇ କରୁଥାନ୍ତି । କୌଶଳୀ ଆସପ-
ଣୀ କୌଶଳ ମତେ ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଆହତ
କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲ ।

ବହୁ କୌଶଳ କରି ଆସପ ଣୀ
ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମା'ଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ
ଆଣି ଘୃଷଣୀ ଆକ୍ରମଣ କଲ । ଦୁଇଟି
ଜର ପାଇ ତାଙ୍କ ହୃଦରେ ବାଜିଲା ।
ରାଣୀ ଦୁର୍ଗାବତୀ ତାଙ୍କୁ ଦୁର୍ଗ ଭିତରକୁ
ପଠାଇଦାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ରାଜ-
ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ବେହନ କରି ଗଲେ ଅନ୍ତେକ
ସୈନ୍ୟ । ପରାକ୍ରମ ନିଶ୍ଚିତ ଜାଣି
ରାଣୀ ନିଜେ ତରବାସ ଦ୍ୱାରା ନିଜ
ପ୍ରାଣ ନେଲେ ।

ଆହତ ଅବସ୍ଥାରେହିଁ ରାଜପୁତ୍ର ବୀର
ନାରାୟଣ ଦୁର୍ଗରୁ ବାହାର ଆସି
ସୈନ୍ୟବାହନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ ।
ସେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲେ ରାଜା
ପାଇଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ତାହା ନକରି
ସେ ଘୃଷଣୀ ସୁଇ କରି ପ୍ରାଣ ଦେଲେ ।
ଆସପ ଣୀ ଦୁର୍ଗ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ
କରି ସେଇ ଧନ ସମ୍ପଦ ଲୁଣ୍ଠନ କଲ ।
ରାଣୀ ଦୁର୍ଗାବତୀ ଓ ରାଜପୁତ୍ର ବୀର
ନାରାୟଣଙ୍କ ସ୍ମୃତି ଅମଳନ ରହୁଛି ।

ରୋଜଗାର

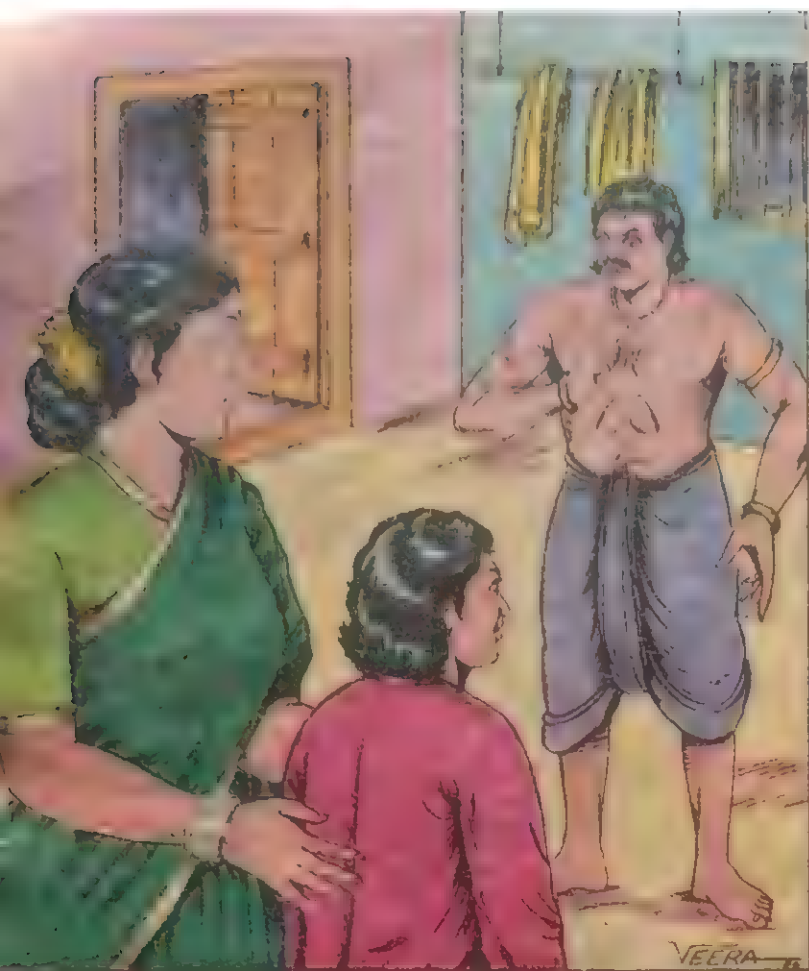
ରୁଦ୍ରପୁର ଗ୍ରାମରେ ଶିବରାମ ନାମକ ଜଣେ କମାର ଥାଏ । ସେ ଗ୍ରାମର ଓ ଆଖପାଖ ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ କଟୁରୁ, କୋଦାଳ, ଛୁରା ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରି କରେ । କମାର ଗ୍ରାମରେ ନିଆଁ ଜଳାଇବା, ହାତୁଡ଼ିରେ ତେଲ ଲୁହାକୁ ପିଟି ଜିନିଷ ତିଆରି କରାଇବା ଇତ୍ୟାଦି କାମରେ ସେ ଦିନରୁତ ଲାଗିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ପଇସା ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ କିଛି ରୋଜଗାର କରେ ।

ଶିବରାମର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ଥାଏ; ସିଏ ହେଲା ତା'ର ପୁଅ ରାଜୁ । ରାଜୁ କିନ୍ତୁ ପିଲାଦିନରୁ ମା'ର ଆଦର ପାଇ ନଷ୍ଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ମା' ଚାହୁଁଥାଏ ଗୋଟିଏ ବୋଲି ପୁଅ ସେ ପାଠପଢ଼ି ବାବୁ ହେବ; ଆଉ କ'ଣ ବାପାପରି ଦିନରୁତ ହାତୁଡ଼ି ପିଟି ନିଆଁ ଜଳାଇ କାମ କରି ରହିବ? ସେଥିପାଇଁ ସେ ତାକୁ ସ୍କୁଲକୁ ପଠାଇଲା । ସ୍କୁଲରେ ରାଜୁ ଆଦୌ

ପଢ଼ାପଢ଼ି କରେନାହିଁ, ସାଙ୍ଗସାଥୀ ଧରି ଲଥାଡ଼େ ଦିଆଡ଼େ ବୁଲିବା ହେଲା ତା'ର କାମ । ଝମେ ରାଜୁ ବଡ଼ ହେଲା । ପାଠ ପଢ଼ିଥାଏ ଦିନା ହେଲେ ଭଲ ଶ୍ରବଣେ କିଛି ପଢ଼ି ନଥାଏ । ଏଣେ ବାପପାଖରୁ କିଛି କାମ ମଧ୍ୟ ଶିଖି ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହିତ ବୁଲିବା, ପଇସା ଉଡ଼େଇବା ଏକସବୁ ବେଦବ୍ୟାଧରେ ଖୁବ୍ ସମୟ ଦେଉଥାଏ ।

ଶିବରାମ ଝମେ ବୁଡ଼ା ହେଲା । ଆଉ କାମ କରିପାରୁ ନଥାଏ ଆଗଭଳି । ଦିନେ ସେ ତା' ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଡାକି କହିଲା, “ଦେଖ, ମୁଁ ତ ବୁଝୁଁ ବୁଝୁଁ ବୁଡ଼ା ହେଲି, ରାଜୁର ତ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲନାହିଁ । ଯାହା ବା ଟଙ୍କାକଉଡ଼ି ଘରେ ଅଛି ମୁଁ ମରିଯିବା ପରେ ସେ ଦଣ୍ଡଦିନ ଭିତରେ ଉଡ଼େଇ ଦେବ । ପରେ ତମେ ଦୁଇଜଣ ସନ୍ତାନରେ ଡିକ ମାରି

ଖାଲିବାହିଁ ମାର ଦେବ । ତେଣୁ ମୁଁ ବଞ୍ଚି
ଥାଉଁ ଥାଉଁ କିଛି କର ।”

“ତମେ ଏପରି ବାଜେ କଥା କୁହ ନାହିଁ ।
ତମେ ବୁଢ଼ା ହୋଇ ନାହିଁ କି ଆମ ପୁଅ
ବେଜଗାର କଲଭଳ ବନ୍ଧୁକୁ ଆସିନାହିଁ ।”
ସ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ଶିବରାମ ଦାଢ଼ନାଶ୍ଵାସ ଛଡ଼ି କହିଲା,
“ତୁମେ ଆଖି ଥାଉ ଥାଉ ଅତି ହେଉଛ । ମୁଁ
ପୁରୁଷଲ କାମ କରିପାରୁ ନାହିଁ, ଏକଥା ନିଜେ
ବୁଝି ପାରୁଛୁ । ଆଉ ରାଜୁକୁ ତୁମେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସାନପିଲାଭଳି ଘରଟି ପରା! ଭୁଲ କରୁଛ ।”

ତା ସ୍ତ୍ରୀ ଏକଥା ପୁଅକୁ କହିଲା । ପୁଅ
ତଟାପଟ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ମା’ ଦେଖୁନ ମୁଁ

ଆଉ ବାହାରକୁ ଯାଉଛି ମନୁବେଳେ କାହିଁକି ?
ପୁରୁଷ ପାଇଁ କେବଳ । ଭଲ ଗୁକିଲା କ’ଣ
ମହଙ୍ଗରେ ମିଳେ ?” ଦେଖାଦତ୍ତ ଶେଷ୍ଠା ତ
କରୁଛି ।”

ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ଶିବରାମକୁ କହିଲା, “ଦେଖ,
ରାଜୁ ତ ଗୁକିଲା ଶେଷ୍ଠାରେ ରହିଛି । ତମେ
ଖାଲି ଖାଲି ତାକୁ ନିନ୍ଦା କରୁଛ ।”

“ଗୁକିଲା? ରାଜୁ ଗୁକିଲା କରିବ? ସେ
ଯାହା କରୁ ନା କାହିଁକି ତାକୁ କହିଦିଅ ଆଜିଠୁ
ମୁଁ ତାକୁ ପଇସାଟାଏ ମଧ୍ୟ ଦେବିନାହିଁ । ମୁଁ
କାମ ଅରମ୍ଭ କଲା ଦିନରୁ ମନୁଦିନେ କିଛି ନା
କିଛି ବେଜଗାର କରିଛି ଏବଂ ଦିନକୁ ତିନିଟଙ୍କା
ଅନ୍ତତଃ ନିହାତି କମ୍ରେ ପଇଛି । ରାଜୁକୁ
ପରୁର ତିନିଟଙ୍କା ଛଡ଼ି ତିନି ସୁଉକା ବେଜଗାର
କରୁ ତ!” ରାଗିଯାଇ କହିଲା ଶିବରାମ ।

ରାଜୁ ଘରକୁ ଫେରିବା ପରେ ତା’ର ମା’
ଯାଇ ତାକୁ କହିଲା, “ପୁଅ, ତୋ ବାପା
କହୁଛନ୍ତି ତୁ ଦିନକୁ ତିନି ସୁଉକା ସୁକା
ବେଜଗାର କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ତୁ ବେଜଗାର
କରି ବାପାଙ୍କ କଥାକୁ ଭୁଲ୍ ପ୍ରମାଣିତ କର ।”

“ଇଏ ବା କି ବଡ଼ କଥା । ମୁଁ ଅଳ୍ପ
ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନେଇ ଆସୁଛି ।” କହି ରାଜୁ
ଘରୁ ବାହାରି ଗଲା । କିନ୍ତୁ ରାଜୁ ଜାଣି ନଥିଲା
ଟଙ୍କା କିପରି ବେଜଗାର କରାଯାଏ । ବୁଲି
ବୁଲି ବହୁତ ସମୟ ପରେ ଘରେ ଆସି
ପହଞ୍ଚିଲା । ମା’ ପରୁରରେ, “କିଛି ବେଜଗାର

ଜଣା । ସବୁ କଥାକୁ କାଳି ମଧ୍ୟ,
 “ମା’ ମୁଁ ଶବ୍ଦରେ ବୁଲି ବୁଲି ମୋ ମୁଣ୍ଡ
 ବୁଜିଥାଏ, ସିଏ କିନ୍ତୁ କଥାକୁ ଯାଇ ଯାଏ ।
 ତେଣୁ ସେଇଗାର ହୋଇନାହିଁ । ଖାଇବି
 ନିଶ୍ଚୟକୁ ସୁଖ ଦିବ ।”

କିନ୍ତୁ ଖାଇବାବିଜା ପରେ ସବୁ ସେ
 ଖାଇଲ ଯାଇ ସତକୁ ଉଠିଲା । ତେଣୁ
 ହୋଇ ମା’କୁ କହିଲା, “ମା’ ଅତି ତ ଦିନ
 ଗଲାଣି । ତମେ ମୋତେ ତଳୋଟି ସୁଖକା
 ଦେଇଦିଅ ଆଜିପାଇଁ, ମୁଁ କାଲି ତମକୁ
 ଫେରିବ ଦେବ ।”

ସବୁର ମା’ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇବା ନ ଦେଲେ
 ସେ ଅଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହେବ, ତେଣୁ
 ତଳୋଟି ସୁଖକ ଦେଇଦେଲେ ।

ବିବରଣ ଘରକୁ ଫେରିଲା ଓ ବାପାଙ୍କ
 ହାତରେ ତଳୋଟି ସୁଖକ ଧରି ଦେଇ
 ବୁଲି କହିଲା, “ଏଇ ମୋର ସେଇଗାର ।”

ଶିବରାମ ଗୁରୁଣି ଗୁଡ଼ିକୁ ଓଲଟିପାଲଟ କରି
 ଦେଖିଲା ଓ ପଚାରିଲା, “ସବୁ, ସତକଥା କହ
 ତୁ ଏସବୁ କେଉଁଠାରୁ ଆଣିଛୁ?”

“କେଉଁଠାରୁ ମାନେ? ଦିନଯାକ ଖଟି
 ଖଟି ସେଇଗାର କରି ଆଣିଛି ।” ସବୁ
 ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ସତେ? ଆଜ୍ଞା ଠିକ୍ ଅଛି ।” କହି
 ଶିବରାମ ଗୁରୁଣି ଗୁଡ଼ିକୁ ଚୁଲି ଉତ୍ତରକୁ
 ପକାଇଦେଲା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିନ ସବୁର ମା’ ସବୁକୁ ଦେଖି
 କହିଲେ, “ସୁଅ, ତୁ ଅତି ଯେମିତି ସେଇ
 କିଛି କାମ କରି ପଇସା ସେଇଗାର କରି
 ଆଣ । ନହେଲେ ତୋର ଓ ମୋର ଦୁଇଜଣ
 ମୁହଁ ଲଜ୍ଜାରେ ତଳକୁ ହୋଇଯିବ ।”

ସବୁ ମା’ କଥା ସବୁ ଶୁଣିଲା । ମା’
 ନଥିବା ବେଳେ ଯିବୁର ଖୋଲି ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ
 ଟଙ୍କାଟିଏ ଧରି ବଜାରକୁ ଚାଲିଗଲା ।
 ଗୁରୁଣୀରେ ପକ୍ଷୀ ଗୁଡ଼ା ସବୁ ଖାଇଲା ଓ
 ସଞ୍ଚାକୁ ଅନ୍ୟ କିଛି ଗୁରୁଣୀ ଧରି ଘରକୁ
 ଫେରିଲା । ଘରେ ପହଞ୍ଚି ତଳୋଟି ସୁଖକ
 ବାପା ହାତରେ ଦେଇ କହିଲା, “ନାଥ ମୋ
 ସେଇଗାର ପଇସା ।”

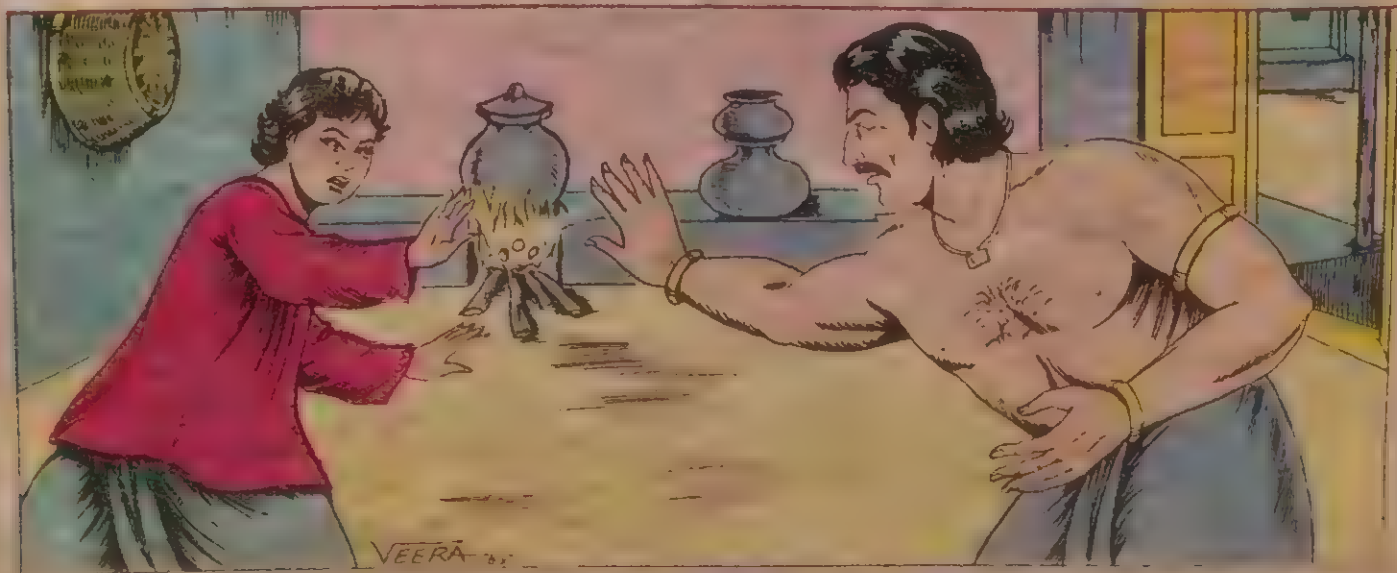
ପୁରୁଷ ଦିନ ପରି ସେହିମ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ୟା
କହିଲା, “ମୁଁ ତାଙ୍କ ଜାଣିଛି ଏ ପଲ୍ଲୀ
ପରିଷଦ କରୁଛି ରେଜିଷ୍ଟାର କରିନାହୁଁ । ତୁ
ମୋତେ କେବଳ ଆଉ ଟେଣ୍ଡା କରିନାହିଁ ।”
କେଥା କହି ପୁଣି ସେ ଗୁରଣୀ ତନୋଟି
ତୁଳିକୁ ପକାଇ ଦେଲା ।

ପୁରୁଷ ଦିନ ରକ୍ତ ପିତୁକୁ କିଛି ପାଇଲା
ନାହିଁ । ସେହିନ ସେ ଭାବିଲା ଯିମିତ ହେଲେ
କିଛି ନିଜେ ରେଜିଷ୍ଟାର କରିବ । ହାତକୁ
ଗଲା । ବହୁତ ପରିଷଦ କରି କାମ କଲା ।
କିନ୍ତୁ ସଫା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାତ୍ର ଗୁରଣୀ ରେଜିଷ୍ଟାର
କରିଥିଲା । ତା’ପରେ ଦୁଇଦିନ କାମ କରି
ସେ କୌଣସି ମତେ ଆଉଟି ତନି ସୁଉକି
ହାତୁ କଲା ।

ତା’ପରେ ରକ୍ତ ଘରକୁ ଯାଇ ବାପା
ହାତରେ ତନୋଟି ଗୁରଣୀ ଦେଲା । ଏଥର
ମଧ୍ୟ ତା’ର ବାପା ଗୁରଣୀ ଗୁଡ଼ିକ ତୁଳିକୁ
ପୋପାଡ଼ି ଦେଲା, କିନ୍ତୁ ରକ୍ତ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ

ସେ ପଲ୍ଲୀଗୁଡ଼ିକ ନିଆ ଭରସୁ ତୁଳି
ଆଣିଲା । ଶେଷମ ଆଳ ଦିଏ କହିଲା,
“ସୁଅ, ଦୁଇଦିନ ତ ମୁଁ ତୁଳିକ ପଲ୍ଲୀ
ପୋପାଡ଼ି ଦେଇଥିଲି, ତୁ ତ ଆଣିବାର
ଟେଣ୍ଡା ମଧ୍ୟ କରି ନଥିଲୁ । ଏଥର କାମିତ
ତେବର ହୋଇ ପଲ୍ଲୀଗୁଡ଼ିକ ନିଆଁରୁ
ଉଦ୍ଧାର କଲୁ ? ଜାଣି ତୁ ଏ ପଲ୍ଲୀ ନିଜେ
ରେଜିଷ୍ଟାର କରିଛୁ ବୋଲି ତା’ର ମୂଲ୍ୟ
ବେଶି । ଆଉ କାହା ପଲ୍ଲୀ ହେଲେ ମଣିଷ
ତା’ର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝେନାହିଁ । ନିଜେ ରେଜିଷ୍ଟାର
କରିବା ଆନନ୍ଦର କଥା ।”

“ବାପା, ତମେ ସତ କହୁଛ । ଆଜି ମୁଁ
ରେଜିଷ୍ଟାରର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିପାରିଛି ।” ରକ୍ତ
କହିଲା । ସେଇଦିନଠାରୁ ସେ ନିଜେ
ରେଜିଷ୍ଟାର କରିବା ପାଇଁ ଟେଣ୍ଡା କଲା ।
ପରେ ସେ ଜଣେ ଯୋଗ୍ୟ ନାଗରିକ ଭାବରେ
ଗଣ୍ୟ ହେଲା । ନିଜେ ଓ ବାପା ମା’ ସମସ୍ତେ
ସୁଖରେ ରହିଲେ ।

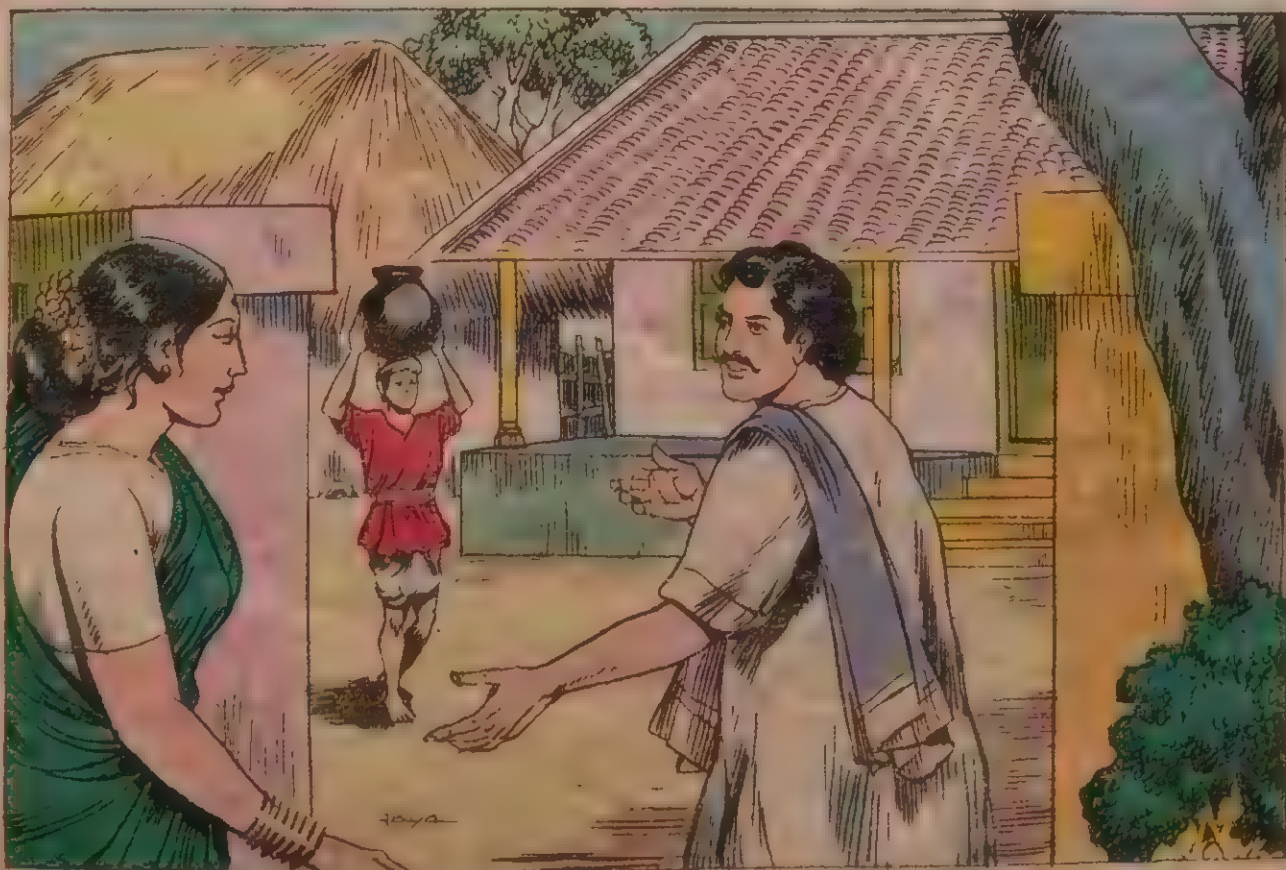

ଶୁଭ ଅଶୁଭ

ବିଷ୍ଣୁରାୟ ମିଶ୍ର କହୁଣ୍ଡା କାମରେ ଦୂର ସହର ଅଭ୍ୟନ୍ତର ବାହାର ଚାଲୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ପଡ଼ୋଶୀ ଘର ଖୁଲି ମିଶି ଯାଏଁ ନୂଆ ବର୍ତ୍ତନ ଧରି ବାଟରେ ଯି ଯିଲେ । ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଉଦାୟ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ବାହାରକୁ ଆସିଥିବା ଶ୍ରୀମତୀ ମିଶ୍ର କହୁଣ୍ଡା, “ତମେ ହିଁ ଏ ସବୁର କର । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶୁଭ ସୁଦ୍ଧା ହୁଏ । ଘରୁ ବାହାରମାଡ଼ି ନୂଆ ବାସନକୁସନ ଦେଖିବା ଭଲ ହୁଏ ।” “ମୁଁ ଶୁଭ ଅଶୁଭ ସୁଦ୍ଧାରେ ଶ୍ଯାସ କରେ ନାହିଁ ।” ଏହା କହୁ ମିଶ୍ର ବାହାର ଚାଲିଗଲେ ।

ତାଙ୍କର ସହରରୁ ପରଦିନ ଫେରି ଆସିବା କଥା । କିନ୍ତୁ ତିନିଦିନ ବିତିଗଲା; ସେ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀମତୀ ମିଶ୍ର ଉତ୍ତୁଷ୍ଟାରେ ଗଣକ ଡକାଇଲେ । ଗଣକ କହୁଲେ, “ଅଶୁଭ ସୁଦ୍ଧାରେ ପ୍ରଭାତ କାଟିବା ପାଇଁ କିଛି ତନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର କହିବାକୁ ହେବ । ପରୁଷ ଟଙ୍କାରେ ଚଳାଇ ନେବ ।”

ପରୁଷ ଟଙ୍କା ଧରି ଗଣକ ଚାଲିଯିବାର କେଉଁ ଘଣ୍ଟା ପରେ ମିଶ୍ର ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ସବୁ ଶୁଣି କହୁଲେ, “ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ବଶ୍ୟାସ କରୁଛି—ବାହାରବା ବେଳେ ଅଶୁଭ ସୁଦ୍ଧା ହୋଇ ନ ଥିଲେ କି ପରୁଷ ଟଙ୍କା ପାଣିରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ?”

ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର ପରିଚୟ

ମୁକ୍ତ ଦେଶରେ ପୁଣ୍ୟକାନ୍ତ ନାମକ ଜଣେ

ରାଜା ରାଜତ୍ବ କରୁଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦରବାରରେ ମୁକ୍ତ ନାମରେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ଆ'ନ୍ତି । ସେ ସ୍ଥଳେ ଶୁଭ ସ୍ୱାର୍ଥପର ଓ ଶର୍ବ । ଯେଉଁମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲେ ପ୍ରଥମେ ସେମାନେ ମୁକ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖାକରି ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ କରାଇଲେ ଯାଇ ରାଜଦରବାରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଅନୁମତି ପାଉଥିଲେ । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ କେହି କେହି ପଣ୍ଡିତ ରାଜଦର୍ଶନ ନ ଥାଇ, ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ ବସବାସ କରି ଦେଖୁଥିଲେ ।

ଥରେ କୃଷ୍ଣକାନ୍ତ ନାମକ ଜଣେ ଯୁବକ ଗୁରୁକୁଳରେ ବିଦ୍ୟା ଅର୍ଜନ କରି ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କରି ଗୁରୁତ୍ବ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଥା'ନ୍ତି । ମେ ସବୁ ଲବ୍ଧ ଓ ମୁକ୍ତଙ୍କର ବଦଳାସ ବସୟରେ ଧୁଣିଲେ ।

ମୁକ୍ତଙ୍କୁ ହୃଦୟ ତାଙ୍କ ଶବ୍ଦର ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଦ୍ମାବତୀ ହୋଇ ତାଙ୍କର କିଛି ବିପଦ ଘଟାଇବେ । ତେଣୁ ସେ ରାଜନର୍ତ୍ତକୀ ମନ୍ଦାରମାଳାର ରେଣୁପତନ ହେଲେ । ମନ୍ଦାରମାଳ କୃଷ୍ଣକାନ୍ତଙ୍କ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ସହୃଦ ରାଜଦରବାରକୁ ନେଇଯିବା ପାଇଁ ନିର୍ଭର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ।

ଦିନେ ମନ୍ଦାରମାଳ ନିଜର ନୃତ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ରାଜଦରବାରକୁ ଗଲବେଳେ କୃଷ୍ଣକାନ୍ତଙ୍କୁ ନିଜର ବାଦ୍ୟକାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନେଇଲେ ।

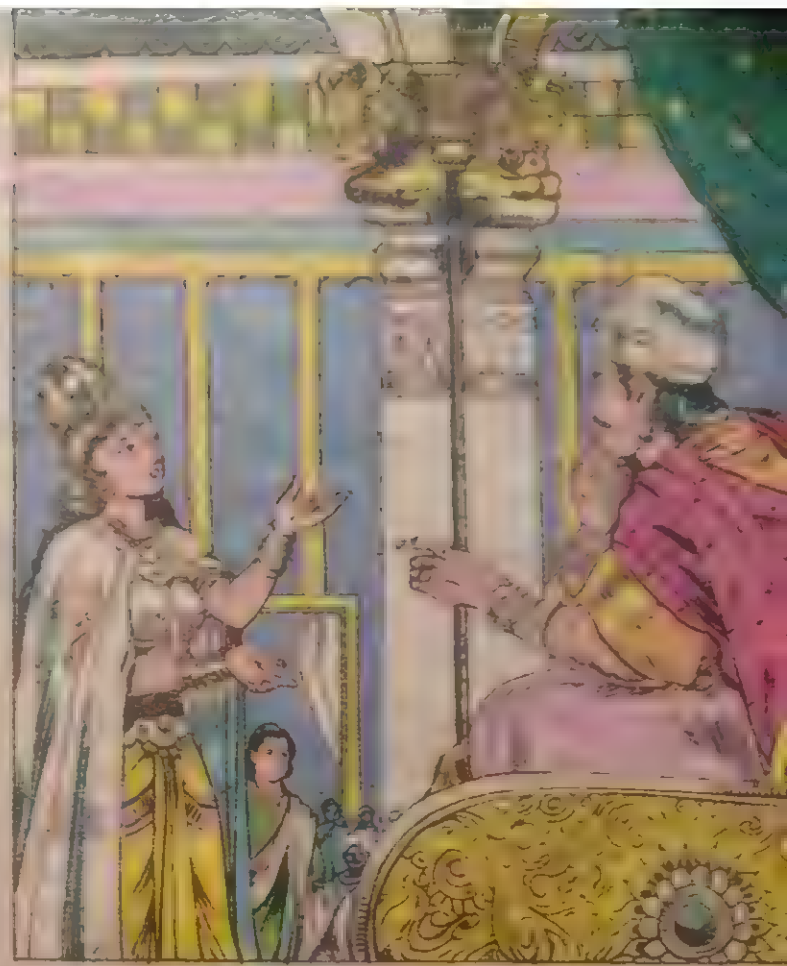
ନୃତ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ସମାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ ମନ୍ଦାରମାଳ ରାଜାଙ୍କ ସମୀପକୁ ଯାଇ କହୁଲେ, “ମହାରାଜ, ଏଇ ଯୁବକ ହେଉଛନ୍ତି କୃଷ୍ଣକାନ୍ତ ନାମକ ବିଶ୍ୟାତ ପଣ୍ଡିତ । ସେ ମୋର ଗୁରୁଜଙ୍କର ଭଗିନୀ । ସେ ଆପଣଙ୍କର କୃପା ଲଭ କରିବାକୁ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଆପଣ ତାଙ୍କ

ପରାଜିତା ଶ୍ରୀ ରାଜାଙ୍କୁ କହନ୍ତି । ସେ
କହିଲେ ।

ହେଉ ଯାଉ ଯାଉ କରାଯାଉ ନାହିଁ ।
କହିଲେ, “ମହାରାଜା ଧର୍ମ କାଳରେ ରାଜା
ହୋଇ, କରା ଯାଉଛି । ସବୁ କାଳରେ ପରାଜିତା-
କାଳୀ ପଣ୍ଡିତ ସମସ୍ତେ ସାହି ଆସୁନା ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।
ଆଜ୍ଞାପକ ମଧ୍ୟ କେତେ କରାଯାଉଛି ।”

ରାଜା ଠିକ୍ ଠିକ୍ ହୁଅନ୍ତି । ମଝିରେ
ସୁକୁମାର ଆଜି ପରାଜିତାସମ୍ମୁଖେ କହିଲେ,
“ଏଣି ସବୁ ନ ପଡ଼ିବେକାର ଦରବାରର
ପ୍ରାଣନାଶକ ହାତ ବଜାଉଛୁ ପ୍ରତି କରିବା ।
ପରିଶେଷ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସଜନୀଙ୍କର
ସହାୟା ନେବାର ପୁରାଣ କହିଲେ ହେଲା ?”
ସୁକୁମାର ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ବଜାଉ କହିଲେ,
“ଯାହା ମଝିରେ ହାତ ଓ ଅହଂକାର ନ ଥାଏ
ସେହି ଯଥାର୍ଥରେ ପଣ୍ଡିତ ଓ ବଦାନ୍ତ । ସେଭଳି
କେହି ଦେଖା ନ ଯିବାରୁ ମୋତେ ବଜନୀଙ୍କର
ସହାୟା ନେବକୁ ପଡ଼ିଲା ।” ଏକଥା ଶୁଣି
ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସୁକୁମାରଙ୍କ ଆଡ଼କୁ
ବୁଲିଲେ । ସୁକୁମାର ଚକ୍ଷୁଶୀଳ କଠୋର
ହସିରେ କହିଲେ, “ମହାରାଜା, ଆପଣଙ୍କୁ
ନିବେଦନ କରୁଛି ଯେ ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ
ଦରବାରରୁ ବାହାର କରିଦେବାର ଅନୁମତି
ଦିଅନ୍ତୁ । କାରଣ ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗର୍ବ ।
ରାଜଦରବାରର ଅବମାନନା କରୁଛି : ତା’ହେତୁ
ଦରବାରର ପଣ୍ଡିତ ପ୍ରତି ଆଶେପ କରୁଛି ।”

ସୁକୁମାର ଠିକ୍ ହସି ସୁକୁମାର କହିଲେ,
“ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ଅନ୍ୟଜଣେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ବାହାର
କରିଦେବାର ପଦ୍ଧତି ଏପରି ନୁହେଁ । ପାରିବେ
ତ ତକ୍ତି ଓ ଜ୍ଞାନରେ ପରାଜିତ କରନ୍ତୁ ।”
ରାଜା ସୁକୁମାର ଓ କୁସୁକାନ୍ତଙ୍କ ମଝିରେ
ପାଣ୍ଡିତୀର ପରାଜିତା କାହାର କେତେବେଳେ
ପରାଜିତା କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ପ୍ରଥମେ
ସୁକୁମାର କେତେବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ।
କୁସୁକାନ୍ତ ମରୁଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ସୁବୁଦ୍ଧ ହୁଏ
ଦେଲେ । ଦରବାରରେ ସମସ୍ତେ କୁସୁକାନ୍ତଙ୍କୁ
ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ପରେ କୁସୁକାନ୍ତ ସୁକୁମାରଙ୍କୁ
କହିଲେ, “ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ମାତ୍ର ତଳୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ
ପଚାରିବି । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ଦଶଲେକଙ୍କୁ କ’ଣ

ଦାସୀଙ୍କ ପରି ତାହା ଆଦୃଷ୍ଟ କିନ୍ତୁ ସୁଖୀ ।
 ଦୁଇଟି ଖୋଲି ଲେଖି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ
 କୁହାଯାଏ ? ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଗୁଣ କିଏ ?”

ଏସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି ମୁହଁ କର ନୋପରେ ଥିଲେ
 ସେ ଯାହା କହୁଥିଲା ସେଇଟି କହୁଥିଲା ଯେତେବେଳେ ।

କହୁ କୁହୁକାନ୍ତ କହିଲେ, “ଏସବୁ ପ୍ରକୃତ
 କହିବାକୁ ହେବ ।” “କାହାକୁ କହିବାକୁ ହେବ
 କହିବାକୁ ହେବ ?” ମୁହଁ କହି କହିଲେ ।

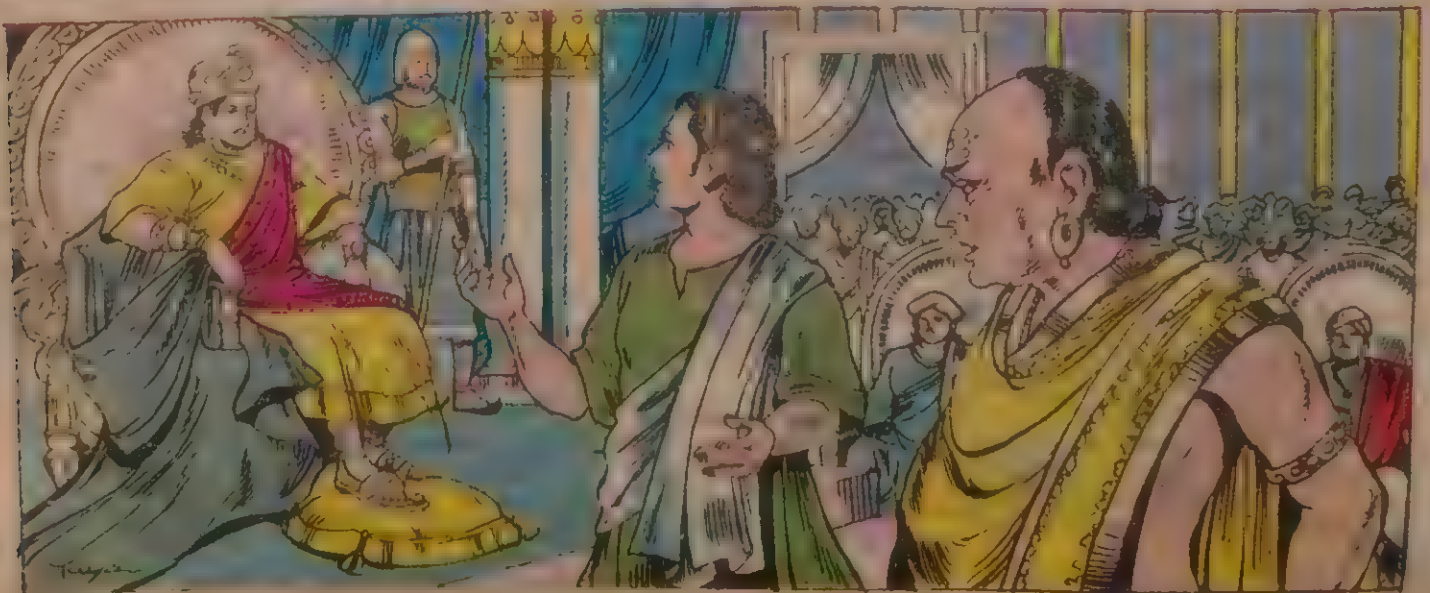
କୁହୁକାନ୍ତ କହିଲେ, “ଦରିଲେକକୁ
 ବାଟିଲେ କି ଯାହା ଆଦୃଷ୍ଟ କି ଗୁଣିଆଏ
 ତାହା ହେଉଛି ପ୍ରସନ୍ନତା । ପ୍ରକୃତ ସଦେହ
 ହୁଏ କରବାକୁ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ତାହାହିଁ
 ଉତ୍ତମ ପ୍ରଶ୍ନ । କାରଣ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଜ୍ଞାନ
 ଦେଇଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ବିଦ୍ୟାପୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
 ଜ୍ଞାନର ଡ଼ାକା ଜାଗରତ କରାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିହିଁ
 ଉତ୍ତମ ଗୁଣ । କାରଣ ଜ୍ଞାନର ଡ଼ାକା କେବେ
 ନିବାରଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଆସକରୁ
 ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।”

ରାଜା ଏମନ୍ତ ଜାଣିଲେ ସବୁ କିଛି ଯେତେବେଳେ
 ଦରିବାରରେ ସମାମନ୍ତମାନେ କୁହୁକାନ୍ତଙ୍କ
 ଗର୍ବ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

କୁହୁକାନ୍ତଙ୍କଠାରୁ ମୁହଁ କୁହୁକାନ୍ତଙ୍କ ପାଖକୁ
 ଶୁଣି ରାଜା ହୋପପୁର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ,
 “ଆଜିପର୍ଯ୍ୟ ମୋ ମନରେ ଭ୍ରମ ଥିଲା ଯେ
 ମୁହଁ କୁହୁ ଏକ ମହାନ ଧର୍ମୀ ।”

କୁହୁକାନ୍ତ କହିଲେ, “ମହାଦେବ, ମୁଁ
 କୃତ୍ରିମାତ୍ମକ ଯେ ମୁହଁ କୁହୁକାନ୍ତ କହିଲେ ଥିବା
 ଅହଂକାର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବ ଏବେ ଗୁଣି-
 ଯାଇଛି । ତେଣୁ ଆମର ତାଙ୍କୁ ଧର୍ମୀ କହୁଛି ।”

ରାଜା କୁହୁକାନ୍ତଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଗ୍ରହଣ କଲେ
 ମଧ୍ୟ ମୁହଁ କୁହୁ ନିଜର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତ୍ୱ ବିଷୟରେ
 ସମସ୍ତେ ଜାଣି ପାରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଗୁଣି-
 ମାନେ ଦରିବାରରେ ଆଉ ମୁହଁ ଦେଖାଇବାକୁ
 ଚାହୁଁଲେ ନାହିଁ । ରାଜା ଓ କୁହୁକାନ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ
 ଦେଖାଇ ସେ ନିତମସ୍ତକ ହୋଇ ଦରିବାରରୁ
 ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ଆଦାମ୍ବ ସୂତ୍ର

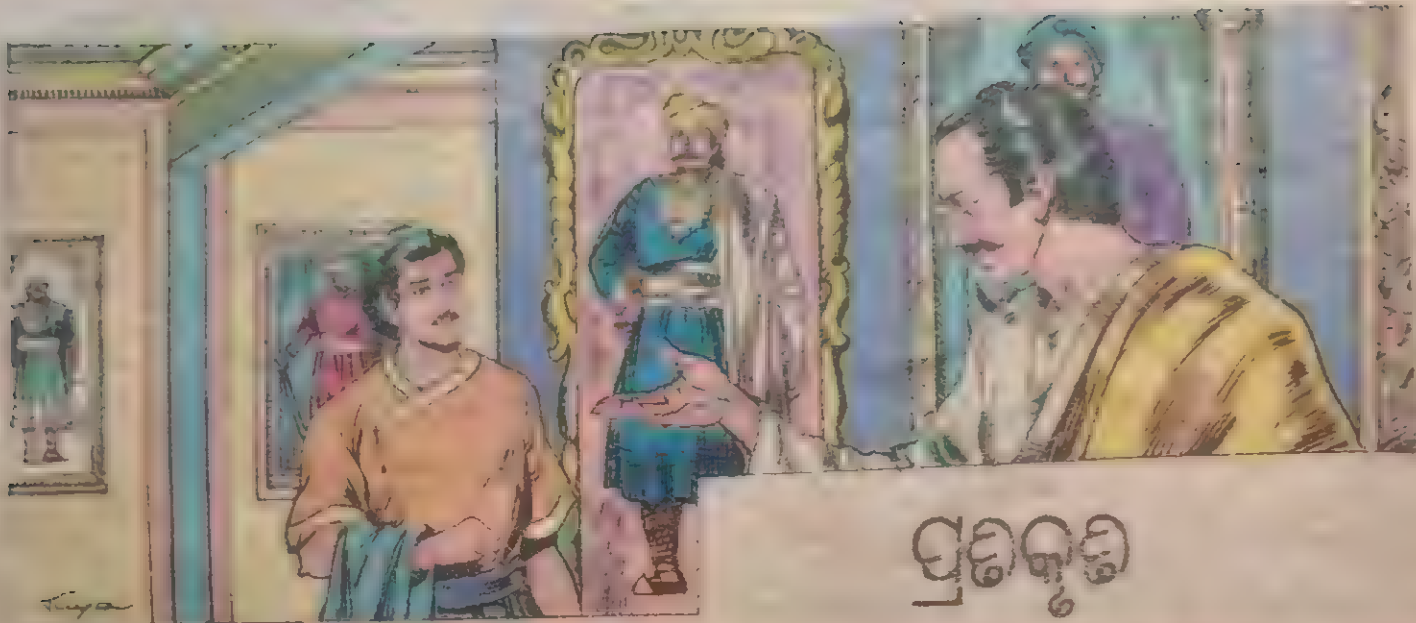
ଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ ନରହରିଙ୍କୁ ନିଜର ବିଷୟ କଥା ଶୁଣାଇ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ଧାର ନେଲା । ଚାନ୍ଦି ପାଞ୍ଚମାସ ଚାଲିଗଲା । ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ଦୁଇର କଥା ସେ ଘରେ ଲାଦିଆଇ କହୁପଡ଼ାଏ ଯେ ସେ ଘରେ ନାହିଁ । ଥରେ ନରହରିଙ୍କୁ ଶବର ମିଳିଲା କି ଗୋବିନ୍ଦ ଗାଈ କଣିକାକୁ ହାଟକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ନରହରି ଯାଇ ହାଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦକୁ ପସନ୍ଦ ଗାଈ ମିଳିଲାକି; ତେଣୁ ଟଙ୍କା ଧରି ଫେରୁଥାଏ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଗଲା । ନରହରି ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଫେରୁଥା'ନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଗୁଦା ଉଦ୍‌ହାତରୁ ବାହାର ଆସି ଜଣେ ଚୋର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଠେଙ୍ଗା ଉଠାଇ କହିଲା, “ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯାହା ଅଛି ଦେଇଦିଅ, ନହେଲେ ତୁମକୁ ମାରି ପକାଇବି ।”

ଚୋର ପାଖକୁ ଆସିବା ପୁଅକୁହିଁ ଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ ନରହରିଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଟଙ୍କା ଥଳିଟି ଦେଇ କହିଲା, “ଦେଖ, ତୁମଠୁ ନେଇଥିବା ଧାର ଟଙ୍କା ଓ ତା’ର ସୁଧ ବାବଦ ସବୁ କଟିଯାଇ ଯାହା ବଳିବ ମୋତେ ଫେରାଇ ଦେବ ।”

ରବିମଧ୍ୟରେ ଚୋର ଟଙ୍କା ଥଳିଟି ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଚାଲିଗଲା । ପରଦିନ ନରହରି ନିଜ ଚାନ୍ଦିର ହାତରେ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ସହଜ ଛୋଟିଆ ଚଠିଟିଏ ଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେଲେ । ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା, “ଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ, ତୁମର କରଜ ଶୁଣିଗଲା । ଗୁଡ଼ରେ ଯେଉଁ ଚୋର ଆସିଥିଲା ତା’ର ପାରିଶ୍ରମିକ, ମୋର ମୂଲ୍ୟନ ଓ ସୁଧ ସବୁ କାଟି ରଖି ବାକି କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ପଠାଇଦେଲି ।”

ପ୍ରତିକୃତି

ମିର୍ଜାପୁରର ଜମିଦାର ଗୋପାଳ ପ୍ରସାଦ ଶୁବ୍ ସରଳ ଲୋକ ଥିଲେ । କେବେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବଡ଼ଲୋକ ଦେଖାଉ ନଥିଲେ । ଯଦି କୌଣସି ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ମିଛରେ ପ୍ରଶଂସା ବା ଖୋସାମତ କରେ, ତେବେ ସେ ତା' ଉପରେ ଗୁଣି ଯାଉଥିଲେ ।

ଜମିଦାରଙ୍କ ପ୍ରାସାଦରେ ତାଙ୍କ ପୁଅ-ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଅନେକ ତୈଳଚିତ୍ର ଥିଲା । ଅଧିକାଂଶ ଚିତ୍ରରେ ଜମିଦାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ବସିଥା'ନ୍ତି । ଗୋପାଳ ପ୍ରସାଦ ତାଙ୍କ ପୁଅ-ପୁରୁଷଙ୍କ ବସପୁରେ ଅନେକ କଥା ଶୁଣିଥା'ନ୍ତି । ସେ ଭାବୁଥିଲେ ଚରକାରମାନେ ଟଙ୍କା ଯୋଗୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଚରଗୁଡ଼ିକରେ କଳ୍ପିତ ଭାବ ସବୁକୁ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଗୋପାଳ ପ୍ରସାଦ ନିଜର ଏକ ତୈଳଚିତ୍ର ବନାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସେ ଚାହୁଁଥିଲେ କି

ତାଙ୍କର ତୈଳଚିତ୍ରଟି ସଫଳ ଓ ସୁସଜ୍ଜିତ ହେବା ଦରକାର, ସେଥିରେ କୌଣସି କୃତ୍ରିମତା ନ ଥିବ । ଭଲ ଚିତ୍ରକାର ଭାବରେ ସେ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଟ୍ଟଙ୍କର ସୁନାମ ଆଗରୁ ଶୁଣିଥିଲେ ।

ଗୋପାଳ ପ୍ରସାଦ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଟ୍ଟଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, “ମୁଁ ଶୁଣିଛି ଆପଣ ଜଣେ ମହାନ ଚିତ୍ରକାର । କାରଣ ଆପଣ କୃତ୍ରିମ ଓ କଳ୍ପନାପ୍ରବଣ ନ ହୋଇ ବ୍ୟକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥ ରୂପକୁ ଆଙ୍କିଥା'ନ୍ତି । ମୋର ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିକୃତି ଆଙ୍କିବେ । ପସନ୍ଦ ହେଲେ ପୁରସ୍କାର ଯଥେଷ୍ଟ ଦିଆଯିବ ।”

ଜମିଦାରଙ୍କର ସବୁ ସର୍ତ୍ତ ଭଟ୍ଟ ମାନିନେଲେ ଓ କିଛିଦିନ ମଧ୍ୟରେହିଁ ଚିତ୍ରଟି ଆଙ୍କିଦେଲେ । ତା'ପରେ ସେଇଟି ଜମିଦାରଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇଯାଇ କହିଲେ, “ଏବେ ଆପଣଙ୍କର

ମୋର ମନେ ଏହି କଥା ଥିଲା ।

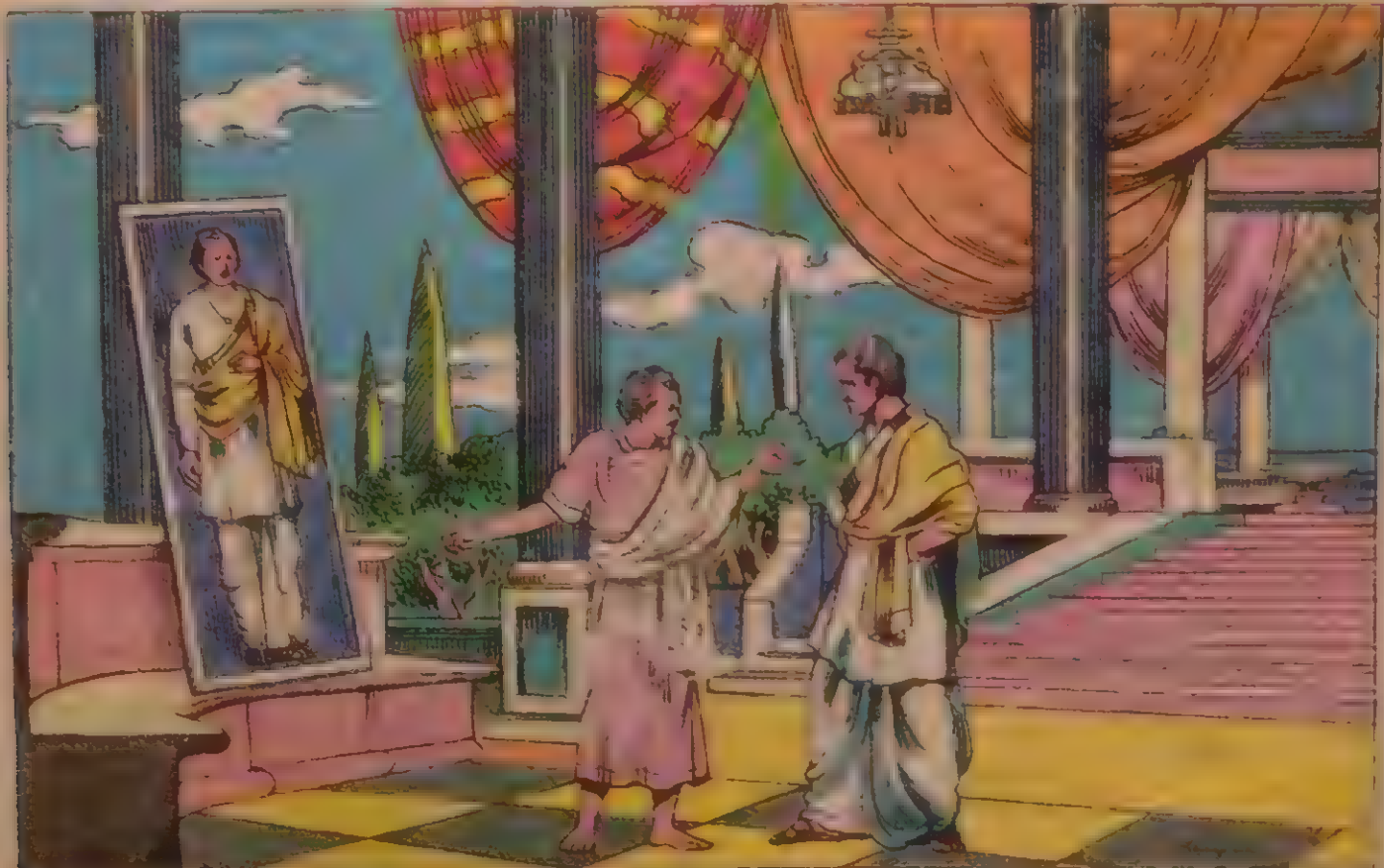
“ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ । ତୁ
 ତୁ ମୋର ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 “ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ !
 ତୁ ମୋର ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଏହି ମୋର ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।”

ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 “ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।”

ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 “ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ତେଜସ୍ବୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।”

ସମସ୍ତ ଆମ ପରିବାରର ବନ୍ଧୁକ ଦେଇ
 ମନୋମାଳିନୀ ରହିଛି । ତା’ର ଚାକର
 ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଆକାଶ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।

ଗୋବିନ୍ଦ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ମନୋମାଳିନୀ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।
 ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ ।

ଦେପର ଜାଲପାଶର ଦାଗଟି ! ମୁଁ ତିନି ସେଇଠି ସେଇମନ୍ତ ଭାବରେ ଦେଇଛି ।”

ଜମିଦାର ଟକସ ଭାବ କହୁଥିଲା, “ତୁ, ଏମିତି କଥା ? ତମେ ମୋ ଜମିଦାରମାନଙ୍କୁ କି କି ଦେଖାଇଛ ?”

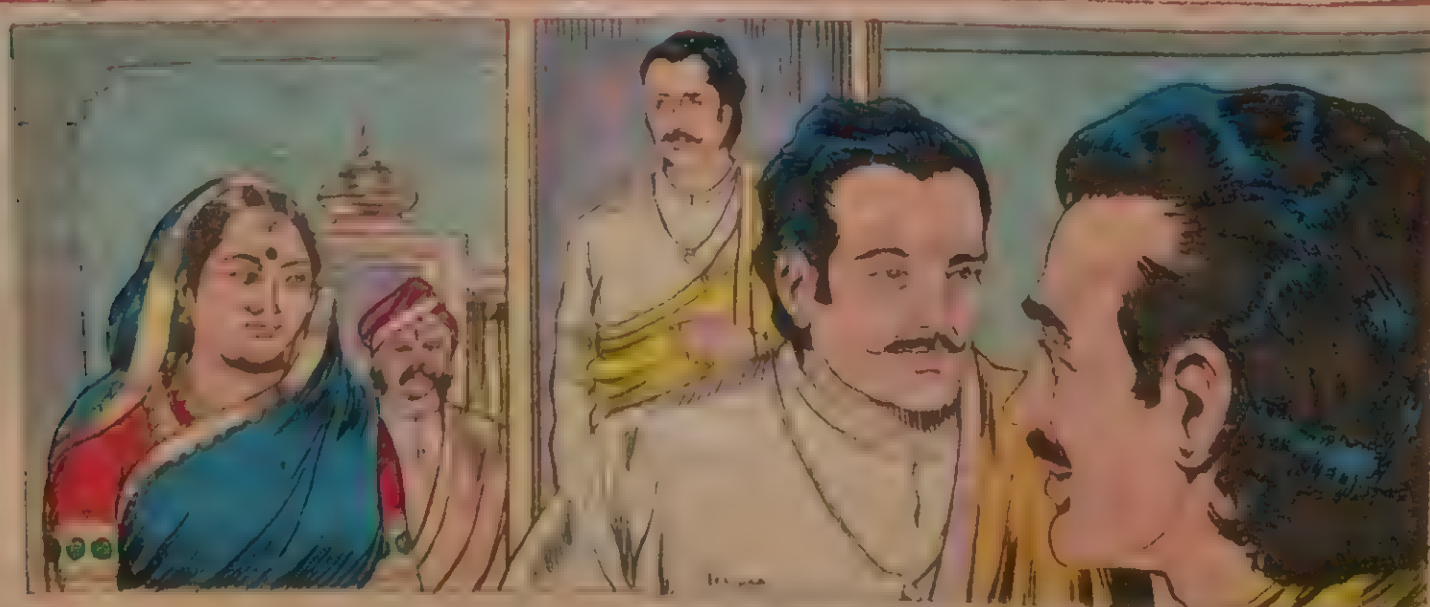
“ଆଜ୍ଞା ହଁ, ମୁଁ ଦେବାନ ସାହେବ ଓ ଗଣିକା ମଧ୍ୟ ଏ ଗଣି ଦେଖାଇଲୁ । ଆପଣ ଦେବାନଙ୍କ ମଜାମତ ହୁଏ ଜାଣି ପାରିବେ ।”

ଜମିଦାର ଦେବାନଙ୍କୁ ଡାକି ଚିତ୍ତି ଦେଖାଇ ତାଙ୍କର ଅଭିମତ ପଚାରିଲେ । ଦେବାନ କହିଲେ, “ଚିତ୍ତି ଭଲ ହୋଇଛି କୌଣସି ସୁନ୍ଦର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ପିତା, ପିତାମହଙ୍କର ଗଣଗୁଡ଼ିକ ସବୁରେ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ହେତେବ ଦେଖାଯାଏ । ଆପଣଙ୍କର ସେଇଟା ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତରେ ଆପଣ ରାଣାପ୍ରତାପଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଶମ୍ଭୀର ଲାଗନ୍ତି ।”

ତା’ପରେ ରାଣୀଙ୍କୁ ଡାକି ରାଜା ଚିତ୍ତି ଦେଖାଇ ତାଙ୍କର ଅଭିମତ ପଚାରିଲେ ରାଣୀ

କହିଲେ, “ତୁ ଜମିଦାର ଆପଣଙ୍କ ମତରେ ଏକା ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ କୌଣସି ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ ପିତାମହଙ୍କଠାରୁ ତମ ଜଣାପଡ଼ିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କିମ୍ଭୂଷ ଦୁଷ୍ଟକୁ ଦେଖିଲେ କେତେ ଅପେକ୍ଷା କରି କରୁଛୁ କରୁଛା, ମାଗ ।”

ଜମିଦାର ସେମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ହସି ହସି କହିଲେ, “ମୋ ପୁତ୍ର ଦେବାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ତି ଶମ୍ଭାସ ଯୋଗୁ ଏଠି ଦଶିକର ପ୍ରେମ ଓ ଅନୁରାଗ ଯୋଗୁ, ଦୁଇଟି ଚିତ୍ତିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ମୋ ପ୍ରତି କୌଣସି ସଭାବ ନ ରହିଥିବା କୃତ୍ରିମାସ ରାମୁକ ମତାମତହିଁ ନିର୍ଭୁଲ । ମୋ ଚିତ୍ତି ଜୀବନ୍ତ ଭାବରେ କରୁଥିବାରୁ ତମେ ନିଜର ମହାନତା ଦେଖାଇଛ । ତମେ ପଥାର୍ଥରେ ଜଣେ କୁଲୋ ଶିଳ୍ପୀ ।” ଏହିପରି ନାନା ଭାବରେ ଚିତ୍ତିକାରଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା ଗାନ କରି ରାଜା ତାଙ୍କୁ ପଥେଷ୍ଟ ପୁରସ୍କାର ଓ ଉପହାରମାନ ପ୍ରଦାନ କରି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇଲେ ।

ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ

ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ କହିଲା, “ପ୍ରଭାତ ତୋ
ଯୋଗୁ ଆଜି ମୁଁ ମୋର ଚରଣକୁ
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସହିତ ଲଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବି ।”
ତା’ପରେ ସେ ଶବ୍ଦ ଉଠାଇ ଲଢ଼ିବା
ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଉଗ୍ରବାନ
ନରସିଂହ ଏକ ପ୍ରଳୟ ଶକ୍ତିର ରୂପ ହୋଇ
ଦେଇ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁକୁ ହାତରେ ଉଠାଇ
ନେଲେ ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ଥିଲା ସ୍ୱାଧୀନ,
ଦିନ ନୁହେଁ କି ରାତି ନୁହେଁ । ଯେଉଁଠି
ନରସିଂହଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା ଓ ସେ
ସେଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥିବା ହିରଣ୍ୟକୁ
ଧରିଥିଲେ ତାହା ଥିଲା ଦୂରବନ୍ଧ, ଘର ନୁହେଁ
କି ବାହାର ନୁହେଁ । ସେ ତାକୁ ନିଜ ଜଂଘ
ଉପରେ ରଖିଲେ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ନୁହେଁ ।

ସେ ତା’କୁ ବିଦାରଣ କଲେ ନିଜ ନିଜ ଦ୍ୱାର
ତାହାକୁ ସଙ୍ଗେ ବା ନିଜର କୁହାଯାଇ
ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ କହିଲେ ବରଦାନର
ସମସ୍ତ ସର୍ବ ପୁରଣ କରିବି ଉଗ୍ରବାନ ନରସିଂହ
ତାକୁ ବିଦାରଣ କରି ବଧ କଲେ ।

ହିରଣ୍ୟକଶିପୁର ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖି ଅସୁରଙ୍କୁ
ନରସିଂହଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଆସିଲେ
ଓ ନିହତ ହେଲେ । ତାଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ
ଦେଖି ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେଲେ ।
ଏପରିକି ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେଲେ ।
ତାଙ୍କର ଦୂରରେ ଥିବା ହିରଣ୍ୟକୁ ମୃତ
କରିବାକୁ କହିଲେ । ପ୍ରଭାତର ସୂଚକରେ
ଉଗ୍ରବାନ ନିଜର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବା ପାଇଁ
ପୁଣି ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ରୂପ ଧାରଣ କଲେ । ତାଙ୍କର

ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ଟିକାକର ଅନ୍ୟେଷୁ-
ନ୍ନିୟା ଶେଷ କରି ନିଜେ ସ୍ୱତ୍ୟାପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ।
ଏଇପରି ଭାବରେ ଶ୍ରୀବତ୍ସଙ୍କ ଦ୍ୱାରପାଳ ଜୟ-
ବିଜୟଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଜନ୍ମ ସମାପ୍ତ ହେଲା ।

ଶ୍ରୀବତ୍ସଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ପ୍ରହ୍ଲାଦ
ସିଂହାସନରେ ବସିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ପୁଅ
ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ଯୋଗ୍ୟ ବୟସ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ
ସେ ତାକୁ ସିଂହାସନରେ ବସାଇ ଜଙ୍ଗଲକୁ
ତପସ୍ୟା କରିବାକୁ ଚାଲିଗଲେ । ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରଙ୍କ
ପରେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ବଳୀ ସିଂହାସନରେ
ବସିଲେ । ବଳୀ ପ୍ରଥମେ ନିଜ ଶତ୍ରୁ ବଳରେ
ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇ ନାମକ ଦେବତାଙ୍କର ଅଶ୍ୱକୁ
ଅଧିକାର କରି ଆଣିଲେ । ସେ ଅଶ୍ୱ

ଜଳ, ହଳ ଓ ଚକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ
କରିପାରୁଥିଲା ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳୀୟାନରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରତି
ଯେଉଁ ଅନ୍ୟାୟ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାର
ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ପାଇଁ ବଳୀ ଦେବତାମାନଙ୍କ
ସହୁତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ।
ଦେବତାମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ଦ୍ୱାର ଅଧିକ
ବଳବାନ୍ ହୋଇଥିଲେ ଓ ସାହସୀ ମଧ୍ୟ
ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଉତ୍ସାହର
ସହୁତ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ । ଦେବତା ଓ ବିଶ୍ୱସ୍ତ-
ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଘେର ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ଓ
ବିଶ୍ୱସ୍ତମାନେ ହାରିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଗୁରୁ
ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁଂଜୟଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ବଳରେ ସବୁ
ମୃତ ବିଶ୍ୱସ୍ତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ ।

ତା'ପରେ ବଳୀ ବିଶ୍ୱସ୍ତସେନାକୁ ସ୍ୱଗତିତ
କରି ପୁଣି ଦିଗ୍‌ବିଜୟରେ ବାହାରିଲେ ।
ଏଥର କିନ୍ତୁ ସେ ଜିତିଲେ ଓ ତାଙ୍କର
ସ୍ୱତ୍ୟାବିସ୍ତାର କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ସେ
ନିଜକୁ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବୋଲାଇଲେ । ଶୁକ୍ରା-
ଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ସହାୟତାରେ ସେ ଏକଶତ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ କରାଇଲେ ।

ତା'ପରେ ବଳୀ ଆହୁରି କ୍ଷୁଦ୍ରାଳୀ ହୋଇ
ପୁର୍ଣ୍ଣ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ତାଙ୍କର ଆକ୍ରମଣରେ
ଦେବତାମାନେ ହିରଣ୍ୟ ହୋଇ କିଏ କୁଆଡ଼େ
ଗୁଲିଗଲେ । ଯେଉଁ କେତେକ ଦେବତା ଓ
ଦିବ୍‌ପାଳମାନେ ଥିଲେ ସେମାନେ ବାହାହୋଇ

କଥା ଶୁଣି ହସି ହସି କହିଲେ, “ଆପଣ ଶୌର୍ଯ୍ୟ ଓ ପରାକ୍ରମ କଥା ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଛନ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରେରଣା ଆଉ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ତ? କାରଣ ଏବେ ଯଜ୍ଞ ପାଇଁ ମୁଁ ଦାକ୍ଷିତ, ତେଣୁ ଯୁଦ୍ଧର ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ ଉଠୁନାହିଁ ।”

ବଳୀକ କଥା ଶୁଣି ବାମନ କହିଲେ, “ଯୁଦ୍ଧ କଥା ନୁହେଁ ମୁଁ ଆସିଛି ଦାନବର ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବଳୀକଠାରୁ ଦାନ ନେବାକୁ ।”

“ଓ ଦାନ? ଯାହା ଇଚ୍ଛା ମାଗନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେବ; କଥା ଦେଉଛି ।” ବଳୀ କହିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଜାଣିଗଲେଣି ବଳୀର ଭବିଷ୍ୟତ ଘଟଣା । ତେଣୁ ସେ

ବଳୀକୁ ନିଜତରଫୁ ଡାକିନେଇ ବୁଝାଇ କହିଲେ, “ଏ ଯେଉଁ ବାମନକୁ ଦେଖୁଛ, ସେ ସାକ୍ଷାତ୍ ବିଷ୍ଣୁ । ସେ ତୁମର ସବସ୍ତୁ ଲୁଚି ନେବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତମେ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦାନ ଦିଅନାହିଁ ।” ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବଳୀ କହିଲେ, “ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ସେ ବିଷ୍ଣୁ ତେବେ ତା’ଠାରୁ ଆଉ ସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ କ’ଣ ହୋଇପାରେ? ତା’ପରେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କଥା ଦେଇ ଫେରାଇବା କିପରି?”

“ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ସବୁ କିଛି କରାଯାଇ ପାରେ ।” ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ କହିଲେ ।

“ଯାହା ହେଉ ପଛେ ମୁଁ କଥା ଦେଇ ଫେରାଇବି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜାଙ୍କ ପରି ଯଶ ପାଇଁ ମୁଁ ଦାନ କରୁନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋର ଭୟ କାହାପାଇଁ?” ବଳୀ କହିଲେ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ ହୋଧରେ ଅଧର ହୋଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ତୁମର ଗୁରୁ ବୋଲି ସେହି ଅଧିକାରରେ କହିଲି । ଆଉ ତମେ ଗୁରୁ ବାକ୍ୟକୁ ଧିକ୍କାର କରୁଛ? ମନେରଖ ତମେ ତୁମର ସବସ୍ତୁ ହରାଇବାକୁ ଯାଉଛ ।”

ବଳୀ ନମ୍ର ହୋଇ କହିଲେ, “ଗୁରୁଦେବ ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଅପଯଶ ପାଇଁ ଡରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସୁଖଦୁଃଖକୁ ସମାନ ରୂପରେ ଦେଖି ଦାନ ଦେଉଛି । ଯଦି ଆପଣ ମୋ ଉପରେ ଅଭିଶାପ ଦେଉଛନ୍ତି, ତେବେ ମୁଁ ତାକୁ ବରଦାନ ରୂପରେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ।”

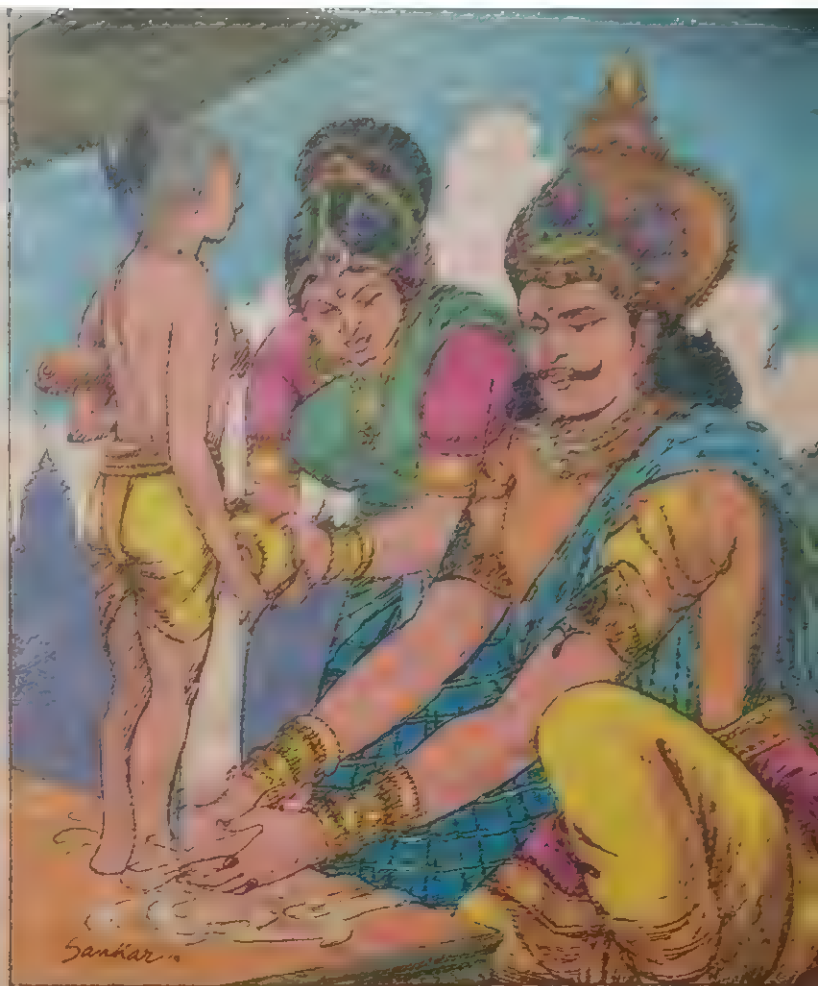
ବଳୀ ବାମନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ଦେଖି ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି କହିଲେ, “ହେ ଦାନବଗଜ, ଦେଖ ସ୍ୱୟଂ ବିଷ୍ଣୁ ହିଁ ବାମନ ରୂପରେ ଆସିଛନ୍ତି । ତମେ ସେ ଏତେ ପରିଶ୍ରମ କରି ତନାପୁର ଜୟ କରିଥିଲ ସେ ସବୁକୁ ସେ ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଜୟ କରିନେବେ । ତେଣୁ ତୁମେ ସାବଧାନ ରୁହ ।”

ବଳୀ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, “ଏ ଶରୀର ନଶ୍ୱର, ଆଉ ସେ ଶରୀରର ଶ୍ରମ ବି ନଶ୍ୱର । ତେଣୁ ସେଥିପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତା କାହିଁକି?”

ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ କହିଲେ, “ତୁମର ପତ୍ନୀ-ଜୟରେ ତୁମର ବିନାଶ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମଗ୍ର ଦାନବକୁଳ ବିନାଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।”

“ସେ କଥା ସତ । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଦାନବ-ଗଜା ଧର୍ମ ଓ ନ୍ୟାୟ ନେଇ ରାଜ୍ୟଶାସନ କରୁଥିଲ ଓ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଦାନ ଦେଇ ଧ୍ୟାନପ୍ରାପ୍ତ ହେଲ—ଏଇ ଯଶ ତ ଚରକାଳ ପାଇଁ ରହିବ ।” ବଳୀ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ତା’ପରେ ବଳୀ ବାମନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ; ତାଙ୍କର ଧର୍ମପତ୍ନୀ ବିନ୍ଦ୍ୟାବଳୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକଳସରେ ପାଣି ନେଇ ବାମନଙ୍କର ପାଦ ପ୍ରକ୍ଷାଳନ କଲେ । ସେ ଜଳ ଅତିକ୍ରମିତରେ ବଳୀ ନିଜ ମଥାରେ ନେଇ ସିଞ୍ଚିଲେ ଓ କହିଲେ, “ହେ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମୋର ପୁତ୍ର ଚପସ୍ୟା ଓ ଭାଗ୍ୟ ଯୋଗୁ ଆଜି ଆପଣ ଏଠାରେ ପାଦ ଦେଇଛନ୍ତି ଆପଣ ଯାହା

ଗୃହାନ୍ତ ମାଗି ନିଅନ୍ତୁ । ରତ୍ନ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ମହଲ, ଦାସଦାସୀ, ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ, ହାତୀ, ଘୋଡ଼ା, କ୍ଷେତ୍ର, ସାମ୍ରାଜ୍ୟ, ଯାହା ଗୃହରେ ତାହା ନେବେ । ଏପରିକି ମୋର ଶେର ଗୃହରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତାହା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।”

“ମହାବଳୀ, ମୁଁ ଜାଣେ ତୁମେ ସତ୍ୟବାଦୀ ଯାହା କହିଛ ସବୁ ଦେବ; କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ମୁଁ ନେଇ କରବ କ’ଣ? ମୁଁ ଦରିଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଗୃହେ କେବଳ ତନିପାଦ ମେଦନା । ସେଇତକି ମୋ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ।” ବାମନ କହିଲେ ।

“ଏଇ ମାତ୍ର ଆପଣଙ୍କର ଭିକା । କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ନେବେ କୁହନ୍ତୁ ମୁଁ ଦେଇ

ଦେବ ।” ଏକଥା କହି ବଳୀ ଦାନ ପାଇଁ ଗଡ଼ୁରୁ ପାଣି ଟେକିଲେ । ସେତେବେଳେ ଗଡ଼ୁର ନଳୀ ମଧ୍ୟରୁ ପାଣି ବାହାରିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଶୁକ୍ରାଶୁରୀ ସେଠାରେ ଏକ ମସିକା ରୂପରେ ପାଣିର ଦ୍ଵାର ବନ୍ଦ କରି ବସିଥା’ନ୍ତି । ଏକଥା ବାମନ ଜାଣିପାରି ଗୋଟିଏ କୁଶରେ ପାଣିର ମୁହଁ ଖୋଲିଦେଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଶୁକ୍ରାଶୁରୀଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଡ଼ାଏ ଅନ୍ଧ ।

ତା’ପରେ ଶୁକ୍ରାଶୁରୀ ସେହି ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଦାନ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବଧାନ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବଳୀ କହିଲେ, “ଏବେ ଆପଣଙ୍କର ଭନିପାଦ ଜମି ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ବାଛି ନିଅନ୍ତୁ ।”

ବାମନ ଅଳ୍ପ ଦୂର ସେହିଠାରେହିଁ ଠିଆ ହୋଇଥା’ନ୍ତି । ଆଉ ତାଙ୍କର ଚାହେଁର ହମଣ ବୁଦ୍ଧି ହେଉଥାଏ । ପୃଥିବୀ ଆକାଶ ବ୍ୟାପୀ ତାହା ବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ଚାଲିଲା । ବାମନ ବଶୁରୂପ ଧାରଣ କଲେ । ଗୋଟିଏ ପାଦ ତାଙ୍କର ସାର ପୃଥିବୀକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ କରିଥିଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ପାଦ ଆକାଶକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ କରି ରହିଲା । ଯେତେବେଳେ ବ୍ରହ୍ମା ଓ ଅନ୍ୟ ଦେବତାମାନେ ତାଙ୍କ ପାଦରେ ଛଳ ଡାକି ଅଭିଷିକ୍ତ କଲେ । ଛଳ ନିକରୁ ନିର୍ଗତ ଜଳ ଆକାଶରୁ ଗୁଡ଼େ ଉପହସ୍ତ ହେଲା ।

ସେତେବେଳେ ହିନ୍ଦୁମାନ ବାମନ ବଳୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ହେ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବଳୀ, କୁହ ମୋର ଦୁଃଖପାଦ କେଉଁଠି ରହିବ ?”

ବଳୀ ଦେଖିଲେ ବାମନଙ୍କର ନାଭିପଦ୍ମରୁ ବାହାରିଛି ଅଳ୍ପତ୍ର ଏକ ପାଦ । ସେତେବେଳେ ବଳୀ ଅଶ୍ରୁମୟ ବାମନଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ମଥାନତ କରି କହିଲେ, “ହେ ହିନ୍ଦୁମାନ ବିଷ୍ଣୁ, ନିଅନ୍ତୁ ମୋର ଚିର ଉପରେହିଁ ଆପଣଙ୍କର ଦୁଃଖ ପଦ୍ମର ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତୁ ।”

ବାମନ ବଶୁରୂପ ସମ୍ବରଣ କରି ସ୍ଵାଭବିକ ରୂପ ଧାରଣ କଲେ ଓ ବଳୀଙ୍କ ମସ୍ତକ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ପାଦ ସ୍ଥାପନ କରି କହିଲେ, “ହେ ବଳୀ, ସାର ପୃଥିବୀ ଓ ସାର ଆକାଶକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ କରିଥିବା ମୋର ପାଦ ତୁମର ସମସ୍ତ ମସ୍ତକକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ କରି ପଡୁନି ।”

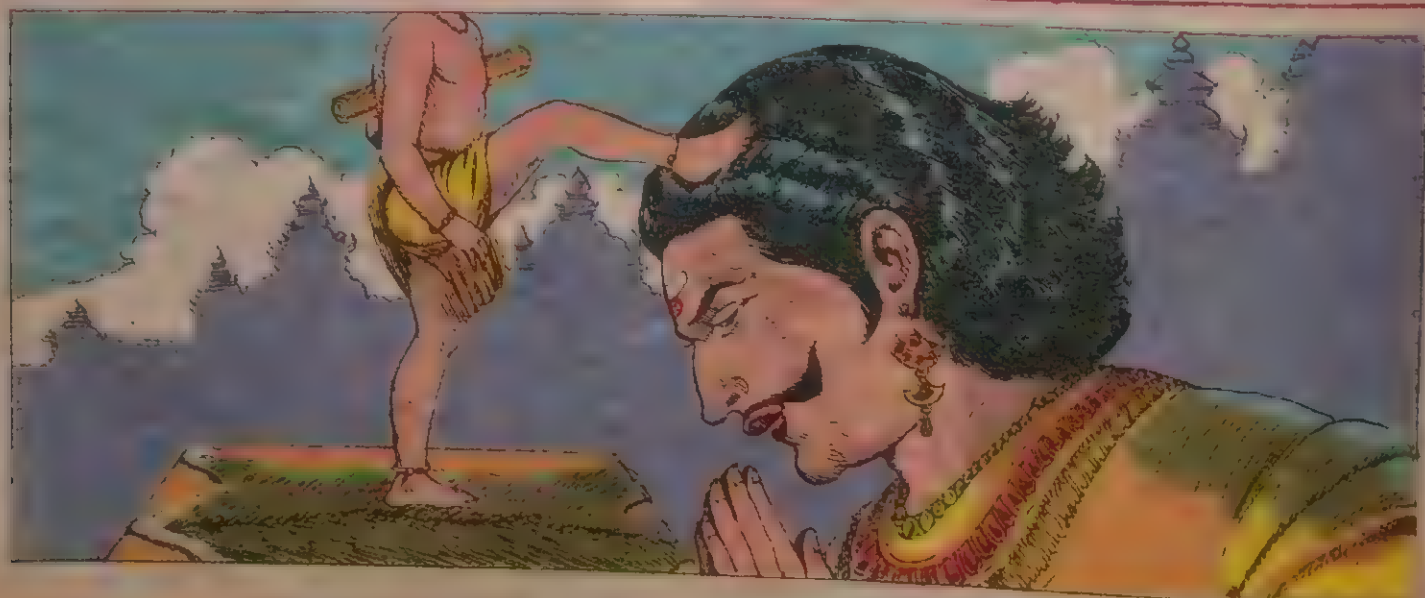
ସେତିକିବେଳେ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ଆସି କହିଲେ,
“ଭଗବାନ, ମୋର ଏ ଜାତି ଆପଣଙ୍କର
ଚିତ୍ତ ନୁହେଁ । ତା’ ଉପରେ ଆପଣ କୃପା
କରନ୍ତୁ ।”

ବଳୀକ ପତ୍ନୀ ବନ୍ଧ୍ୟାବଳୀ କୃତାଞ୍ଜଳୀ
ପୁଅରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରି କହିଲେ,
“ହେ ଭଗବାନ, ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର କୌଣସି
ସ୍ୱପ୍ନରେ ଯେପରି ଅମଙ୍ଗଳ ନ ହେଉ ।
ଏତିକି ଆପଣ ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଉପରେ
ଅନୁଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ ।”

ବାମନ କହିଲେ, “ହେ କଲ୍ୟାଣମୟୀ,
ତୁମ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଅମଙ୍ଗଳ କରିବାର ଶକ୍ତି ଏ
ସଂସାରର ପୃଥିବୀରେ ବା ସ୍ୱର୍ଗରେ କାହାର
ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତ ମୁଁ ଭକ୍ତାସ ହୋଇ
ତାଙ୍କଠାରୁ ଦାନ ଗ୍ରହଣ କଲି । ତାଙ୍କର
ଧର୍ମବଳ ଅସୀମ ।” ପୁଣି ପ୍ରହ୍ଲାଦଙ୍କୁ ଗୃହିଁ
ସେ କହିଲେ, “ବଳୀ ମୋର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟ
ମୁଁ ତାଙ୍କର ସବୁ ଦିଗରୁହିଁ ମଙ୍ଗଳ କରିବି ।”

ଏକଥା କହି ସେ ତାଙ୍କର ସପ୍ତର୍ଷି ଜଳ ସମ୍ପତ୍ତି
ବିଷ୍ଣୁରୂପ ଧାରଣ କଲେ ।

ଭଗବାନ କହିଲେ, “ହେ ବଳୀ, ଦାନ
ଓ ଧର୍ମରେ ତୁମର ସମକ୍ଷ କେହି ନାହିଁ ଓ
କେହି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ମଧ୍ୟ । ଆଦର୍ଶ
ଶାସନ କଳ୍ପସୁବା ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ତୁମେହିଁ ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ । ମୁଁ
ତୁମକୁ ପାତାଳକୁ ପଠାଇ ଦେଉଛି ।
ପାତାଳସୁନ୍ଦର ଅରପତ ହୋଇ ଝେଠାରେ
ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଖରେ କାଳଯାପନ କର । ତୁମର
ସମଗ୍ର ପରିବାର ସେଇଠାରେ ରହିବେ ।
ଆଜିଠାରୁ ମୋର ଆଶିର୍ବାଦରେ ତୁମେ
ଚରଜୀବ ହୋଇ ରହିଲୁ । ମୁଁ ଏଇ ଅବ-
ତାରରେ ଯେପରି ଦଣ୍ଡଧାରଣ କରିଥିଲି
ସେହିପରି ଦଣ୍ଡଧାରଣ କରି ତୁମର ଦ୍ୱାରପାଳ
ହୋଇ ତୁମକୁ ଜଗି ରହିଥିବି ଓ ତୁମକୁ ସର୍ବଦା
ରକ୍ଷାକରୁଥିବି ।” ଏକଥା କହି ବାମନାବତାର
ହି ବିଚ୍ଛେଦ ବିଷ୍ଣୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ ।

ସନ୍ଦେହ ମୋଚନ

ଜାଣେ ରଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମନକୁ
ଭନୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଆସିଲା : କାହା ପରାମର୍ଶରେ
କାମ କରିବା ଉଚିତ ? ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟ
କେତେବେଳେ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ?
ପ୍ରକୃତ ଧର୍ମ କଣ ?

ରଜା ଘୋଷଣା କଲେ କି ଯିଏ ଏସବୁ
ପ୍ରଶ୍ନର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଦେଇପାରିବ,
ସିଏ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ।

ରଜାଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ମୋଚନ କରିବା
ନିମନ୍ତେ ଅନେକ ପଣ୍ଡିତ ଚାଲି ଆସିଲେ ।
ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଅନେକ କହିଲେ,
“ମହାରାଜ, ଆପଣ ଯଦି ମୋ ପରାମର୍ଶରେ
କାମ କରିବେ—ତେବେ ଭଲ ହେବ ।” ଆଉ
କେହି ଦେଶ ବିଦେଶର ବିଶିଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନୀ ଗୁଣୀଙ୍କ
ନାମ କହିଲେ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଅଧିକାଂଶ
ପଣ୍ଡିତ ପାଞ୍ଜି ଦେଖିବାର ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ।
କେତେଜଣ କହିଲେ, “ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ
ସକାଶେ ଭଲ ପ୍ରକାର ଗଣନା ଆବଶ୍ୟକ ।
ମୁଁ ସେ କାମ କରିପାରେ ।”

ତୃତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଯିଏ ଯେଉଁ
ଧର୍ମମତରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେ, ରଜା ସେହି
ଧର୍ମମତ ଅନୁସାରେ କାମ କରିବା ଉଚିତ
ବୋଲି ପରାମର୍ଶ ଦିଆଗଲା ।

ରଜା କାହାରି ଉତ୍ତରରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ
ହେଲେ ନାହିଁ । ରଜଧାନୀ ବାହାରେ
ଗୋଟାଏ ବଣ ଭିତରେ ଜଣେ ସାଧୁ ରହୁ-
ଥିଲେ । ରଜା ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅନେକ
ଦିନ ଧରି ଅନେକ କଥା ଶୁଣିଥିଲେ । ସେ
ସାଧୁ ନିଜ ଆଶ୍ରମ ବାହାରକୁ କେବେ ଯାଉ

ନଥିଲେ । ପୁଣି କେହି ଲୋକ ଆସିବାର
ଦେଖାଇ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ ଆସିବାକୁ ତ
ସେ ପସନ୍ଦ କରୁ ନଥିଲେ ।

ରଜା କହେ ଯଦିଓ ଲୋକର
ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି କେତେକଟି କିନ୍ତୁ କେତେ-
ରଖିକୁ ଧରି ବଣ ଭିତରେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଦେହରଖିକୁ ଆଶ୍ରମ ଆଗରେ ଛୁଡ଼ି କହିଲେ
ସେମାନେ ଯେପରି କୌଣସି ମତେ ଆଶ୍ରମ
ଭିତରେ ପଶିବେ ନାହିଁ ।

ରଜା ଭିତରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ସାଧୁ
ମାଟି ତାଡ଼ୁଛନ୍ତି । ରଜା ତାକୁ ଅଭିବାଦନ

କରି କହିଲେ, “ମହାଭଗ ! ମୋର ଭନୋଟି
ପ୍ରଶ୍ନ ଅଛି । ଉପଯୁକ୍ତ ପରାମର୍ଶଦାତା କିଏ ?
କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ
କିପରି ନିରୂପଣ କରିହେବ ? ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧର୍ମ
କଣ ?”

ସାଧୁ କିଛି ନ କହି ମାଟି ତାଡ଼ି ରୁଲିଲେ ।
ରଜା ତାଙ୍କ ହାତରୁ ଶାବଳଟି ନେଇ ନିଜେ
ମାଟି ଦିଶିଲେ ଓ ଘରୋକ ପରେ ପୁଣି
ତ୍ରିଭୁଜକ ଉତ୍ଥାପନ କଲେ । ତଥାପି ସାଧୁ
କିଛି ନ କହିବାରୁ ରଜା ମାଟି ହାଣି ରୁଲିଲେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିଲା । କାମ ବ ଶେଷ
ହେଲା । ରଜା ବସିପଡ଼ି କହିଲେ, “ମହା-
ଭଗ ! ସତର ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମିଳୁ !”

ସାଧୁ ହେଉଛୁ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ଆନଇ
କହିଲେ, “କିଏ ଜଣେ ଆସୁଛି !”

ରଜା ଚାଲି ଯେଉଁଠି, କଣେ ଲୋକ
ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ମୁହଁ କିକୁତ କରି ଦୌଡ଼ି
ଆସୁଛି । ସେ ରଜା ଓ ସାଧୁଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ ଆସି
ତଳେ ପଡ଼ିଲେ । ରଜା ଦେଖିଲେ, ତା
ପେଟରେ ଗୋଟାଏ ସନ୍ଧ୍ୟା ଛତା; ରଜା ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ଛତା ଧୋଇ ଦେଇ ଗୋଟାଏ ଔଷଧ
ଗଛର ପତ୍ର ଛେଦି ଛତାରେ ଲଗାଇ ଦେଲେ
ଓ ପଟି ବାନ୍ଧି ଦେଲେ । ତା’ପରେ ଲୋକଟି

ଉପରେ ପାଣି ଯିବ ତା' ଚେତା ଫେରାଇଲେ
ଓ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ସମୟ
ପରେ ତାକୁ ଧରି ଧରି ଗୋଟାଏ କୁଡ଼ିଆ
ଭିତରକୁ ନେଇଯାଇ ଶୁଆଇଦେଲେ ।

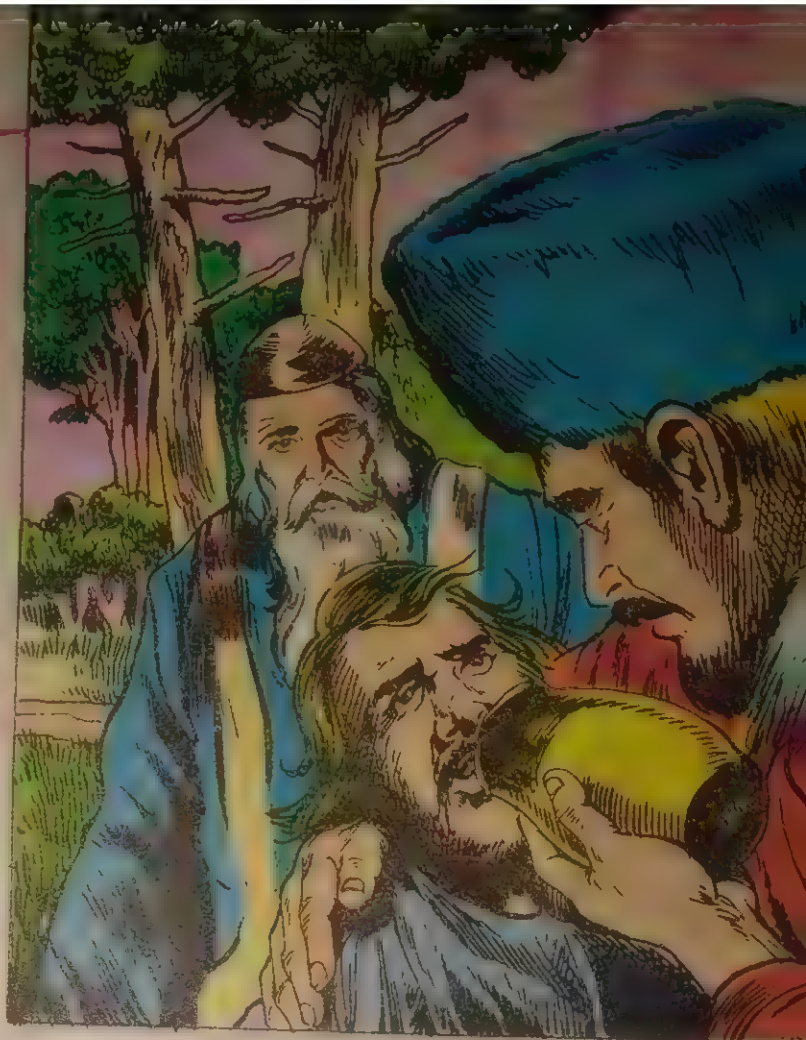
ରାତିଟି ରାଜା ସାଧୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ
କଟାଇଲେ । ସକାଳେ ଲୋକଟିର ଅବସ୍ଥା
ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ପାଖ କୁଡ଼ିଆ ଭିତରେ
ପଶିଯିବା ମାତ୍ରେ ଲୋକଟି ରାଜାଙ୍କ ପାଦତଳେ
ଲୋଟିଯାଇ କହିଲା, “ମହାରାଜ, ମୋତେ
କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।”

ରାଜା ତମକ ପଡ଼ିଲେ । କାରଣ ସେ
ସାଧାରଣ ପୋଷାକରେ ଥିବା ଯୋଗୁ ତାଙ୍କୁ
କେହି ଚିହ୍ନିବା କଥା ନୁହେଁ ।

“ତମେ କିଏ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ଦୁର୍ଜୟ ଫିଡ଼ !”

ଲୋକଟିର ଉତ୍ତର ଶୁଣି ରାଜା ସୁଖି ତମକ
ଉଠିଲେ । ଦୁର୍ଜୟ ଫିଡ଼ର ପିତା ରାଜାଙ୍କ
ବାପାଙ୍କର ଶତ୍ରୁ ଥିଲା ଓ ପୂର୍ବ ରାଜାଙ୍କ
ହାତରେ ମରିଥିଲା । ଦୁର୍ଜୟ ଫିଡ଼ ବା ରାଜାଙ୍କ
ପରମ ଶତ୍ରୁ । ସେ ଲୁଚି ଲୁଚି ରହି ଅନେକ
ଦିନରୁ ରାଜାଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା ।
ରାଜା ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ଆଶ୍ରମ ଆସିଛନ୍ତି ଜାଣି
ସେ ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧା ମୂଳରେ ଲୁଚି ରହି

ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଡାର ଯୋଗୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ
ସେଠି ଲୁଚି ରହିଥିବା ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ
ଗୁପ୍ତଚର ତା'ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝିପାରି ତା'କୁ
ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଡାର ମାରିଲା । ରାଜାଙ୍କ ଦେହ-
ରକ୍ଷୀମାନେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ କାବୁ କରିନେଇ ମାରି
ପକାଇଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଧନୁ ଡାର ଗୁଡ଼ି
ଆଶ୍ରମ ଭିତରକୁ ପଳାଇ ଆସିଲା । ରାଜାଙ୍କ
ନିଷେଧ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ଦେହରକ୍ଷୀ ଓ
ଗୁପ୍ତଚରମାନେ ଭିତରକୁ ଆସି ପାରିଲେ
ନାହିଁ ।

“ମହାରାଜ ! ଆପଣ ଠିକ୍ ସମୟରେ

ଔଷଧ ଓ ପାଣି ଦେଇ ନଥିଲେ ମୁଁ ମରି-
ଯାଇଥାନ୍ତୁ । ଏଣିକି ଆପଣ ଅନୁମତି ଦେଲେ
ଆଜ୍ଞାବନ ଆପଣଙ୍କ ସେବାରେ ରହିବି ।”
ଦୁର୍ଜୟ ସିଂହ କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା, ଆଗେ ରାଜବୈଦ୍ୟ
ତୁମର ଚିକିତ୍ସା କରି ତମକୁ ଭଲ କରନ୍ତୁ ।”
ରାଜା କହିଲେ ।

ରାଜା ଏହାପରେ ଯାଇ ସାଧୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ
କରି କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଏଥର ଚାଲିଲ ।
ମୋ ପ୍ରଶ୍ନ ସବୁର ଉତ୍ତର କ’ଣ ତେବେ
ମିଳିବ ନାହିଁ ?”

“ତମେ କ’ଣ ଏ ଯାଏ ସେସବୁ ଉତ୍ତର
ପାଇ ନାହିଁ ?” ସାଧୁ ପଚାରିଲେ । ରାଜା
ବହୁତ ହୋଇ ଅନାଇବାରୁ ସାଧୁ ପଚାରିଲେ
“ଆଜ୍ଞା, ତମକୁ ମୋ ହାତରୁ ଶାବଳ ନେଇ
ମାଟି ତାଡ଼ିବାକୁ ଓ ଦୁର୍ଜୟ ସିଂହର ଶୁଣୁଣା

କରିବାକୁ କିଏ ପରାମର୍ଶ ଦେଲା ?” ରାଜା
ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୋ ବବେକ ।”
“ଅତଏବ ବବେକହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରାମର୍ଶଦାତା ।
ଆଜ୍ଞା, ତମେ ଯେତେବେଳେ ଶାବଳ ନେଇ
କାମ ଆରମ୍ଭ କଲ ଓ ଯେତେବେଳେ
ଲୋକଟିକୁ ଔଷଧ ଦେଲ, ସେତେବେଳେ
ସେସବୁ ନକରି ପରେ କଲେ ଚଳିଥାନ୍ତା
କି ?” ରାଜା କହିଲେ, “ନା ।” “ବେଶ୍,
ଅତଏବ ବର୍ତ୍ତମାନ ହିଁ କାମ ଆରମ୍ଭର ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ସମୟ । ଆଜ୍ଞା, ଦୁର୍ଜୟ ସିଂହ ଭଲ ପ୍ରବଳ
ଶସ୍ତ୍ରକୁ କ’ଣ ମିଶରେ ପରିଣତ କଲା ?”
ସାଧୁ ପଚାରିଲେ । “ମୋର ସେବା ଓ
ସହାନୁଭୂତି ।” ରାଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।
“ଅତଏବ ସେବା ଓ ସହାନୁଭୂତିହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ଧର୍ମ ।” ସାଧୁ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ।

ରାଜା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଲେଉଟି ଗଲେ ।

ଅସାଧାରଣ !

ଶମ୍ଭୁଦାସ ତାଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳରେ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ବୈଦ୍ୟ ହୋଇଥିବାବେଳେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ଦିନେ ଶୀତ ଋତୁ ଅଧରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଘର ଲୋକ ଆସି ତାଙ୍କୁ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ଜମିଦାରଙ୍କ ଶ୍ଵଶୁର ରୁଲି ଆସିଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଚାଲନ୍ତୁ ।”

ଶମ୍ଭୁଦାସ ନିଜେ ସୁସ୍ଥ ବୋଧ କରୁ ନଥିଲେ । ପୁଣି ଶୁଣି ଶୀତ ପଡ଼ିଥାଏ । ତଥାପି ସେ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦାଣ୍ଡକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ, ଜମିଦାର ଗାଡ଼ି ପଠାଇ ନାହାନ୍ତି ।

“ଆଜ୍ଞା, ଡରଡରରେ ଜମିଦାର ସାହେବ ସେ କଥା ଭୁଲିଯାଇଛନ୍ତି ।” ତାଙ୍କବାକୁ ଆସିଥିବା ଲୋକ କହିଲା ।

ସେଠାରୁ ଶମ୍ଭୁଦାସ ଚାଲି ଚାଲି ଏକ ମାଜଲ ବାଟ ଗଲେ ଓ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଶ୍ଵଶୁରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ବରୁଥିଲା । ବୈଦ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରି ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ରହିଲେ ।

“କ’ଣ ଆଜ୍ଞା, ଇଏ ସାଧାରଣ ନା ଅସାଧାରଣ କିଛି ?” ଜମିଦାର ପଚାରିଲେ ।

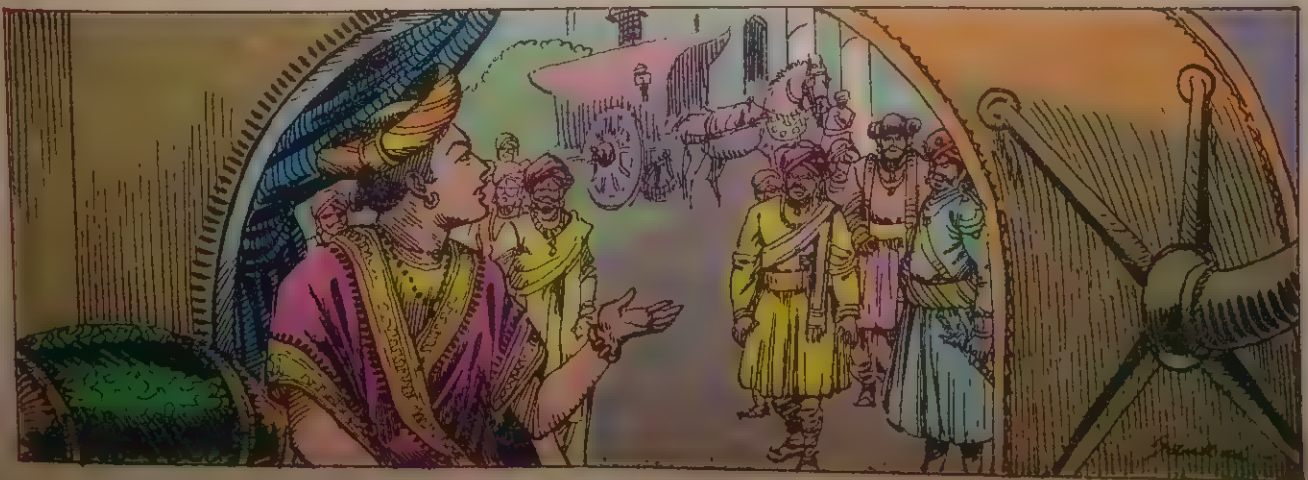
“ଅସାଧାରଣ ।” ବୈଦ୍ୟ କହିଲେ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜମିଦାର ଶାଶୁ ଓ ଶଳାମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କବାକୁ ଲୋକ ପଠାଇଲେ ।

ବୈଦ୍ୟ ଜମିଦାରଙ୍କ ସବାଣ ଭିତରେ ପଶି କହିଲେ, “ଏଥର ମୁଁ ଚାଲିଲି । ଔଷଧ ପୁଡ଼ିଆ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ଵଶୁରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପାଖରେ ଅଛି ।”

“ଆପଣ ପରା କହିଲେ ଏହା ଅସାଧାରଣ ଅବସ୍ଥା ? ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି କିପରି ?” ଜମିଦାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“ଅସାଧାରଣ ହୋଇ ନଥିଲେ ଆପଣ ଋତୁ ଅଧରେ ମୋତେ ଡକାଇଥାନ୍ତେ ? ଶ୍ଵେତ ସାଧାରଣ, କିନ୍ତୁ ଶ୍ଵେତୀ ଅସାଧାରଣ !” ଏହା କହି ବୈଦ୍ୟ ଚାଲିଗଲେ ।

Anil Kumar Panigrahy

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପୁରସ୍କୃତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୮୩ ସୁଦ୍ଧାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

- * ଉଭୟ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଦୁଇ ଟଙ୍କା ଧାର୍ଯ୍ୟରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ ।
- * ଅଗଷ୍ଟ ୧୦ ପୂର୍ବକ ପରିଚୟୋକ୍ତି ପହଞ୍ଚିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- * ସର୍ବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ପାଇଁ ଟ. ୫୦.୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
- * ପରିଚୟୋକ୍ତି ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ (ସେଥିରେ ଅନ୍ୟ କଥା ରହିବା ଅନୁଚିତ) ଜନ୍ମ ମାସ ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗ୍ସ, ମାଡ୍ରାସ-୬୦୦୦୧୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଜୁନ୍ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚିତ୍ର : ଭୋଗ କରୁଥିବେ ବଜାଇ ଘଣ୍ଟି

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚିତ୍ର : କାନ୍ଦନା ରୁ, ଭୋଗ ଖାଇବା ବାଣ୍ଟି !

ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ : ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ମିଶ୍ର, ଗରଦପୁର, ଭଦ୍ରକ ।

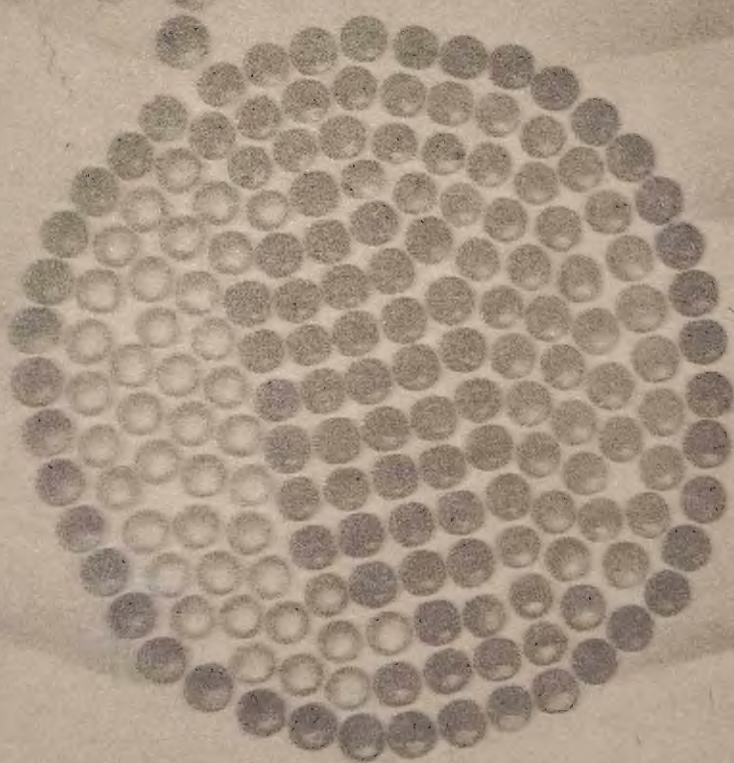
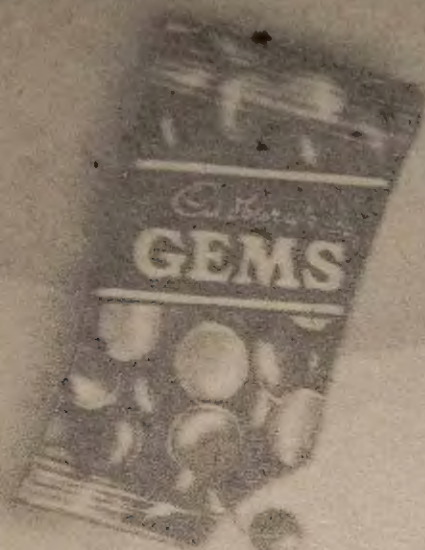
ବିଜୟୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

Printed by B. V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., and Published by B. VISWANATHA REDDI for CHANDAMAMA CHILDREN'S TRUST FUND (Prop. of Chandamama Publications) 188, Arcot Road, Madras-600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adopting them in any manner will be dealt with according to law

ଧୁମାଧୁମ ବଲ ଖେଳର ଧୁମ
ଆଜି ଛୁଟିର ଦିନ
ଖାଇବା ପାଇଁ ଜେମ୍ସ ମଜାଦାର
ଆମ ମନ ଛନଛନ !

ଜେମ୍ସ ସବୁରି ପ୍ରିୟ-
ତା ପାଇଁ ଆଜି ସମସ୍ତେ ସମୟ !

କ୍ୟାଟବରିଜ

ଚକୋଲେଟ୍ସ

କ୍ୟାଟବରିଜ ଜେମ୍ସ ଏବେ ବଢ଼ିଆ, ମିଠା ମିଠା ସମୟ ଭାଲିଆ !

ରାଜ୍ୟ ବିଜା

ବୁଢ଼ାରେ ପେଣ୍ଟ କରୁଛି

ରଜୁ କନା ବ୍ରଣରେ ପେଣ୍ଟ କରୁଛି ।

ରଜୁ ପିଲାଟାର ବାଗସାଗ
କିଛି ନ ଥିଲା ।

ଅବଶ୍ୟ ପେଣ୍ଟ କରିବାକୁ ସେ
ରଜ ପାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ
ତାଟିଆରୁ ପାଣି ଲୁହ ହୋଇ
ଯାଇଥିଲା, ଚଟାଣରେ ରଙ୍ଗ ନେସି
ହୋଇ ଯାଇଥିଲା, ତାର ହାତ ଓ
କାମାଠଟା ଗରମ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

କେଉଁ 'ମା' ଏ ସବୁ ସହ୍ୟ କରିବେ ?
“ଏଣିକି ଆଉ ପେଣ୍ଟ କରିବାର ଦରକାର
ନାହିଁ” ତାର ମା ତାକୁ କହିଦେଲେ ।
ମୋହନ ରଜୁ ସାଇଁ ଭାରି ଦୁଃଖିତ ହେଲା ।
ସେ ରଜୁକୁ ତାର ଅଏଲ ପେଣ୍ଟଲ
ବକ୍ସ ଦେଖେଇଲା ।

ପାଣିର ଦରକାର ନାହିଁ, ବ୍ରଣର ଦରକାର
ନାହିଁ, ପାଣି ଲୁହ ହେବ ନାହିଁ
କି ରଙ୍ଗ ନେସି ହେବ ନାହିଁ ।

ଭାରି ସୁବିଧା—ବକ୍ସରୁ ପେଣ୍ଟଲ
କାଢ଼ି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଡ୍ରଇଙ୍ଗ
କରିଦେବ—ଆଉ ରଙ୍ଗ ଯାହା
ଚାହୁଁବ, ନାନା ପ୍ରକାରର ।

ପ୍ୟାରଟି ଗ୍ରୀନ, ଲବଙ୍ଗର ଅରେଞ୍ଜ,
ପିଙ୍କ୍ ବ୍ଲୁ, ସନପ୍ଲୁଆର ମେଲେ
ଓ ଆଉ ଅନେକ ।

ରଜୁର ମା' ମଧ୍ୟ ତା ପାଇଁ
ଗୋଟିଏ ଅଏଲ ପେଣ୍ଟଲ ବକ୍ସ
ଆଣି ଦେଇଛନ୍ତି ।

କ୍ୟାମେଲ

ଅଏଲ ପେଣ୍ଟଲ୍ସ

୧୨, ୨୪ ଓ

୪୮ ଶେଡରେ ଉପଲବ୍ଧ

କ୍ୟାମେଲିନ

ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ

ଅଃ ମ୍ୟାଟେରିୟାଲ ଡିଭିଜନ

ବମ୍ବେ ୪୦୦ ୦୫୧

କ୍ୟାମେଲିନ ଅଭିଜ୍ଞା

ପେଣ୍ଟଲର ନିର୍ମାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ

VISION 70

Results of Chandamama—Camlin Colouring Contest No. 30 (Oriya)

1st Prize: Jaya Kumar Maharana, Rourkela. 2nd Prize: Sriharsa Swain, Cuttack.

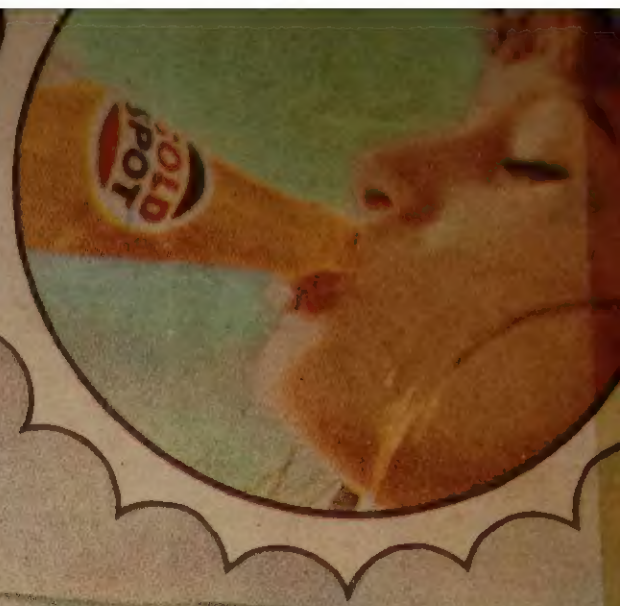
Dey, Balasore. S. Chandrasekhar, Bhubaneswar-4. 3rd Prize: Susmita Maahy

ମା, ପାମା ତମ ପୋଷାକପିନ୍ଧାକରଣ ସମସ୍ତେ

କେତେ ବି ସେହିଢ଼ା
କରି ନା କହିବି, ଖୁବିକିନ୍ତ ମୋ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ
ଆଗେ ଆସିପାରିବି ନାହିଁ!
କେତେ କେନ୍ଦ୍ର କରୁଛା।

ମୋର ମନେ ତୁ
ମୋ ମୁହଁ ଚାହିଁ ନାହିଁ କେତେ
କିଛି ସ୍ମୃତି
ହୋଇଛି।

ଆମେ ସମସ୍ତେ
ଗୋଲ୍ଡସ୍ପୋଟ୍‌ରେ
ମଜାରେ ବିଭେଦ।

ହୁଁହୁଁ!

କିନ୍ତେ
ସମ୍ପର୍କରେ କିଛିକିଛି
ଗାଢ଼ ଆସିବିନା।

Goldspot

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ

ଲକି ନମ୍ବର-

50

ଶାମ କୁଆଡ଼େ
ଯାଉଛି?
ଆଜି ତ ଭାରି
ଟିକ୍‌କିନ?

ଆଜି
ମୋ ସାରଙ୍କ 50 ଦାନ
ଜନ୍ମଦିନ।

ଶାମ, ଆଜ୍ଞାରେ
କେତେ ପାକଲୁ?

ଆରେ,
50 ରୁ 50
ଟିକିଗଲି ନା!

ଆଜ୍ଞା ତୁ
କିଆଁ ଦେଖୁଛୁ?

ନା... ଏଇ ସାଉଟି
ସହରକୁ 50 ନମ୍ବର
ବାସ୍‌ରେ।

ଆରେ, ଆଜି ତ ତୋର
ଲକି ନମ୍ବର 50

ହଁ, ଫିଲ୍ ଦେଖୁବା
ପର୍ବର କିଛିଟା ପସିନ୍‌ସ
ନେଇଯିବା-ଟିକି ନା?

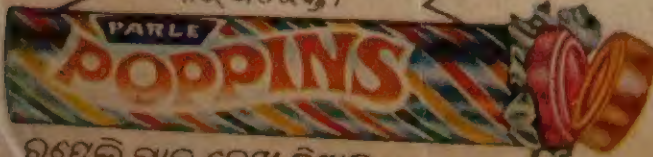
ଶୁଣିଛି, ପସିନ୍‌ସର
ଦାନ କମିଯାଇଛି

ହଁ, ବାପା କହୁଥିଲେ
ଟିକିର ଦାନ
କମିଯାଇଛି

ତାହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ତାଳିଆଣ୍ଟା, ବଡ଼ ମିଠା
କଥା କହିବାର ଅଛି।

60 ପଇସାରୁ 50 ପଇସା,
ପସିନ୍‌ସର ଦାନ କମିଲା।

ଏବେ
ମାତ୍ର 50 ପଇସା
(45 ପଇସା ଓ
କିର ଅଟେଇ)

ରୂପେଲି ଗାର ଦେଖୁ ନିଆନ୍ତୁ
ନିକଲିକାରୀମାନେ ଆଉ ଟିକି ପାରିବେ ନାହିଁ।

